

Ár: 1650 Ft

SZERZŐINK:

Gombkötő Gábor újságíró
(1935–2004)

Kopócs Tibor festő- és grafikusművész
(Révkomárom)

Kőbányai János író, szerkesztő,
fotóművész (Budapest)

Monos Zsuzsa újságíró (Tatabánya)

Pál Endre művészeti író (?)

Pataki Gábor művészettörténész
(Budapest)

Szegő György építész, látványtervező,
művészeti író (Budapest)

Tóth András Ágoston újságíró (?)

Szakolczay Lajos irodalomtörténész,
művészetkritikus (Kismaros)

Wehner Tibor művészettörténész, író
(Budapest)

Köszönjük a szerzők, az alkotók,
a fotográfusok, a művészeti intézmények,
valamint a magángyűjtők és a jogutódok
hozzájárulását a szövegek és a képek
közléséhez.

A borító első oldala
Kungl György kerámiaszobrának,
hátsó oldala Kádas István grafikájának
felhasználásával készült.

nka
Nemzeti Kulturális Alap

ISSN 1785-3222 25002
9 771785 322007 >

ART LIVES

M Ű V É S Z E T - M Ű V É S Z E T - M Ű V É S Z E T

ART LIVES

2025.2

KÉP-TÁR XXVII.

2025.2 KÉP-TÁR XXVII.

nka
Nemzeti Kulturális Alap

MŰVÉSZETI SZEMLE

FŐSZERKESZTŐ **Virág Jenő**
SZERKESZTŐ **Miglincei Éva**
SZAKSZERKESZTŐ: **Wehner Tibor**
TECHNIKAI MUNKATÁRS **Varga Ágnes**
BORÍTÓ- ÉS LAPTERV **Sellyei Tamás Ottó**

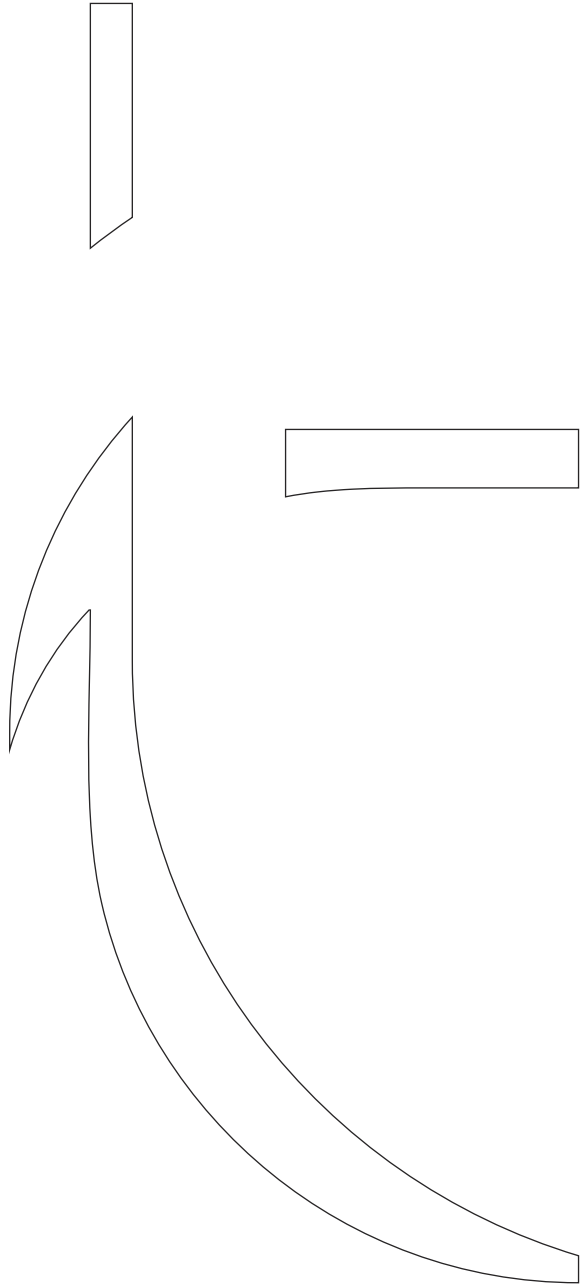
XXII. ÉVFOLYAM, 107. SZÁM

FOLYÓIRATUNK A NEMZETI KULTURÁLIS
ALAP VIZUÁLIS MŰVÉSZETEK
KOLLÉGIUMA ÉS TATABÁNYA
VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
TÁMOGATÁSÁVAL JELENT MEG.

© ART LIMES/KERNSTOK ALAPÍTVÁNY
KIADJA A KERNSTOK KÁROLY
MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY, TATABÁNYA
FK.: **Az alapítvány elnöke**
NYOMDA **Media-Press '91 Kft.,**
Tatabánya

Szerkesztőség levelezési címe:
Kernstok Alapítvány – Art Limes Szerkesztősége
2800 Tatabánya, Kós Károly utca 3. fsz. 3.
Tel.: 06/30-417-6700
E-mail: viragjeno46@gmail.com
Honlap: www.artlimes.hu
ISSN 1785-3222

KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYEI
TELEPÜLÉSEKHEZ KÖTÖDŐ,
ELHUNYT KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZEK
(2011–2025) – I. RÉSZ

ART LINES
KÉP-TÁR – XXVII.

2025.2

TATABÁNYA

TARTALOM – 2025.2 – KÉP-TÁR XXVII.

1. BEVEZETŐ

- 7 Wehner Tibor: Komárom-Esztergom vármegyei településekhez kötődő, elhunyt képző- és iparművészek (2011–2025)

2. KISLEXIKON

- 9 Wehner Tibor: Művész-életrajzok

3. PORTRÉGALÉRIA (B–N)

- 73 BARABÁS LAJOS
Pál Endre: Barabás Lajos ötvöstárgyai
- 75 FÁBIÁN IMRE
Fábián Imre: Életrajz
Monos Zsuzsa: Művészet és önmegvalósulás a Kölcsey iskolagalériában
- 79 HORVÁTH ÉVA
Gombkötő Gábor: Az évad díszletei, plakátjai Tatán
- 83 KÁDAS ISTVÁN
Gombkötő Gábor: Kádas István világa
Tóth András Ágoston: A semmi ága.
(Beszélgetés Kádas István festő- és grafikusművésszel)
- 91 KÁLMÁN TÜNDE
Kálmán Tünde (1965–2015)
Kőbányai János: Amíg újra nem találkozunk. Kálmán Tünde (1965–2015)
- 95 KUNGL GYÖRGY
Szegő György: Szinkronicitás és porcelán. Kungl György kiállításához
Wehner Tibor: A szomorú, fájdalmas szemlélődés művei.
Búcsú Kungl György (1954–2023) keramikus-szobrászművésztől

- 103 NAGÁMI (NAGY GÁBOR MIHÁLY)
Wehner Tibor: A tér korrekt manipulátora. Nagámi szobrairól
Pataki Gábor: A zen és a trepní. Nagámi kiállítása
- 105 NAGY JÁNOS
Kopócs Tibor: Exkluzív interjú Nagy János szobrászművésszel
Szakolczay Lajos: Erkölcs, szenvedély, invenció. Nagy János szobrászművész 85 éves

T A R T A L O M – 2025/3. – II. RÉSZ – KÉP-TÁR XXVIII.

3. PORTRÉGALÉRIA (N – Z) – A 2025/2-ES SZÁM FOLYTATÁSA

NAUSCH GÉZA

Koczogh Ákos: Fémművesség. A vas művészete (részlet)
Koczogh Ákos: Párbeszéd a vas művészetéről. Nausch Géza műhelyében
Wehner Tibor: Egy alig ismert szobrász ismeretlen műveinek hazatérése.
Nausch Géza szobrászművész emlékkiállítása Tatabányán

NYILASI TIBOR

Ugrin Emese: „Az élet színháza”. Nyilasi Tibor festőművész kiállítása

OLÁH GYÖRGY

Sárvári Márta: Egy első díj története. A grafikusművész
Láncz Sándor: Félelem és remény témái. Oláh György plakátjai

PAPP ALBERT

Wehner Tibor: Papp Albert, a „dunántúli alföldi” festőművész kiállítása
Taizs Gergő: Papp Albert: A harmóniát keresem mindenben

PRZUDZIK JÓZSEF

Przudzik József: Rövid életrajz
Szapudi András: A megnyugvás ösvényén. „Van egy diófám: anyám emléke”

SZÁM JÁNOS

N. Szabó Bernadette: „Alkotni és teremteni.”
Szám János amatőr festőművész alkotásai Tatán

SZAMOSVÁRI JÓZSEF

Losonci Miklós: Szamosvári József képeiről

SZLÁVIK JÓZSEF

Miglinczy Éva: Szlávik József emlékére (1961–2024)

TETTAMANTI BÉLA

Révész Emese: Egy eminensen európai. Tettamanti Béla rajzművészete

Margittai Zsuzsa: „...Nyugodt idők kellenének, komoly feladatokkal...”

Szemelvények Tettamanti Béla grafikusművész munkásságából

VINCZE LÁSZLÓ

Vincze László: Életrajz

Láncz Sándor: Bevezető. Vincze László festőművész kiállítása

Mészáros István: Vincze László alkotóműhelyében.

Beszélgetés életről, hivatásról, művészetről

ZÁMBÓ KORNÉL

Magyar viszonyok magyar ecsettel. Mezei András interjúja Zámbó Kornél festőművésszel

Horváth György: „Világéletemben realista szemléletű festő voltam”

ZÁVORY ZOLTÁN

Szabó Péter: Kiállítás – amely kétszeresen is ajándék. Závory Zoltán képei Oroszlányban

Heitler László: Hozzánk szóló festészet

Kálmán Gyula: Végző búcsú Závory Zoltántól

4. KÉPGALÉRIA

Portréfotók, katalógusborítók, meghívók

5. INFORMÁCIÓK

ARCANUM DIGITÁLIS
TUDOMÁNYTÁR

Art Limes 1992–2015

DVD

KERESHETŐ HASONMÁS

Wehner Tibor**KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYEI
TELEPÜLÉSEKHEZ KÖTŐDŐ, ELHUNYT
KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZEK****(2011–2025)**

Az *Art Limes* 2011 és 2024 között megjelent lap-számaiban a Komárom-Esztergom vármegyei településekhez kötődő – itt született, itt élt, innen elszármazott, itt tevékenykedett –, már eltávozott, lezárt életművüket az utókorra hagyományozó képző- és iparművészek, művészettörténészek munkásságát tekintettük át a művészeti lexikon és a művészeti antológia feldolgozási módszereit ötvöző kiadványok sorozatában. Az alábbi Komárom-Esztergom vármegyei visszapillantó művészeti összefoglalók láttak ez idáig napvilágot:

Képzőművészek **Tatabányán** a 20. században – 2011/2. szám

Képzőművészek **Dorogon** – 2013/5., 2014/1. szám

Képzőművészek **Tata** városában XVIII–XX. század

– 2015/4. I–II. szám, 2020/5., 2020/6., 2021/1. szám

Képzőművészek a XIX–XXI. századi **Esztergomban** – 2018/2., 2018/3., 2019/2. szám

Nyergesújfalu és művészei – 2023/2., 2023/3. szám

Dömös, Pilismarót és művészei – 2024/2., 2024/3., 2024/4. szám

Az elmúlt másfél évtizedben, a feldolgozások közreadása óta azonban sajnos számos alkotó életútja, munkássága lezárult. Az ő életművük dokumentálására most pótlólagosan vállalkozunk: összeállítástunkat Tatabánya, a vármegyeszékhely, és a vármegyei közigazgatási egység településeinek lokális művészettörténetének kiegészítő fejezeteiként adjuk közre. E művészek is – követve elődeiket – immár eltávoztak, de művészetüket, műveiket ránk hagyományozták, vagyis nem feledkezhetünk meg az ő művészeti örökségükről sem.

"KIHELYEZETT TAGOZAT"

Tatabányáról elszármazott művészek kiállítása ■

GERBER Pál

SZENTGYÖRGYI Tünde

DROPPA Judit

VADÁSZNÉ ARLONCZY Emőke

HEGYI Csaba

LŐRINCZ Ferenc

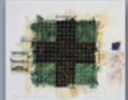
SZAMOSVARI József

SZENTIRMAI Zsuzsanna

DOBROSZLÁV József

TOOTH Gabor Andor

LOIS Viktor

AUGUSZTIN Márta

SÁFRANY Ákos

KÁDÁS István

RÉVÉSZ Naposágné

PRZUDZIK József

SIPOS Barbara

OLÁH György

E. SZABÓ Margit

TETTAMANTI Béla

KÁLMÁN Tünde

KOVÁCS Valéria

HASZON Ákos

FÜLÖP József

KUBÓ Éva

LUZSICZA Lajos Árpád

GODA Zsuzsanna

SIPOS Mária

NEUBERGER István

BALATONI Klára

HASZON Sándor

LAJOS József

TENK László

BARABÁS LAJOS ötvösművész

(Tatabánya, 1922. március 18. – Budapest, 1997. február 26.)

1943-ban fejezte be tanulmányait a budapesti Iparművészeti Iskolában. Mestere Csajka István volt. 1948-49-ben óraadó tanár volt a Magyar Iparművészeti Főiskolán, 1950 és 1954 között az Állami Földtani Intézetben térképrajzoló, majd 1951 és 1954 között geológusteknikus volt a bakonyi bauxitkutatásoknál.

1959 óta vett részt műveivel kiállításokon. 1964-től önálló ötvösművészként dolgozott. Az ötvösművészek alkotóközösségének (1955-től) tagja, az Ötvös Stúdió (1958-tól) alapító tagja volt. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja volt.

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1970 Budapest I., Déli pályaudvar, Sasad Virágbolt, cégér – réz dombormű

1977 Budapest I., Hess András tér 1-3., Hotel Hilton, *feliratok* – bronz

1977 Miskolc, Vasas Művelődési Ház, *felirat*

1977 Budapest, Magyar Nemzeti Bank, *cégtábla* – vörösréz

1978 Szombathely, Városháza, *városcímer* – ezüst-özött vörösréz

1979 Budapest VIII., Kerepesi út 2-4., Keleti Pályaudvar, kormányzati váró, *címer* – sárgaré

1981 Róma (Olaszország), Vatikán, Magyar Kápolna, *misekönyvtartó, kehely és boroskancsók, feszület* – ezüst

1983 Szombathely, Városháza, *felirat* – krómacél

1985 Felsőpetény, Római katolikus templom, *monstrancia* – aranyozott réz

1986 Budapest VII., Kazinczy utca 21., Magyar Elektrotechnikai Múzeum, *zászlótartók*

1990 Budapest VII., Kazinczy utca 21., Magyar Elektrotechnikai Múzeum, *bejáratí főtábla, Wilczek Szabálytörténeti Vitrin*

1991 Budapest XIV., Hősök tere, Szépművészeti Múzeum, *rács-rekonstrukció*

1991 Budapest VII., Kazinczy utca 21., Magyar Elektrotechnikai Múzeum, Zipernowsky Terem, *címer, 1885-ös középímer* – vörösréz, tűz-zománc; *homlokzati felirat; Széchenyi-émléktábla* – bronz; *magyar nemzeti címer*

1991 Győr, ÉDÁSZ-székház, *csillár*

1992 Budapest XIV., Hősök tere, Szépművészeti Múzeum, *feliratok* – öntött réz

1992 Salgótarján, *címer*

1994 Budapest VII., Kazinczy utca 21., Magyar Elektrotechnikai Múzeum, *Jedlik-, Kandó-, Ganz-, Liska-életrajzi tábla* – bronz

Bibliográfia:

- 1961 Koczogh Ákos: Ötvös Stúdió. *Művészet* 1961(6)31.
- 1964 Pál Endre: Barabás Lajos ötvöstárgyai. *Művészet* 1964(10)32.
- 1970 Pallai Sándor: *Ötvösművészet*. Budapest, Műszaki Könyvkiadó. 277, 337.
- 1971 P. Brestyánszky Ilona: A modern ékszer paradoxona. *Művészet* 1971(5)18, 20.
- 1974 *Forma Hungarica*. Mai magyar iparművészet. Magyar Helikon, 71. sorszám
- 1976 I. Miskolci Országos Ötvösművészeti és Féműves Quadriennálé. Miskolc. (Katalógus, bev. Soltész György)
- 1977 Koczogh Ákos: *Mai magyar iparművészet. Féművesség*. Budapest, Képzőművészeti Alap Kiadványkötet. 22, 31, 75, 156, 161.
- 1978 Koczogh Ákos: *Szép tárgyak dicsérete*. Budapest, Gondolat Kiadó. 232, 233; 166, 318.
- 1981 II. Ötvös és Féműves Quadriennálé. Miskolc, Miskolci Galéria. (Katalógus)
- 1999 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, I. kötet. A–G. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 163.
- 2000 Vadas József: *Ötvösművészet és féművesség*. In. Kollega Tarsoly István (szerk.): *Magyarország a XX. században*. III. kötet. VIII. *Művészet és Kultúra, Iparművészet*. 89.
- 2003 Katona Katalin (szerk.): *Kortárs ötvösművészet 2003*. (Bev. Bakonyvári M. Ágnes.) Budapest, Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete. 20–21.
- 2012 Simonffy Szilvia: Fémbevágó. *Magyar ötvösművészet az ezredfordulón*. *Art Limes* 2012(2)61–105.

Barabás Lajos: Ókori jelenetek

FÁBIÁN IMRE grafikus- és festőművész

(Bánhida, 1926. április 17. – Tatabánya, 2011. március 24.)

Bányásként, a tatabányai XV-ös akna vágóráként dolgozott. A Bányász Képzőművészeti Körben végezte művészeti tanulmányait, amelynek alapító tagja volt. 1962 óta vett részt műveivel kiállításokon. Palás Tóni címmel 1953–1954-ben a budapesti Híradó és Dokumentum Filmgyár rajzfilmstúdiójában az általa írt forgatókönyv alapján rajzfilmet rendezett.

Díjak, ösztöndíjak:

1968 Plakátpályázat, I. díj

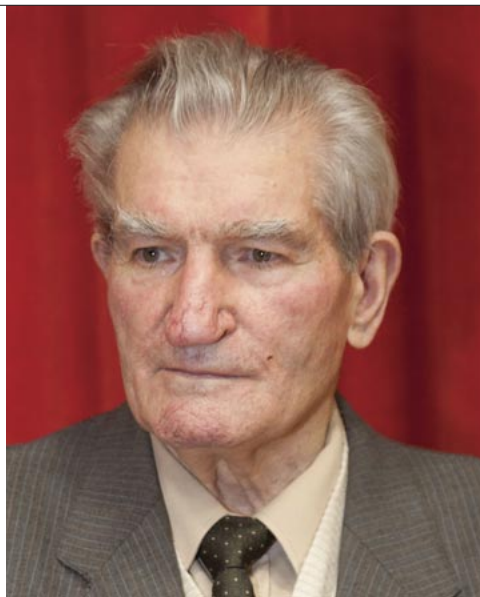
1972 Plakátpályázat, I. díj

Egyéni kiállítások:

1990 Tatabánya, Népház Galéria

1998 *Bánhidai emlékeim*, Tatabánya, Puskin Művelődési Ház

1999 Tatabánya, Kölcsey Ferenc Általános Iskola Galéria

Emlékkiállítások:

2017 Tatabánya, Bánhidai Baráti Kör Egyesület

Bibliográfia:

1952 (sz): A tatabányai bányász képzőművész kör kiállítása. *Szabad Művészet* 1952(9)450–451.

1998 Fábíán Imre. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. június 2.

1998 Képzőművészeti kiállítás a Puskinban. *24 Óra* 1998. június 3.

1998 Fábíán Imre alkotásai Tatabányán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. június 4.

1999 Gyorshírek. Kiállítás nyílik. *24 Óra* 1999. október 14.

1999 Kiállítás. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. október 19.

1999 Fábíán Imre. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. október 20.

1999 Monos Zsuzsa: Művészet és önmegvalósulás a Kölcsey iskolagalériában. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. október 21.

2002 Szabó László (szerk.): *Bányászat a képzőművészetben Tatabányán*. (Bev. Csizsár István, Kövesdi Mónika, Szabó László.) Tatabánya, Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány.

2003 A *Bányász Képzőművész Körből* indultak. Tatabánya, Tatabányai Múzeum. (Katalógus)

2017 Fábíán Imre: *Életrajz. Fábíán Imre grafikus, festőművész kiállítása*. Tatabánya, Bánhidai Baráti Kör Egyesület. (Katalógus)

2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

HORVÁTH ÉVA díszlet- és jelmeztervező, belsőépítész, látványtervező

(Tatabánya, 1960. január 6. – Kisbér, 2024. szeptember 23.)

1974 és 1978 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában, 1978 és 1980 között a Ruszt József Színészképző Stúdióban tanult, majd 1982 és 1986 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskola díszlet- és jelmeztervező szakán végezte tanulmányait. Mestere Makai Péter volt.

1980 és 1984 között a bayreuthi (Német Szövetségi Köztársaság) Wagner-workshopok, 1986-tól a salzburgi (Ausztria) Mozarteum mesterkurzusok, 1990-től a Cismar/Grömitz (Németország), Schleswig-Holstein Kloster Künstlerhaus munkatársa volt, 1986 és 1996 között a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház, 1998 és 2006 között a győri Nemzeti Színház díszlet- és jelmeztervezője volt. 2000 óta belsőépítészként számos szálloda és fürdő tervezője, illetve belsőépítészeti látványtervezője volt (Hotel Silvanus Visegrád, Shiraz Hotel, Bambara Hotel, Thermal Hotel Visegrád). A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1984 Jugendfest Workshop, Bayreuth (Német Szövetségi Köztársaság), ösztöndíj
- 1988 Színművészeti Főiskolák Fesztiválja, Bologna (Olaszország), ösztöndíj
- 1990 Cismar/Grömitz (Németország), ösztöndíj
- 1986-tól számos, közreműködésével megvalósult színházi előadást (Zalaegerszeg, Hevesi Sándor Színház; Pécs, Nemzeti Színház; Székesfehérvár, Vörösmarty Színház; Temesvár) díjjal ismertek el
- 1996 Mozarteum, Salzburg (Ausztria), mesterkurzus
- 2007 Az év legszebb szállodája (Hotel Silvanus Visegrád)
- 2011 Best of Budapest and Hungary Hotel (Bambara Hotel****)
- 2014 Temesvár, Román Nemzeti Operaház, Csárdáskirálynő, Az évad legjobb előadása
- 2016 Az év hotele (A Budapest környéki régió legjobb szállodája a Hotel Silvanus Visegrád)
- 2016 World Luxury Hotel Awards (Bambara Hotel****)

- 2016 Romantic Hotel – World Luxury Hotel Awards (Shiraz Hotel****)
- 2017 Az év hotele (Az Északkelet-Magyarország régió legjobb szállodája a Varázslatos Bambara Hotel superior****)
- 2017 Az év hotele (A Budapest környéki régió legjobb szállodája a Thermal Hotel Visegrád****superior)
- 2017 Az év hotele (Bambara Hotel****)
- 2018 Az év hotele (Hotel Silvanus Visegrád****)
- 2018 Magyar turizmus minőségi díj (Bambara Hotel****)
- 2018 Az év tematikus szállodája (Bambara Hotel****)
- 2019 Magyar Építőipari Mesterdíj
- 2019 Az év hotele (Shiraz Hotel****)
- 2019 Best of Hungary (Spa Resort, Aquaworld Resort Budapest****)

Egyéni kiállítások:

- 1986 *Diploma 86*, Budapest, Vígszínház
- 1989 *Theatrio*, Zalaegerszeg, Nemzetközi Színházi Fesztivál

- 1990 Keszthely, „A” Gallery
 1990 London (Nagy-Britannia), Music Theatre Gallery
 1991 Budapest, Fortuna 11 Galéria
 1991 London (Nagy-Britannia), Music Theatre Gallery
 1991 Cismar/Grömitz (Németország), Mireille Rosenke Cismar Gallery
 1992 Budapest, Atrium Galéria
 1994 Zalaegerszeg, Hevesi Sándor Színház
 1996 Győr, Nemzeti Színház
 1997 *Az évad 1996-1997*, Tata, Magyary Zoltán Városi Művelődési és ifjúsági Központ (Görözdí Gézával)
 1997 Tata, Vár, Török kori bejáró (Görözdí Gézával és Jakobi Annával)
 2000 Győr, Nemzeti Színház
 2008 Tata, Magyary Zoltán Városi Művelődési és Ifjúsági Központ

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

- 1999–2007 Visegrád, Hotel Silvanus, belsőépítészet (tepidárium, uszoda)
 2002–2007 Egerszalók, Shiraz Hotel, belsőépítészet (szálloda, török fürdőház)
 2003–2004 Visegrád, Lepence, Hotel Thermál, belsőépítészet (wellness, uszoda, arab fürdő)
 2006–2007 Győr, Dunapart rezidencia, belsőépítészet (wellness, japán fürdő)
 2007 Veszprém, Hotel Medici, belsőépítészet
 2007–2008 Budapest, Aquaworld Élmenyfürdő, belsőépítészet
 2013 Egerszalók, Shiraz Hotel, belsőépítészet (második ütem)
 2015 Raunis (Lettország), Hotel Sonnhof, belsőépítészet
 2016 Phuket (Thaiföld), Asia Land, tervező
 2016 Tokaj, Andrassy Hotel, belsőépítészet

Bibliográfia:

- 1997 „Az évad 1996–1997” Tatán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. május 26.
 1997 Gombkötő Gábor: Az évad díszletei, plakátjai Tatán. *24 Óra* 1997. május 27.
 2020 -. *Art Limes (Kép-tár XIII. Művészek Tata városában napjainkban I.)* 2020(5)42.
 2020 -. *Art Limes (Kép-tár XIV. Művészek Tata városában napjainkban II.)* 2020(6)202–204.

KÁDAS ISTVÁN grafikusművész

(Nagykálló, 1941. május 19. – 2022. szeptember 19.)

Autodidakta művész, Dobroszláv Lajos és Kerti Károly volt a mestere.

1959-től az 1970-es évekig Tatabányán élt, majd Nyíregyházán, Budapesten élt és dolgozott. Ezután a Dél-Afriai Köztársaságban, Bécsben, 1988-tól Izraelben, 1998 óta Ausztráliában élt. Az 1970-es évektől szerepelt kiállításokon műveivel.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1976-tól) tagja volt.

Rajzokat, sokszorosított grafikákat: litográfiákat, rézkarcokat, szerigrafákat készített. Művein a magyar műltra, az őszövétségre, a görög-római kultúrára utaló motívumokból építkezett.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1976 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1977 Szabolcs-Szatmár megye művészeti ösztöndíja
- 1977 Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója alkalmából kiírt pályázat díja
- 1978 Magyar Hirdető csomagolás-pályázat nívódíja
- 1979 Szabolcs-Szatmár Megye Tanácsa Társadalmi munkáért emléklapok
- 2012 A tatabányai Kortárs Galéria Ex libris – Zene pályázata, különdíj

Egyéni kiállítások:

- 1973 Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár
- 1976 Komárom, Művelődési Központ
- 1976 Esztergom, Művelődési Központ
- 1976 Tatabánya, Kertvárosi Bányász Művelődési Ház
- 1977 Gesztréd
- 1977 Nagyálló, Járasi Művelődési Központ
- 1977 Nyíregyháza, Jósza András Múzeum
- 1978 Nyíregyháza, Városi Művelődési Központ
- 1979 Mátészalka, Zalka Máté Művelődési Központ
- 1979 Fehérgyarmat, Művelődési Ház
- 1979 Kisvárd, Művelődési Központ
- 1980 Nyíregyháza, Városi Művelődési Központ, Szabadság téri Kiállítóterem

- 1981 Budapest, Csók István Galéria
- 1983 Tiszavasvári, Vasvári Pál Múzeum
- 1986 Tatabánya, Kernstok Terem
- 1987 Nyíregyháza, Váci Mihály Megyei és Városi Művelődési Központ, Lenin téri Kiállítóterem
- 1987 Kisvárd, Ady Endre Művelődési Központ
- 1987 Johannesburg (Dél-Afriai Köztársaság), 21-es Galéria
- 1989 Jeruzsálem (Izrael), Artist's House
- 1993 Budapest, Magyar Állami Operaház, Vöröszalon (Harry Brennerrel)
- 1995 Budapest, V., Kossuth Lajos téri Házasságkötő és Rendezvényterem
- 1995 Sopron, Pannónia Med Galéria
- 1997 *Csillagmítosz – világkorok*, Budapest, Vállalkozók Országos Szövetsége
- 1998 Budapest, Sakura Szalon
- 1998 Székesfehérvár, Videoton Oktatási Központ
- 1999 Budapest, BAV Kortárs Galéria
- 2000 Budapest, Kulturinnov
- 2002 Budapest, Magyar Kultúra Alapítvány Budavári Terme
- 2009 Budapest, Csili Galéria
- 2010 Nyíregyháza, Pál Gyula Terem
- 2012 Tatabánya, Kortárs Galéria (Jászai Mari Színház, Népház)

Művek közgyűjteményekben:

Nyíregyháza, Jósza András Múzeum

Tata, Kuny Domokos Múzeum

Vaja, Vay Ádám Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

1979 Vásárosnamény, Általános Iskola, Számológép – műanyag

Bibliográfia:

1975 Gombkötő Gábor–Lakatos Pál (szerk.): *Jelenidőben. Tatabányai alkotók antológiája.* (Bev. Sütő András.) Tatabánya, Tatabánya Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztály.

1976 Kádas István grafikusművész kiállítása. Tatabánya, Kertvárosi Galéria. (Katalógus)

1976 Kádas István grafikusművész kiállítása. Esztergom, Művelődési Központ. (Katalógus)

1976 Kádas István grafikái Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1976. augusztus 14.

1976 (gombkötő): A felfedezés öröme. *Dolgozók Lapja* 1976. szeptember 1.

1976 Kádas-grafikák. *Dolgozók Lapja* 1976. szeptember 18.

1977 T. Gy.: Kádas István grafikusművésznél. *Kelet-Magyarország* 1977. január 30.

1977 Páll Géza: Kádas István grafikusművésznél. *Kelet-Magyarország* 1997. szeptember 25.

1978 Berecz András: Kádas István tárlata Nyíregyházán. *Pedagógiai Műhely* 1978(1)121–122.

1979 BE: A grafikus „háborúja”. Kádas István képei. *Kelet-Magyarország* 1979. február 8.

1979 Páll Géza: „Féltem az embert...” Szemtől szemben Kádas István grafikusművésszel. *Kelet-Magyarország* 1979. július 29.

1979 Kádas István rajzai. *Napjaink* 1979(10)

1981 Losonci Miklós: Kádas István grafikái. Csók István Galéria. *Új Tükör* 1981. július 5.

1985 Művész életrajzok. *Kortárs magyar képzőművészek.* Budapest, Képcsarnok. 143.

1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.

1986 Kádas István grafikusművész kiállítása. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)

1986 Tatabányáról indult grafikusművész. Kádas István grafikusművész kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1986. február 10.

1986 Gombkötő Gábor: Kádas István világa. *Dolgozók Lapja* 1986. február 15.

1986 E. Nagy Lajos: Kádas István grafikái. *Új Tükör* 1986. március 16.

1987 Kádas István grafikusművész tárlata. *Kelet-Magyarország* 1987. április 11.

1987 Tóth László: Nem ígér könnyű élményt. Kádas István tárlata Nyíregyházán. *Kelet-Magyarország* 1987. április 16.

1987 Szendrey Maróti Ervin: A Vízöntő korszak hírnöke. Kádas István képei. *Kapu* 1997(6–7)111.

1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 280.

1989 Giladi, R.: A Jeruzsálemi Művészetek Házában. Kádas István önálló kiállításáról. *Új Kelet* 1989. augusztus 25.

1989 Somos: Kádas István. *Bécsi Napló* 1989(11)

1994 Losonci Miklós: Bevezető. *Kádas István művészete.* (Katalógus)

1997 Kádas István grafikái. *Valóság* 1997(5)

2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 255.

2000 Tóth András Ágoston: A semmi ága. (Beszélgetés Kádas István festő- és grafikusművésszel.) *Kapu* 2000(1)47–48.

2007 Losonci Miklós: A föltámasztott múlt mitológiája. *Art Limes (Kihelyezett tagozat)* 2007(3)54–57.

2010 H. Németh Katalin: Vonal által világosan. *Nyíregyházi Napló* 2010. február 11.

2012 Bánsághy Nóra: Mítoszok és legendák. *Élet és Tudomány* 2012. november 23.

2019 Nász János: Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. *Sajtóbibliográfia.* (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

KÁLMÁN TÜNDE tipográfus, grafikusművész

(Tatabánya, 1965. december 19. – Budapest, 2015. február 9.)

A budapesti Magyar Iparművészeti Főiskola grafika-tipográfia szakán 1994-ben szerzett diplomát, ahol 1997-ben vizuális kommunikáció szakon is diplomázott. Budapesten élt, a Múlt és Jövő Könyvkiadó és a Színház című folyóirat művészeti vezetője volt. Tipográfusként és grafikusként dolgozott, elsősorban szépirodalmi, építészeti és kulturális-művészeti könyveket, kiadványokat tervezett és készített.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1999 Szép Magyar Könyv pályázat, művészeti könyv kategória, I. díj
- 2000 Szép Magyar Könyv pályázat, építészeti könyv kategória, I. díj
- 2015 Aranyrajzszőg posztumusz életmű díj

Bibliográfia:

- 1987 *Fiatal Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Tatabánya, A Közművelődés Háza. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1993 *Komárom-Esztergom megyei művészeti főiskolások tárlata*. Tata, Kuny Domokos Múzeum; Esztergom, Duna Múzeum. (Katalógus, bev. Wehner Tibor, Jász Attila.)
- 2007 Nádai Ferenc: *Staccato. Art Limes (Kihelyezett tagozat)* 2007(3)58–61.
- 2015 Búcsú. *Magyar Építőművészet* 2015(2)53.
- 2015 Elhunyt Kálmán Tünde. *Magyar Narancs* 2015. február 19.
- 2015 Kőbányai János: Amíg újra nem találkozunk. Kálmán Tünde 1965–2015. *Népszava* 2015. február 28.
- 2015 Kálmán Tünde 1965–2015. *Színház* 2015(3)6.

- 2015 Kőbányai János: Kedves Tündel! (Kálmán Tünde Jahrzeitjára.) *Múlt és Jövő* 2015(4)2.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

Publikációk:

- 2008 Mesekönyv kiadás Magyarországon 1987-ben és 2006-ban. Összehasonlító elemzés. *Könyv és Nevelés* 2008(3)
- 2014 LeHaim. Irsai István kiállítása az Izraeli Intézetben. *Múlt és Jövő* 2014(2)97.

KOVÁCS ISTVÁN JENŐ (KOVÁCS ISTVÁN) grafikusművész

(Budapest, 1942. szeptember 1. – 2025. augusztus 15.)

1956 és 1960 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanult. 1979-ben kirakatrendező szakvizsgát tett.

1982-ig Tatabányán élt, 1982 óta Tatán élt és dolgozott. 1978 óta volt kiállító művész. 1963 és 1969 között alkalmazott grafikusként dolgozott, 1970 és 1980 között a Magyar Hirdető munkatársa volt. 1992 és 1994 között a Tatai Nemzetközi Művészeti Találkozók szervezője és vezetője volt.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alap, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagja volt. Az Art Tata Művészeti Alapítvány (1993-tól) alapítója és elnöke, a Color Art Kiadó vezetője volt. Az ezredforduló után az Agora Gallery New York képviselte.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1971–1973 Az Év Kiadványa Nívódíja
- 1973 Oroszlány Város Nívódíja
- 1989 A Soros Alapítvány alkotói támogatása
- 1995 Ösztöndíj, Sant. Pere de Vilamajor (Spanyolország)
- 1997 Binz Alapítvány ösztöndíja, Scuol (Svájc)
- 2000 Computer Panoráma díja
- 2001 Ösztöndíj, Vila-real (Spanyolország)
- 2008 Obras Alapítvány ösztöndíja (Portugália)
- 2016 Xochi Quetzal Alapítvány ösztöndíja, Chapala (Mexikó)
- 2017 Obras Alapítvány ösztöndíja (Portugália)

Egyéni kiállítások:

- 1970 Tatabánya, Újvárosi Klubkönyvtár
- 1971 Budapest, Magyar Hirdető
- 1975 Budapest, Magyar Hirdető
- 1977 Tatabánya, Komárom Megyei Tanács
- 1978 Tatabánya, KPVDSZ Művelődési Ház
- 1982 *Plakátok, borítók, tanulmányok*, Tatabánya, Kernstok Terem
- 1982 Oroszlány, Művelődési Központ
- 1987 Tatabánya, Árpád Hotel, Árpád Klub
- 1987 Tata, Művelődési Központ
- 1988 Gerlingen (Német Szövetségi Köztársaság), Rathaus Gallerie

- 1990 Tata, Helyőrségi Művelődési Otthon (Nagy Katalinnal)
- 1992 Alkmaar (Hollandia), Galerij Cultureel Centrum de Vest
- 1997 Scuol (Svájc), Stiftung Binz
- 1998 Oroszlány
- 1998 Baden-Baden (Németország), Kleiner Prinz Galerie
- 1999 Tata, Görög étterem (Nagy Katalinnal)
- 1999 Gerlingen (Németország), Rathaus Gallerie
- 2000 Kassel (Németország), Holl Gallery
- 2004 Alkmaar (Hollandia), Galerij Cultureel Centrum de Vest
- 2007 Stuttgart (Németország), Fish Galerie
- 2008 Budapest, Decker Galéria
- 2008 Orbas Estremoz (Portugália)
- 2013 Berlin (Németország), Kalligraph Gallery
- 2018 Obras Műterem Galéria (Portugália)
- 2020 Stuttgart (Németország), Gallery Flow

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

- 1984 Komárom, Posta, *falképek*
- 1986 Komárom, Béke szálló, *falfestmény*
- 1988 Gerlingen (Németország), Házasságkötő Terem, *Treffen* – francia gobelin, gyapjú, 160x500 cm (Nagy Katalinnal)

- 1989 Alkmaar (Hollandia), Önkormányzat, *homokkép-sorozat*
- 1989 Ludwigsburg (Németország) Önkormányzat, *Évszakok I-VI. képsorozat*
- 1989 Gerlingen (Németország), Önkormányzat, *Merülés I-II.*
- 1998 Weslin Group (Kanada), *A hetedik nap – falikép-sorozat*
- 2000 Gerlingen (Németország), Dructuell Nyomda, *falikép*
- 2008 Cevalor Borba (Portugália), *márványkép-sorozat*

Bibliográfia:

- 1977 Az utca művészete. Plakátok. Kovács István kistárlata. *Dolgozók Lapja* 1977. augusztus 26.
- 1978 Kovács István grafikusművész kiállítása. Tatabánya, KPVD SZ Művelődési Ház. (Katalógus)
- 1978 ez: Kovács István grafikái. *Dolgozók Lapja* 1978. október 17.
- 1982 Wehner Tibor: Bevezető. Kovács István grafikusművész kiállítása. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1983 Wehner Tibor: Bevezető. Kovács István grafikusművész, Nagy Katalin textilművész. Tata. (Katalógus)
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945-1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1987 Wehner Tibor: Bevezető. Kovács István grafikusművész. Tata (Katalógus)
- 1987 Wehner Tibor: Bevezető. Nagy Katalin textiltervező és Kovács István grafikusművész. Tata. (Katalógus)
- 1987 -v-: Ady oltár. Kovács István kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1987. április 21.
- 1988 Schulze: Katalin Nagy und István Kovács stellen in Gerlingen aus. *Gerlingen Anzeige* 1988. október 7.
- 1989 Palásti Péter: Egy művészháaspár a nyomdaművészetért. Betűt szednek fényből. *Dolgozók Lapja* 1989. május 20.
- 1990 Kádár Péter: Látvány és látomás. *24 Óra* 1990. augusztus 28.
- 1991 Wehner Tibor: *A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 37-38, 93-94.
- 1991 Wehner Tibor: Zwei ungarische Künstler. Katalin Nagy und István Kovács. *International Textilkunst* 1991(2)84.
- 1991 Wér Vilmos: Megyénk egyetlen könyvkiadója. *A Textronic-story*. *24 Óra* 1991. december 19.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 342.
- 1994 Wehner Tibor: *Tata-veduta. Szépművészeti antológia*. Tatabánya, Castrum Könyvek. 137-139.
- 1994 *Képzőművészeti kiállítás Tata városá nyilvánításának évfordulójára*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1994 Kádár Péter: Harmadszor is Workshop '94. *24 Óra* 1994. augusztus 8.
- 1994 Monos Zsuzsa: Együtt gondolkodva. A harmadik Workshop Tatán. *24 Óra* 1994. augusztus 16.
- 1997 István Kovács. *Engandin Post (Svájc)* 1997. október 16.
- 1999 Gasztronómia és borkultúra. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. június 26.
- 1999 István Kovács. *Stuttgarter Zeitung* 1999. július 19.
- 1999 Albrecht Sellner: Arbeiten von Katalin Nagy und István Kovács. *Gerlinger Anzeige* 1999. július 18.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet*. H-Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 493.
- 2004 Szepes Mária: *Kovisual*. Bevezető. Kovács István grafikusművész. Tata. (Katalógus)
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2019 Kovács István: *Napló töredék*. Budapest, cewe fotókönyv.
- 2020 Kovács István. *Art Limes (Kép-tár XIII. Művészek Tata városában napjainkban I.)* 2020(5)52-53.
- 2020 Kovács István. *Art Limes (Kép-tár XIV. Művészek Tata városában napjainkban II.)* 2020(6)226-227.
- 2022 István Kovács. New York, Agora Gallery. (Katalógus)

KUNGL GYÖRGY keramikus-szobrászművész

(Tata, 1955. szeptember 19. – Zsámbék, 2023. január 18.)

1977 és 1981 között Egerben, majd Pécsen tanult Tanárképző Főiskolán, majd 1982 és 1986 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. 1985-től haláláig Zsámbékon élt. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (1989-től), a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1988-tól), a Fiatalképzőművészek Stúdiója (1987-től), a Magyar Szobrász Társaság (1995-től), a Terra csoport (1992-től) és a Panel csoport (1982-től) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1988 Nemzetközi Kerámia Stúdió ösztöndíja, Kecskemét
 1989 Magyar Akadémia ösztöndíja, Róma (Olaszország)
 1990–1993 Derkovits-ösztöndíj
 1992 XII. Országos Kerámia Biennálé, II. díj, Pécs
 1994 XIII. Országos Kerámia Biennálé, a Baranyai Alkotótelepek különdíja, Pécs
 1996 XIV. Országos Kerámia Biennálé, II. díj, Pécs
 1996 Munkácsy-díj
 2001 Nemzeti Kulturális Alapprogram alkotói ösztöndíja
 2003 Nemzeti Kulturális Alapprogram alkotói ösztöndíja
 2004 Nemzeti Kulturális Alapprogram alkotói ösztöndíja
 2009 Nemzeti Kulturális Alapprogram alkotói ösztöndíja
 2014 Budapest Főváros ösztöndíja, Salzburg (Ausztria)
 2019 Pedagógus Szolgálati Emlékérem

Szimpozionok, művésztelepek:

1988 Nemzetközi Szobrász Szimpozion, Riga (Szovjetunió)
 1989 Nemzetközi Grafikai Szimpozion, Szenyezs (Szovjetunió)

1988, 1991, 1992, 1997, 2002, 2006, 2011, 2012, 2022 Nemzetközi Kerámia Szimpozion, Kecskemét
 1992, 1993, 1995, 1997 Siklósi Nemzetközi Kerámia Szimpozion, Siklós
 1997, 1998, 1999 DeForma Nemzetközi Kerámia Szimpozion, Siklós
 2002, 2003, 2004 Egon Schiele Art-Centrum, Český Krumlov (Cseh Köztársaság)
 2009 Nemzetközi Kerámia Szimpozion, FLICAM, Fuping (Kína)
 2015 XXIV. Gébart Nemzetközi Kerámia Művésztelep, Zalaegerszeg
 2018 TOGETHER 4.0 Nemzetközi Porcelán Szimpozion, Budaörs

Egyéni kiállítások:

1986 Szentendre, Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár
 1987 Budaörs, Jókai Mór Művelődési Ház
 1988 Zsámbék, Művelődési Otthon

- 1989 Budapest, Stúdió Galéria
 1990 Róma (Olaszország), Római Magyar Akadémia
 1990 Budapest, Francia Intézet (Gerhes Gáborral)
 1990 Rennes (Franciaország), Maison International (Gerhes Gáborral, Gerber Pállal, Kicsiny Balázssal)
 1991 Budapest, Várfook 14 Műhelygaléria
 1991 Dunaújváros, Uitz Terem
 1991 Mór, Lamberg-kastély, (Dobány Sándorral, Korompai Péterrel, és Lőrincz Győzővel)
 1991 Siófok, Magyar Hitelbank
 1992 Párizs (Franciaország), Centre d'Animation Saint Michel
 1992 Oosterbeek (Hollandia), Galerie Amphora (Geszler Máriával)
 1992 Budapest, Francia Intézet
 1993 Hamburg (Németország), Bananensaal der Finanzbehörde
 1993 Budapest, Magyar Állami Operaház, Vörös Szalon (Gross-Bettelheim Jolán műveivel)
 1993 Pécs, Parti Galéria
 1993 Székesfehérvár, Árgus Galéria
 1995 Budapest, Budapest Kiállítóterem
 1995 Budapest, Vigadó Galéria
 1998 Oroszlány, Városi Művelődési Központ
 2002 Verőce, Gorka Múzeum
 2003 Kuressaare (Észtország), Linnagalerii (Nagy Mártával)
 2004 Budapest, Budapest Kiállítóterem
 2004 Budapest, MG Galéria
 2006 Kecskemét, Nemzetközi Kerámia Stúdió, Museion
 2008 *Porcelánpince*, Budapest, Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza
 2013 Budapest, Museion No. 1 Galéria
 2014 Tata, Kuny Domokos Múzeum
 2018 Budapest, Seybold-Garab Pince
 2019 Budapest, ELTE Tanító- és Óvónőképző Kar
 2021 *Ő és én*, Budaörs, Garázs Galéria

Emlékkiállítások:

- 2023 *Befejezetlen kiállítás*, Budapest, B32 Galéria
 2024 *Kíváncsiság*, Zsámbék, Művelődési Ház
 2025 Pécs, Nádor Galéria

Művek közgyűjteményekben:

- Budaörs, KözTér18 Alapítvány Gyűjteménye
 Budapest, Francia Intézet
 Budapest, Iparművészeti Múzeum
 Budapest, KOGART Kortárs Művészeti Gyűjtemény
 Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Budapest-Tapolca-Diszel, Első Magyar Látványtár
 Fuping (Kína), FuLe International Ceramic Art Museum
 Kecskemét, Nemzetközi Kerámia Stúdió Gyűjteménye
 Pécs, DeForma Alapítvány Gyűjteménye
 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
 Philadelphia (Amerikai Egyesült Államok), Clay Studio
 Siklós, Siklósi Kerámia Alkotótelep Gyűjteménye
 Zalaegerszeg, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Kortárs Művészeti Gyűjteménye

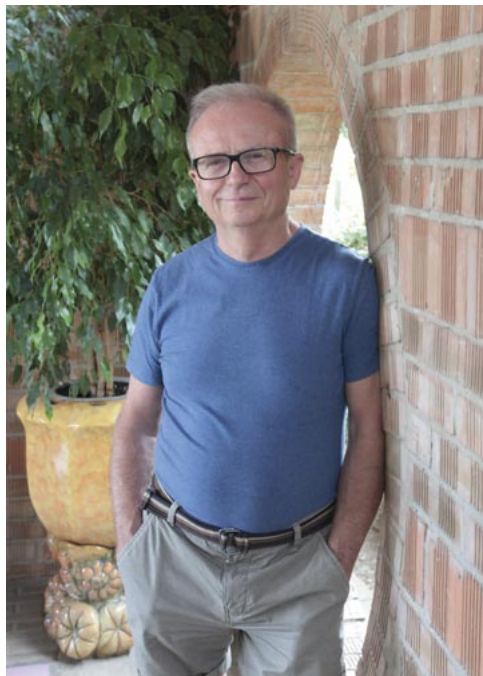
Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

- 1980 körül, Tatabánya, Gyermekvédelmi Intézmény, *Szobor gyermekeknek* – mészkő
 1997 Pécs, Rákóczi út 71., Aqua Üzletház, *Oszlop (Nappal)* – mázas pirogránit, Ø 60 cm; 1350 cm
 1997 Eger, Philip Morris Dohánygyár (Agria Bevásárló Központ), *szökőkút* – mázas pirogránit, Ø 300 cm; 420 cm
 1998 Pécs, Siklósi út 97, Közttemető, *I. világháborús hősi emlékmű* – mázas pirogránit, 260 cm
 2000 Szeged, Makkosházi körút 29., Media Markt Üzletház, *homlokzati épületplasztika* – mázas pirogránit, 250 m²
 2001 Oroszlány, Alkotmány utca, *Topolya emlékkút* – gránit, mészkő, homokkő, bronz, mázas pirogránit, 500 cm
 2001 Zsámbék, Zárdakert, *Lótusz-csobogó* – mázas pirogránit, Ø 70 cm, 100 cm
 2003 Pécs, Rákóczi út 71., Aqua Üzletház, *Oszlop (Éjszaka)* – mázas pirogránit, Ø 60 cm; 960 cm
 2003 Pécs, Rákóczi út 71., Aqua Üzletház, *Szökőkút halakkal* – mázas pirogránit, Ø 400 cm; 120 cm
 2003 Kecskemét, Börtön, Anya-gyermek részleg, *Béka-ivókút* – mázas samott, 90 cm
 2003 Kecskemét, Állategészségügyi Központ, *Szalamandrák csobogókútja* – mázas samott, 100 cm

- 2004 Budapest, Egészségügyi Főiskola, *szőkőkút-figura és virágtartó edények* – mázas pirogránit, 90 cm; 105 cm
- 2005 Gyomaendrőd, Kner tér, *A tudás kútja* – gránit, bronz, pirogránit, Ø 260 cm; 130 cm
- 2009 Budapest, Egészségügyi Főiskola, *virágtartó edények* – mázas pirogránit, 90 cm
- 2009 Zsámbék, Magyar utca 13., *Sasvári madonna* – mázas kerámia, 40 cm
- Bibliográfia:**
- 1968 -th-: Ahogy a világot látják. Az oroszlanói képzőművészeti szakkör kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1968. december 5.
- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Dippold Pál: *Bevezető. Kungl György keramikusművész kiállítása.* Szentendre, Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár. (Katalógus)
- 1986 Kungl György. *Értünk. A Gáll István Kollégium Évkönyve 1984–1985.* Tatabánya, Gáll István Kollégium. 116–122.
- 1986 Wehner Tibor: Kungl György kerámiaszobrai. *Dunakanyar Kurír* 1986(7)9.
- 1986 Wehner Tibor: Kerámia emlékművek. Kungl György kiállítása. Szentendre, Pest Megyei Művelődési Központ, 1986. június 1–15. *Művészet* 1986(11–12)98.
- 1987 *Fiatal Komárom megyei képzőművészek kiállítása.* Tatabánya, A Közművelődés Háza. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1987 Dippold Pál: *Bevezető. Kungl György keramikusművész kiállítása.* Budaörs, Jókai Mór Művelődési Ház. (Katalógus)
- 1988 Nemzetközi Kerámia Stúdió 1985 1986 1987 1988. Kecskemét. (Katalógus, bev. Menyhárt László, Jóna Gudvardardóttir, Yasuo Hayashi, Probstner János.)
- 1988 *Groteszk Art.* Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1988 Wehner Tibor: *Direktsnassz. Kungl György kerámiaszobrászata. Új Forrás* 1988(3)41–46.
- 1988 *Groteszk Art. Dolgozók Lapja* 1988. április 14.
- 1988 szabó: *Groteszk Art. Zarándoklat a Kernstok Terembe. Dolgozók Lapja* 1988. április 21.
- 1988 E. Nagy Lajos: Három kiállítás. *Új Forrás* 1988(4)69–72.
- 1989 *Új fétisek* Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1989 *Kungl György keramikusművész kiállítása.* Budapest, Stúdió Galéria. (Katalógus)
- 1989 Lóska Lajos: Kerámiagroteszkek. Kungl György művészetéről. *Művészet* 1989(1)41–43.
- 1989 Csató Károly: *Új Fétisek.* Csoportos kiállítás a „bálványimádás” ellen. *Dolgozók Lapja* 1989. május 6.
- 1989 P. Szabó Ernő: Kungl György plasztikái. *Új Tükör* 1989(09)
- 1989 Szegő György: A Kungl György szobrai keltette nyugtalan reflexekről. *Magyar Nemzet* 1989. szeptember 7.
- 1990 Hudra Klára: Kungl György művei. *Playboy* 1990(8)
- 1991 Keserü Katalin: *Variációk a pop artra. Fejezetek a magyar művészetből 1950–1990.* Budapest, Új Művészet Kiadó.
- 1991 Wehner Tibor: *A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei képzőművészek arcképeihez.* Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 41–43, 94.
- 1991 Lóska Lajos: Kerámiatájak. *Új Művészet* 1991(8)59–60.
- 1992 Tagai Imre: Az „Üvegfiú” szabadsága. Kungl György római tájképszobrairól. *Magyar Építőművészet* 1992(6)52–54.
- 1992 Wehner Tibor: *Létmotozások. Élet és Irodalom* 1992. október 9.
- 1992 P. Szabó Ernő: Emlékművek két időjárásjelentés között. *Magyarok Világlapja* 1992(12)
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza.* Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 344.
- 1993 Vogel, Christian, Wehner, Tibor: *Bevezető. Kungl György a Banánteremben.* Hamburg, Bananensaal der Finanzbehörde. (Katalógus)

- 1993 *New York-New York. Kiállítás Gross-Bettelheim Jolán (1900–1972) és Kungl György (1955–) műveire.* Budapest, Magyar Állami Operaház, Vörös Szalon. (Katalógus, bev. Radnóti Sándor.)
- 1993 Kovács Albert: *New York titkai. Élet és Irodalom* 1993. április 30.
- 1994 Wehner Tibor: *Tata-veduta. Szépművészeti antológia.* Tatabánya, Castrum Könyvek. 140–143.
- 1994 *Derkovits ösztöndíjasok (1955–1993) kiállítása.* Szombathely, Szombathelyi Képtár. (Katalógus, bev. Szepes Hédi, Salamon Nándor.)
- 1994 *Képzőművészeti kiállítás Tata várossá nyilvánításának évfordulójára.* Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1994 Wucher, Monika: *Kungl György a Banánteremben.* *Új Művészet* 1994(1)61.
- 1994 Boros Géza: *Kontaktálás. Polifónia. A Soros Kortárs Művészeti Központ éves kiállítása. Balkon* 1994(1)24–26.
- 1994 Kungl György kerámiaszobrai. *Lege Artis Medicinae* 1994(4)392–393.
- 1994 Kovács Orsolya: *A csúnya, a szép és a hasznos.* *Új Művészet* 1994(10)9–12.
- 1995 *Helyzetkép. Magyar szobrászat.* Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Pilaszanovich Irén, Wehner Tibor.)
- 1995 Szemadám György: *Bevezető. Kungl György szobrászművész kiállítása.* Budapest, Budapest Kiállítóterem. (Katalógus)
- 1995 P. Szűcs Julianna: *Kungl György. Népszabadság* 1995. április 22.
- 1995 Vadas József: *Vakondturkáló. Magyar Hírlap* 1995. május 3.
- 1995 P. Szabó Ernő: *Délibáb és vakondvadász. Kungl György szobrászművész pályájáról és műveiről.* *Magyar Nemzet* 1995. május 15.
- 1995 Szegő György: *Kungl György kerámiaszobrai.* *Kritika* 1995(7)47.
- 1995 Lóska Lajos: *Tájképszoobrok. Beszélgetés Kungl Györggyel.* *Új Művészet* 1995(7-8)26–31, 98–99.
- 1995 Szegő György: *A medúza bárkája.* *Új Művészet* 1995(9)49–51.
- 1995 Lóska Lajos: *Tájszoobrok és más furcsaságok.* *Élet és Irodalom* 1995. szeptember 22.
- 1995 Rózsa Gyula: *Kungl évről. Kungl György kiállításai.* Budapest Kiállítóterem, Vigadó Galéria, Műcsarnok, 1995. *Mozgó Világ* 1995(12)117–121.
- 1996 Issekutz E.: *A tájképszoobrász.* *Vasárnapi Magazin* 1996(04)
- 1996 Wehner Tibor: *Dohánylevél-torony-díszkút.* *Élet és Irodalom* 1996. október 11.
- 1997 Balla G.: *The River Sava at Jasenovac, Forma Hungarica.* Budapest.
- 1998 Kiállítás. *24 Óra* 1998. november 19.
- 1998 Kiállítások Oroszlányban. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. november 30.
- 1998 Kiállítások. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. december 1.
- 1998 L. A.: *Kungl György kiállítása. Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. december 7.
- 1999 Keszthelyi Katalin-Laczkó Ibolya: *A magyar kerámiaművészet I. Alkotók, adatok 1945–1998.* Budapest, Magyar Keramikusok Társasága – Képző- és Iparművészeti Lektorátus.
- 1999 András Gábor-Pataki Gábor-Szücs György-Zwickl András: *Magyar képzőművészet a 20. században.* Budapest, Corvina Kiadó. 251.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 555–556.
- 2001 Boros Géza: *Emlék/mű. Művészet – köztér – vizualitás a rendszerváltástól a Millenniumig.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 111.
- 2001 Wehner Tibor: *A hazugság és a hiány emlékművei. Előadások, tanulmányok, cikkek, röpiratok, feljegyzések a magyar szobrászatról 1986–1999.* Budapest, Új Művészet Kiadó. 104, 114–115, 193–194.
- 2001 Veress Kinga: *Múltidézés a nyolcvanas és kilencvenes évek magyar kerámiaművészetében.* *Art Limes (Emléklabirintus)* 2001. 58–67.
- 2002 Beke László-Gábor Eszter-Prakfalvi Endre-Sisa József-Szabó Júlia: *Magyar művészet 1800-tól napjainkig.* Budapest, Corvina Kiadó. 379.
- 2002 Tagai Imre: *Látta már a Piazza Farnesét éjjel? Kungl György római szoborkerámiai.* *Új Művészet* 2002(11)40.
- 2003 Révai *Új Lexikona, XII. kötet. Szekszárd, Babits* Kiadó. 863.

- 2003 *Plastica Dreams. Szobrászat az installáció után.* Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Készman József, Százados László.)
- 2004 Szegő György: *Bevezető. Kungl György képzőművész kiállítása.* Budapest, Budapest Kiállítóterem. (Katalógus)
- 2004 P. Szabó Ernő: Lángoló szalamandrák. Kungl György porcelánszobrai a Budapest Kiállítóteremben. *Magyar Nemzet* 2004. május 19.
- 2005 Kungl György szobrászművész. *Szép Házak* 2005(1)58–59.
- 2005 Hudra Klára: Okos tájak. Bekezdések a táj és a képzőművészet kapcsolatáról a 80-as évek kortárs magyar művészetében, 2. rész. *Új Művészet* 2005(6)14–16.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K.* Budapest, decoArt könyvek. 563.
- 2006 Nagy Ildikó (szerk.): *Kortárs művészet. Szoborpályázatok 1950–2000.* Budapest, Képző- és Iparművészeti Lektorátus. 413.
- 2007 Wehner Tibor: Szövetség. 249 szobrász. Budapest, Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Szobrász Szakosztálya. 210–211.
- 2007 Rózsa Gyula: *Kungl György évéről.* In. *Hordozható emlékművek kora.* Budapest, Józsefvég Műhely Kiadó. 320–324.
- 2008 Fábíán Sándor: *A világ szobrászainak lexikona.* Budapest, Magyarkerámia Kft. 449.
- 2009 Wehner Tibor: A jelentéktelenség magánemlékművei. Kungl György keramikumművész kiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)44–45.
- 2010 Romváry Ferenc (főszerk.): *Pécs lexikon. Második kötet N–ZS.* Pécs, Pécs Lexikon Kulturális Nonprofit Kft. 387–388.
- 2010 Wehner Tibor: *Modern magyar szobrászat 1945–2010.* Budapest, Corvina Kiadó. 168–169.
- 2011 Kungl György: *Képregény-Comics.* (Bev. Készman József: *Bonsai lassú tűzön. – Egy kortárs manierista vázlatos pályaképe, aki direkt csinálja.*) Budapest, Pauker Collection.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század.* Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 201.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 118, 187, 206, 207, 231, 472, 565.
- 2013 Wehner Tibor: A szurikáták tündöklése. Kungl György keramikumművész kiállítása a Museion No. 1-ben. *Magyar Iparművészet* 2013(2)13–17.
- 2013 Készman József: Bonsai lassú tűzön. Részlet Kungl György könyvéből. *Art Limes* 2013(2)191–192.
- 2013 Szakolczay Lajos: Groteszk giccs, avagy táj és ember a lélek burkában. Kungl György: *Képregény.* *Art Limes* 2013(2)193–196.
- 2014 Romváry Ferenc: *Pécs köztéri szobrai, épületplasztikák, emlékművek, emléktáblák.* Pécs, Kronosz Kiadó. 232, 268, 332.
- 2014 Wehner Tibor: Szomorú szurikáták, kihalt szelölécsarnokok. Kungl György keramikumművész kiállítása. Kuny Domokos Múzeum, Tata, 2014. VI. 27. – VIII. 31. *Új Művészet* 2014(8)78–81.
- 2015 Szakolczay Lajos: *Nagybányától Picassóig. Válogatott művészeti írások.* Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 253.
- 2016 *Groteszk giccs, avagy táj és ember a lélek burkában.* (Kungl György: *Képregény.*) In. Szakolczay Lajos: *Időlámpa. Összegyűjtött művészeti írások 2011–2013.* Budapest, Ráció Kiadó. 407–410.
- 2016 Wehner Tibor: *Kerámia, textil, üveg. Válogatott művészeti írások (1985–2010).* Budapest, Napkút Kiadó. 16, 58, 62, 147–150, 151–152, 153–155, 156–158.
- 2018 Lóska Lajos: *Tárlatról tárlatra. Válogatás az elmúlt másfél évtized képzőművészeti írásaiból.* Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 36, 87, 95, 288, 359.
- 2018 Tóth Attila: *Szeged szobrai.* 2. jav. kiad. Szeged, Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata. 322.
- 2018 Wehner Tibor: *Tapló 2. Kíméletlen Művészeti Napló 2007–2016.* Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 130, 141, 245, 246, 252, 256, 406, 415, 459, 460, 462, 463, 483, 526, 533, 548, 574, 576, 578, 599, 661, 669, 718, 776, 790, 796.

2019 Wehner Tibor: *Cizellőr. Dolgozatok a „magyar szobrászatról” 2000–2016.* Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 193, 235, 320, 324, 616–621, 642, 857.

2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia.* (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

2020 Kungl György. *Art Limes (Kép-tár XIII. Művészek Tata városában napjainkban I.)* 2020(5)59–61.

2020 Kungl György. *Art Limes (Kép-tár XIV. Művészek Tata városában napjainkban II.)* 2020(6)232–236.

2023 Wehner Tibor: *Emlékjelek, műalkotások. Emlékművek, emlékszobrok, díszítőszobrok, épületplasztikák, szakrális emlékek, síremlékek, muráliák Tatabányán.* Tatabánya, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány. 25, 146–147, 263–264, 337.

2023 Kungl György keramikus, szobrászművész. *Atelier* 2023(1-2)47.

2023 Wehner Tibor: A szomorú, fájdalmas szemlélődés művei. Búcsú Kungl György (1955–2023) keramikus-szobrászművésztől. *Magyar Iparművészet* 2023(2)37–42.

Filmek:

1993 *(H)arcképek* Szerk. Szemadám György. Magyar Televízió.

1997 *„Szobrokat csinálók” Kungl György portréja.* Szerk. Wiegmann Alfréd. Rend: Tomcsányi Vilmos. Magyar Televízió.

NAGÁMI (NAGY GÁBOR MIHÁLY) szobrászművész

(Budapest, 1955. október 12. – Budapest, 2024. január 27)

Autodidakta művész. Mestere Csiky Tibor volt. 1978-ig Budapesten, majd 1978 és 1986 között Esztergomban, 1986-tól haláláig Budapesten élt. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (2006-tól), a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1989-től), a Magyar Szobrász Társaság (1995-től) és a Nemzetközi Kepes Társaság (2002-től) tagja volt. A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete elnökségének (2015-től) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1985 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1992 XXIV. Nemzetközi Művésztelep díja, Győr
- 1992 3. Országos Faszobrászati Kiállítás, a Nagyatádi Művelődési Ház és Faszobrászati Alkotótelep díja, Nagyatád
- 1993 Életünk tárgyai kiállítás díja, Budapest
- 1994 4. Országos Faszobrászati Kiállítás, Nagyatádi Művelődési Ház és Nemzetközi Faszobrászati Alkotótelep Díja és meghívás a nagyatádi Nemzetközi Faszobrászati Alkotótelep következő idényére, Nagyatád
- 1998 6. Országos Faszobrászati Kiállítás, a Somogy Megyei Közgyűlés díja, Nagyatád
- 2006 V. Fa Kisszobor és Szobrászrajz Biennále, fődíj, Budapest, Rákoshely
- 2008 Laborcz Ferenc-díj, Budapest
- 2009 XXXV. Szegedi Nyári Tárlat, a MÉH Zrt. díja, Szeged
- 2011 II. Ars Pannonica Biennálé díja, Szombathely
- 2013 Négy Elem kiállítás, a Magyar Művészeti Akadémia díja, Budapest-Szentendre
- 2013 LX. Vásárhelyi Őszi Tárlat, SV-2010 Kft díja, Hódmezővásárhely
- 2014 Magyar Művészeti Akadémia Képzőművészeti Tagozatának díja
- 2016 Munkácsy-díj
- 2016 Család-kiállítás, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete szakmai díja

- 2021 VI. Óbudai Képzőművészeti Tárlat, Genius loci – A hely szelleme, II. díj

Szimpozionok, művésztelepek:

- 1976–1984 Tokaji Művésztelep, Tokaj
- 1992 Nemzetközi Művésztelep, Győr
- 1995 Nemzetközi Faszobrászati Alkotótelep, Nagyatád
- 2002 Kőkapu Nemzetközi Művésztelep, Kőkapu
- 2003 Faszobrászati Szimpozion, Ikervár
- 2003 Ferch (Németország)
- 2006 Schwerin (Németország)
- 2007 Finnország
- 2016 XVII. Nemzetközi Művésztelep, Dunaszerdahely

Egyéni kiállítások:

- 1983 Esztergom, Esztergomi Galéria
- 1986 Budapest, Stúdió Galéria
- 1991 Budapest, Fészek Művészklub Herman Terem
- 1993 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum
- 1995 Budapest, Vigadó Galéria

1995 Budapest, Táltos Klub
 1998 Budapest, Csepel Galéria (Joláthy Attilával)
 2004 Budapest, Kispesti Vigadó Galéria
 2005 Győr, Xántus János Múzeum
 2007 *Úton*, Budapest, Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza
 2010 Budapest, Galéria IX
 2010 Budapest, Rákospalotai Múzeum
 2011 *Tér-idő*, Szombathely, Szombathelyi Képtár
 2013 *Vonalak*, Budapest, Art IX-XI Galéria (Fábián Zoltánnal)
 2013 *Feszített tér, Domborművek*, Budapest, Symbol Art Galéria
 2014 Budapest, Újlipótvárosi Klub-Galéria
 2014 Budapest, Dual Art Galéria
 2015 *6-van I*, Budapest, Byart Galéria
 2015 *6VAN II-III*, Budapest, Rákospalotai Múzeum, Adeline Galéria; Budapest, Csokonai Művelődési Központ, Palota Galéria
 2015 *6VAN-IV*, Sárvár, Galeria Arcis
 2017 Budapest, Erlin Galéria
 2017 Érd, Érdi Galéria
 2020 *Trepninelógia*, Budapest, Esernyős Galéria

Emlékkiállítások:

2024 Budapest, Csili

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Debrecen, Déri Múzeum
 Győr, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum
 Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum
 Paks, Paksi Képtár
 Párizs (Franciaország), Madi Múzeum
 Veszprém, Modern Képtár-Vass László Gyűjtemény

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

1995 Nagyatád, Szent István park, *Irány-tű* – fa, 620×300×220 cm
 2003 Ikervár, Vadaspark, *Kapu a világra* – fa, 360×220×220 cm
 2006 Schwerin (Németország), *Obeliszk* – rozsdás acél, 5601×180×220 cm

Bibliográfia:

1983 *Nagy Gábor Mihály szobrászművész kiállítása*. Esztergom, Esztergomi Galéria. (Katalógus)
 1983 Nagy Gábor Mihály kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1983. december 15.
 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
 1986 Fábián László: *Bevezető. Nagy Gábor Mihály szobrászművész kiállítása*. Budapest, Stúdió Galéria. (Katalógus)
 1986 Gergely Mariann: *Nagy Gábor Mihály szobrai. Új Tükör* 1986. október 26.
 1987 Sinkovits Péter: *Kézműves szemlélet – konstruktivista szobrászat*. Nagy Gábor Mihály kiállítása. Stúdió Galéria, 1986. IX. 3. – X. 5. *Művészet* 1987(2)60–61.
 1991 Frank János: *Fém, nemes fák, színek. Élet és Irodalom* 1991. június 14.
 1993 Wehner Tibor: *Esztergomi Nagámi. Élet és Irodalom* 1993. június 18.
 1994 *Mai magyar érem*. Budapest, Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Érem Szakosztálya. (Katalógus, bev. Baranyi Judit.)
 1995 *Helyzetkép. Magyar szobrászat*. Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Pilaszanovich Irén, Wehner Tibor.)
 1995 Wehner Tibor: *Nagámi. Beszélgetés Nagy Gábor Mihály szobrászművésszel. Új Forrás* 1995(1)66–73.
 1995 Wehner Tibor: *Megtestesülések. Nagy Gábor Mihály szobrászművész kiállítása. Új Művészet* 1995(11-12)85–86.
 1995 Wehner Tibor: *Megtestesülések*. Budapest, Vigadó Galéria Évkönyv. 62.
 1996 *Konstruktívok*. Nagyatád, Művelődési Ház. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
 1996 Frank János: *A Mobil Fesztivál. Élet és Irodalom* 1996. március 8.
 1996 Lóska Lajos: *Faszobrok szabadtéren. A nagyatádi szoborparkról. Új Művészet* 1996(11)24–27.
 1997 Géger Melinda: *Jubileumi számvetés. 5. Országos Faszobrászati Biennálé Nagyatádon. Új Művészet* 1997(3)47–48.

- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 876.
- 2001 Wehner Tibor: *A hazugság és a hiány emlékművei. Előadások, tanulmányok, cikkek, röpiratok, feljegyzések a magyar szobrászatról 1986–1999*. Budapest, Új Művészet Kiadó. 98, 123, 132, 153, 215–218, 216.
- 2001 *Szobrászaton innen és túl*. Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Nagy Zoltán.)
- 2001 Fábián László: Nagy Gábor Mihály. *Életünk* 2001(4) mű melléklet
- 2002 Géger Melinda, Wehner Tibor: *Bevezető. Nagámi szobrászművész*. Budapest. (Katalógus)
- 2004 Révai *Új Lexikona*, XIV. kötet. Szekszárd, Babits Kiadó. 815.
- 2007 Wehner Tibor: *Szövetség. 249 szobrász*. Budapest, Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Szobrász Szakosztálya. 285–286.
- 2007 Wehner Tibor: A tér korrekt manipulátora. Nagámi (Nagy Gábor Mihály) szobrairól. *Napút* 2007(8)81–82.
- 2008 Fábián Sándor: *A világ szobrászainak lexikona*. Budapest, Magyarkerámia Kft. 561.
- 2009 Wehner Tibor: A kötöttség és a szabadság viszonyrendszerei. Nagy Gábor Mihály szobrászművész kiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)48–49.
- 2010 Wehner Tibor: *Modern magyar szobrászat 1945–2010*. Budapest, Corvina Kiadó. 211.
- 2010 Hernádi Miklós: Szobrászélet Magyarországon 1. Nagy Gábor Mihállyal beszélget Hernádi Miklós. *artmagazin* 2010(1)92–95.
- 2010 Fábián László: Geometrikus narratívák. Nagámi. Galéria IX. 2010. X. 8–21. *Új Művészet* 2010(12)28–29.
- 2011 Rónai-Balázs Zoltán: Rend, rendszer és harmónia. Fábián Zoltán, Nagámi, Nemes Ferenc és Heritesz Gábor kiállítása. Művésztelepi Galéria, Szentendre, 2011. IX. 10 – X. 9. *Új Művészet* 2011(11)45–46.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század*. Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 248.
- 2013 Nagámi. (Bev. Fábián László, Wehner Tibor, Hernádi Miklós, Götz Eszter.) Budapest, Hérics Neon Design Kft.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 112, 128, 149, 168, 178, 318, 325, 333, 368, 369, 371, 380, 381, 426, 479, 481, 534, 545, 594, 619.
- 2016 *Vonalak. (Fábián Zoltán és Nagámi kiállítása a Nyitott Műteremben.)* In: Szakolczay Lajos: *Időlámpa. Összegyűjtött művészeti írások 2011 – 2013*. Budapest, Ráció Kiadó. 327–329.
- 2018 Lóska Lajos: *Tárlatról tárlatra. Válogatás az elmúlt másfél évtized képzőművészeti írsaiból*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 88, 92, 95, 100, 101, 323, 335.
- 2018 Wehner Tibor: *Tapló 2. Kíméletlen Művészeti Napló 2007–2016*. Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 13, 14, 56, 59, 60, 63–65, 68, 100, 123, 229, 343, 354, 371, 388, 393, 412, 460, 511, 529, 531, 578, 672, 695, 701, 702.
- 2019 Wehner Tibor: *Cizellőr. Dolgozatok a „magyar szobrászatról” 2000–2016*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 165, 235, 244, 265, 267, 299, 320, 676–678.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2020 Kozák Csaba: *Repeta. Válogatott művészeti írások 2016–2020*. Budapest, Erdész Galéria & Design Kft. 209.
- 2020 Pataki Gábor: A zen és a trepni. Nagámi kiállítása. Esernyős Galéria, 2020. VIII. 30-ig. *Új Művészet* 2020(10)42–43.
- 2021 Nagámi. (Bev. Fábián László.) Budapest, ByArt Könyvek.
- 2021 Novotny Tihamér: *Értékhalászat. Művészeti írások (2013–2020)*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 155.

2022 Bényei Adrienn: Szobrászat és festészet versengése. Három kortárs szobrász és egy festőművész hasonló stílusú művei láthatók az Érdi Galériában. *Magyar Nemzet* 2022. november 22.

Filmek:

2017 *Műábránd 99. Nagámi az Érdi Galériában.* LongMusicProduction. 18'.

2020 *Nagámi egyéni kiállítás,* Budapest, Esernyős Galéria.

NAGY JÁNOS szobrászművész

(Rákosszentmihály, 1935. június 17. – Tata, 2021. március 18.)

1951 és 1954 között Harmos Károly komáromi rajziskolájában tanult, majd 1954 és 1961 között a pozsonyi Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Fraňo Štefunko és Rudolf Pribiš volt.

1965 és 1972 között Révkomáromban, 1972 és 1980 között Helembán, 1981 és 1984 között Almáson, 1984-től Hetényben, 2015-től haláláig Tatán élt. 1961 óta volt kiállító művész.

1961 és 1966 között a beszercebányai, 1968 és 1971 között a nyitrai Tanárképző Főiskola tanára volt. 1990 és 1995 között a Csehszlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága, majd a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága elnöke volt. Az Európa 24 (1992-től), a Hungária 24 (1993-tól), az Ősiség és Modernség (1994-től) művészeti csoport tagja. Az Esztergomi Művészek Céhe (2010-től) tagja volt. A Magyar Művészeti Akadémia (2005-től) tagja, (2011-től) rendes tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1973 Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep, II. díj, Nyíregyháza-Sóstó
1994 Esterházy János-díj
2000 A Magyar Köztársaság Elnökének aranyérme
2001 Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje
2002 Szlovák Köztársaság Aranyplakettje
2003 Madách-Posonium Életműdíj
2009 Szervátiusz Jenő-díj
2019 Helytállás-díj

Szimpozionok, művésztelepek:

1969, 1970, 1971, 1974 Hajdúsági Művésztelep, Hajdúböszörmény
1972, 1973 Nemzetközi Éremművészeti Alkotótelep, Nyíregyháza-Sóstó

Egyéni kiállítások:

1965 Szenc
1967 Dunaszerdahely

1978 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
1979 Érsekújvár
1979 Ipolyság
1980 Révkomárom, Duna Menti Múzeum
1982 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Nagy Józseffel)
1984 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum (Almási Róberttel)
1988 Nagykürtös (Helena Košutovával)
1990 Pozsony, Gorkij utcai Kiállítóterem
1993 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
1993 Komárom, Komáromi Kiskaléria
1993 Pápa
1993 Körömcébánya
1994 Győr
1994 Mosonmagyaróvár
1995 Budapest, Csepel Galéria
1995 Révkomárom
1996 Pápa
1998 Vác
2000 Révkomárom, Nádor Galéria

2003 Dunaszerdahely
 2004 Komárom
 2006 Pozsony
 2007 Budapest, Vármegye Galéria
 2007 Érsekújvár
 2008 Léva
 2010 *Küzdelmeim*, Révkomárom, Limes Galéria
 2011 Vác, Modern Művészeti Gyűjtemény
 2012 *Küzdelmeim*, Budapest, Hegyvidék Galéria
 2014 Budapest, Kárpát-haza Galéria
 2016 Tata, Kuny Domokos Múzeum

Emlékkiállítások:

2021 Tata, Kuny Domokos Múzeum
 2023 Tata, Kuny Domokos Múzeum

Művek közgyűjteményekben:

Boroszló, Múzeum
 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
 Dunaszerdahely, Kortárs Magyar Galéria
 Érsekújvár, Galéria umenia Nové Zámky
 Hajdúböszörmény, Hajdúsági Múzeum
 Léva, Barsi Múzeum
 Nyíregyháza, Jósza András Múzeum
 Pozsony, Galéria mesta Bratislavy
 Pozsony, Slovenské Národná Galéria
 Révkomárom, Duna Menti Múzeum
 Róma (Olaszország), Vatikáni Gyűjtemény

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

1959 Révkomárom, Biskupa Királya 5., *Elsős (Anyá és gyermeke)* – műkő
 1965 Poltár, *Szerelmesek*
 1966 Szenc, *Szenci Molnár Albert-emléktábla*
 1967 Gúta, *Árvízi emlékmű* – mészkő
 1968 Nagykapos, Református templom parkja, *Erdélyi János* – mészkő dombormű (1995-ben a Zoltán Fabryho 36. alatt újraavatva)
 1969 Dunaszerdahely, Szent István tér, *Mártír-emlékmű* – vörösrézlemez
 1970 Révkomárom, *Lehár Ferenc*
 1973 Révkomárom, *Család* – vörösrézlemez
 1974 Révkomárom, Vasútállomás, *Szökőkút* – epoxi
 1974 Esztergom, *Lepold Antal*

1977 Párkány, *Anyaság* – mészkő
 1981 Hortobágy, *Memento* – vörösrézlemez
 1982 Galánta, Esterházy-park, *Kodály Zoltán* – bronz
 1985 Léva, *Nagymama* – mészkő
 1987 Fülek, *Gitáros nő* – mészkő
 1991 Érsekújvár, Ferencesek tere, *Széchenyi György-emléktábla* – bronz dombormű
 1991 Ipolyzakállas, *II. világháborús emlékmű*
 1992 Ipolybalog, Fő út 93., temető, *II. világháborús emlékmű (Sírátétel)* – vörösrézlemez
 1992 Budapest V., Szép utca 3., *Esterházy János-emléktábla* (Horváth Sándorral) – bronz dombormű
 1993 Nagycétény, *II. világháborús emlékmű*
 1993 Kisszeben, Námestie slobody 43., *Csontváry Koszta Tivadar-emléktábla* – bronz dombormű
 1994 Málás, *II. világháborús emlékmű*
 1992 Alistál, *II. világháborús emlékmű*
 1994 Losonc, Kármán József utca 25/5., *Losonci cserkészek emléktáblája* – bronz dombormű
 1994 Esztergom, Erzsébet park, *Sobieski-emlékmű* – bronz (Körmendi Frim Jenő 1933-ban állított emlékművének rekonstrukciója)
 1995 Szenc, Béke tér, *Szenczi Molnár Albert* – mészkő
 1995 Keszegfalva, *II. világháborús emlékmű*
 1995 Hernádszentistván, *Mécs László*
 1997 Muzsla, Az I. és II. világháború áldozatainak emlékműve (Csodaszarvas) – beton, műkő
 1997 Búcs, *Bulcsu vezér* – vörösrézlemez
 1998 Deáki, *Alapítási emlékmű (A Halotti beszéd emlékműve, Szent István-emlékmű)* – mészkő dombormű
 1999 Köbölkút, *Levétel a keresztről*
 1999 Szőgyén, *Pathó Pál*
 2000 Hetény, Fő utca, temető, *Hősi emlékmű turul-szobra* – hegesztett bronz (Komáromi Viktor 1924-ben állított művének rekonstrukciója)
 2000 Révkomárom, Palatínova 13., *Harmos Károly* – bronz dombormű
 2000 Esztergom, Ferences rendház, *IV. Béla* – bronz dombormű
 2001 Hetény, *Széchenyi István* – vörösrézlemez domborítás
 2002 Dunaszerdahely, Kálvin János tér, *Pelikán* – bronz

- 2002 Révkomárom, Jókai Színház, *plasztikus dombormű* – carrarai márvány
- 2002 Alistál, Szent Márton templom, *Elesett katona emlékműve* – bronz
- 2004 Esztergom, *Balassa Bálint-emléktábla*
- 2004 Komárom, Ácsi út, Monostori erőd, *Kitelepítési emlékmű* – bronz dombormű
- 2005 Pápa, Március 15. tér 9., Pápai Református Kollégium Gimnáziuma, *Rab Zsuzsa* – rézlemez dombormű
- 2005 Esztergom, *Dr. Etter Jenő*
- 2006 Esztergom, Sötét-kapu, *1956-os emléktábla* – mésző dombormű
- 2006 Dunaszerdahely, Fő utca, Városháza, *A diktatúrák áldozatainak emlékműve* – mésző
- 2007 Ógyalla, Konkoly tér, *Konkoly Thege Miklós* – mésző, vörösrézlemez
- 2008 Esztergom, *Betlehemes szoborkompozíció*
- 2011 Vác, Földvály tér, *Rózsa Endre-emléktábla*
- 2011 Révkomárom, Nádor utca, Saga kávéház, *Esterházy János-emléktábla* – mésző dombormű
- 2013 Budapest XII., Gesztenyés kert, *Esterházy János* – bronz, mésző
- 2014 Révkomárom, Biskupa Királya 2844/30, Marianum Magyar Tannyelvű Egyházi Iskolaközpont, *Szűz Mária a kisdeddel* – bronz dombormű
- 2015 Martonvásár, Emlékezés tere, *Beethoven és a halhatatlan kedves* – bronz
- 2016 Budapest VIII., Fiumei úti Nemzeti Sírkert, *Bartha család síremléke (Szent György)* – bronz
- 2018 Révkomárom, Hradná, *Egressy Béni* – bronz
- Pápa, Pápai Református Kollégium Gimnáziuma, *Tarczy Lajos*
- 1983 Vencsellei István: Emlékezzünk a madarakra! *Új Tükör* 1983. szeptember 18.
- 1985 Hadházy Levente–Szilágyi András–Szöllőssy Ágnes: *Negyven év köztéri szobrai Budapesten 1945–1985.* (Bev. Farkasinszky Lajos, Zsigmond Attila.) Budapest, Budapest Galéria. 540.
- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Hajdú D. Dénes: Bronzba öntött mítoszok. *Népszava* 1986. szeptember 6.
- 1990 Kucsera, K.: Bevezető. *Nagy János. Sochárske dielo. Nagy János szobrászművész kiállítása.* Pozsony. (Katalógus)
- 1991 Pálos Imre: Városunk ajándéka II. János Pál pápának. Nagy János felvidéki szobrászművész alkotása. *Esztergom és Vidéke* 1991(35)
- 1992 Lóska Lajos: Magyar képzőművészek Szlovákiában. Észak-Komárom és környéke. *Művészeti Műhely* 1992. 39–48.
- 1993 Wehner Tibor: Bevezető. *Nagy János szobrászművész kiállítása.* Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1993 Nagy János tárlata. *24 Óra* 1993. augusztus 25.
- 1993 Kiállítás. *24 Óra* 1993. október 27.
- 1993 Wehner Tibor: Alakok, bálványok, formák. Nagy János szobrászművész alkotásairól. *Új Forrás* 1993(9)53–55.
- 1993 Csontváry-emléktábla Kisszebenben. *Magyar Nemzet* 1993. szeptember 7.
- 1994 Salamon Nándor: Kisebbségi művész? *Körmendi Figyelő* 1994. december 1.
- 1997 Kerékgyártó István: Nagy János. Dunaszerdahely, Lilium Aurum.
- 1998 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészek lexikona.* Győr, Kisalföld Művészetéért Alapítvány. 220.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 882–883.
- 2001 Szabó Károly (szerk.): *Köztéri alkotások. Esztergom 2000 Enciklopédia.* (Bev. Cséfalvay Pál, utószó: Szabó Károly.) Esztergom, Keresztény Múzeum Alapítvány.
- 2002 Prokopp Mária: IV. Béla király emlékműve Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 2002(15)

Bibliográfia:

- 1977 Kubička-Kucsera, K.: Nagy János. In. *Kis Galéria.* Pozsony.
- 1979 Koncsol László: *Nagy János, Gilgames.* 12 plakett. Dunaszerdahely.
- 1980 Farkas Veronika: Bevezető. *Nagy János szobrászművész kiállítása.* Révkomárom, Duna Menti Múzeum. (Katalógus)

- 2005 (A. zs.): Múltunk dicsérete. Réz domborművet avattak Rab Zsuzsa emlékére. *Napló* 2005. szeptember 6.
- 2005 Kopasz-Kiedrowska Csilla: „Nálunk a tehetség a legolcsóbb.” Köszöntjük a hetvenéves Nagy János szobrászművészt. *Atelier* 2005(2)30–32.
- 2005 Oravetz Ferenc: Köszöntjük Nagy János szobrászművészt. *Esztergom és Vidéke* 2005. július 21.
- 2006 Nagy Ildikó (szerk.): *Kortárs művészet. Szoborpályázatok 1950–2000*. Budapest, Képző- és Iparművészeti Lektorátus. 423.
- 2007 Nagy János. *Atelier* 2007(5)25, 44.
- 2007 Barta Boglárka: A Felvidék szobrásza. *Magyar Demokrata* 2007. december 13.
- 2007 Schelken Pálma: Nagy János szobrászművész kiállítása. *Evangelikus Élet* 2007. december 16.
- 2008 Fábián Sándor: *A világ szobrászainak lexikona*. Budapest, Magyarkerámia Kft. 562–563.
- 2008 Palágyi Lajos: Dunaszerdahely köztéri szobrai. Múltidéző séta a jelenben. *Atelier* 2008(1)34–35.
- 2008 Zalka Katalin: A szobor helye. Találkozás Nagy János szobrászművésszel. *Képmás* 2008(1)34–35.
- 2008 Weszely Balázs: Férek hajlékonysága. *Magyar Nemzet* 2008. február 27.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos: *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső műgyűjteményében*. Dorog, 2008. 63, 147.
- 2009 Nagy János. (Bev. Pap Gábor, Koncsol László, Duray Miklós.) Somorja, Méry Ratio Kiadó.
- 2009 Wehner Tibor: A teljesség keresése. Nagy János szobrászművész kiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)122–123.
- 2009 Váli Júlia: A szobornak üzenete van. *Magyar Hírlap* 2009. november 16.
- 2010 Koncsol László: Bevezető. *Küzdelmeim. Nagy János szobrászművész kiállítása*. Révkomárom, Limes Galéria. (Katalógus)
- 2010 Holecz Attila: Csallóköz és Mátyusföld szobrászművésze. Nagy János. *Atelier* 2010(4)26–28.
- 2011 Kubička Kucsera Klára–Hushegyi Gábor–Gyenes Gábor: *Szlovákiai magyar képzőművészek arcképcsarnoka*. Szlovákiai Magyar Írók Társasága.
- 2011 Nagy János: *Memento*. (Bev. Istenes József, Németh Péter Mikola, Nagy János., Komarno, KT Könyv és Lapkiadó Kft.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század*. Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 250.
- 2012 Boussebaa Mimi: *Küzdelmek – szobrokban. Hegyvidék* 2012. május 8.
- 2012 li: Művészetből és emberségből, formált alkotások. *Hegyvidék* 2012. május 8.
- 2013 sz.: „Soha többé diktatúrát!” Ökumenikus szertartással felavatták gróf Esterházy János bronzszobrát a Gesztenyész kertben, majd két kiállítás nyílt a MOM-ban a mártír politikusról. *Hegyvidék* 2013. május 21.
- 2013 Petőcz Éva: Nekünk mártír. Emlékhelyet avattak Esterházy Jánosnak. *Heti Válasz* 2013. május 23.
- 2014 A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. *Csehszlovákia megalakulásától napjainkig*. Bratislava, Slovenské Pedagogické Nakladatelstvo. 295.
- 2014 Dormán László: „Esterházy zarándokhelyet szeretnék Mirovban.” Interjú Nagy János szobrásszal. *Felvidék Ma* 2014. január 23.
- 2014 P. Szabó Ernő: A történelem rekonstruálása. Nagy János szobraiból új kiállítás nyílt. Látható a két főmű, a Kitelepítés és az Esterházy János is. *Magyar Nemzet* 2014. január 23.
- 2014 -k-: Nagy János szobrászművész kiállítása. *Atelier* 2014(1)36.
- 2015 Kopócs Tibor: Exkluzív interjú Nagy János szobrászművésszel. *Atelier* 2015(3)10–14.
- 2015 Kaposi Endre: A 80 éves Nagy János szobrászművész köszöntése. *Atelier* 2015(3)15.
- 2015 Szakolczay Lajos: Az ember, aki önmagát faragja. Nagy János szobrászművész 80 éves. *Atelier* 2015(3)16.
- 2015 Batta György: Bulcsú vezér és Esterházy János. Nagy János két kiemelkedő alkotása a lélek tükrében. *Atelier* 2015(3)17.
- 2015 Viola Pál: Gondolatok, kérdőjelek a Tatai-tó partján. Nagy János szobrászművész jubileuma (80 éves) apropóján. *Atelier* 2015(3)18–19.

- 2015 Keszegh Margit: A 80 éves Nagy János szobrászművészt köszöntöm. *Atelier* 2015(3)19.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.
- 2017 Rosch Gábor: *A Hegyvidék szobrai. Szobrok és domborművek Budapest XII. kerület közterein és magánterületein*. Budapest. 34, 231.
- 2017 Szakolczay Lajos: *Erkölc, szenvedély, invenció. Nagy János kiállítása a tatai Kuny Domokos Múzeumban. Atelier* 2017(1)28–29.
- 2017 Bárdos István: Lovag dr. Bárdos István Nagy János szobrász- és éremművész a Szent György lovagrend tiszteletbeli lovagjává fogadja. *Atelier* 2017(2)32.
- 2018 Wehner Tibor: *Tapló 2. Kíméletlen Művészeti Napló 2007–2016*. Budapest, Cédrus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 596, 638, 748, 750, 798.
- 2019 Wehner Tibor: *Cizellőr. Dolgozatok a „magyar szobrászatról” 2000–2016*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 251.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2020 *Magyar Mozaik. Magyar Művészeti Akadémia – Képzőművészeti tagozat*. Budapest. (Katalógus, bev. Stefanovits Péter, Feledy Balázs.)
- 2020 Nagy János. *Art Limes (Kép-tár XIII. Művészek Tata városában napjainkban I.)* 2020(5)73–76.
- 2020 Szakolczay Lajos: *Erkölc, szenvedély, invenció. Nagy János szobrászművész 85 éves. Atelier* 2020(2)18–23.
- 2021 Szakolczay Lajos: *Az ember, aki önmagát faragja. Nagy János szobrászművész 80. In. A táj lélekarca. Képzőművészeti tanulmányok, esszék, kritikák 2005–2020*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 164–166.
- 2021 Szakolczay Lajos: *Erkölc, szenvedély, invenció. Nagy János kiállítása a tatai Kuny Domokos Múzeumban*. In. *A táj lélekarca. Képzőművészeti tanulmányok, esszék, kritikák 2005–2020*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 260–263.
- 2021 Wehner Tibor: *A turul diszkrét váza. Újabb dolgozatok a „magyar szobrászat”-ról*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 60.
- 2021 In memoriam Nagy János. *A Magyar Művészeti Akadémia Évkönyve* 2021. 131–135.
- 2021 I. Felvidéki Szépművészeti Biennálé. Révkomárom. (Katalógus, bev. Keppel Márton, Wehner Tibor.)
- 2021 Nagy János. *Art Limes (Kép-tár XV. Művészek Tata városában napjainkban III.)* 2021(1)269–273.
- 2021 Szemadám György: Nagy János búcsúztatása. *Atelier* 2021(1)40–42.
- 2021 Elhunyt Nagy János szobrászművész. *Hírlevél. A Magyar Művészeti Akadémia Hírlevele* 2021(2-3)9.
- 2021 Szemadám György: Utolsó útjára kísérték Nagy Jánost. *Hírlevél. A Magyar Művészeti Akadémia Hírlevele* 2021(4)7.
- 2021 Molnár Imre: Elment, de velünk marad a mindig felemelt szívvel járó és alkotó ember. *Hírlevél. A Magyar Művészeti Akadémia Hírlevele* 2021(4)8.
- 2021 „Arra tettem fel az életemet, hogy én MAGYAR művész leszek.” Megnyílt Nagy János emlék-kiállítása. *Atelier* 2021(4)46–47.

Filmek:

- 2017 *Ahonnán elindultam*. Rend. Nagy Imre.
- 2019 *Az ősök lován*. Rend. Kroó András.

NAUSCH GÉZA kovács-, ötvös- és szobrászművész

(Bánhida, 1941. július 17. – Tatabánya, 2015. november 10.)

A tatabányai Bányász Képzőművészeti Szabadiskolában Szlávik Lajos és Krajcsirovits Henrik tanítványa volt, ezután 1955 és 1959 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanult, majd 1960 és 1965 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Kmetty János, Pap Gyula, Sarkantyú Simon és Ék Sándor volt, a fémművességet Kállai István ötvösművész műhelyében tanulta.

A főiskolai tanulmányokat követően Tatabányán telepedett le, hét évig tanított, majd a hetvenes évek elején berendezte ötvös- és kovácsműhelyét. 1966 óta volt kiállító művész.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagja volt.

Kezdetben olajfestményekkel és grafikákkal szerepelt a Komárom megyei kollektív tárlatokon, majd az Iparművészeti Vállalat részére készített tálakat, vázákat, gyertyatartókat. A nyolcvanas évektől több nagyszabású megrendelést teljesített. Kovácsművészetének jellemzője a nagyvonalú formakezelés illetve formaadás, és a precíz kidolgozottság.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1965 Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja ösztöndíja
- 1975 Komárom Megyei Tanács nívódíja
- 1987 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 2008 Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete ösztöndíja
- 2008 Ferenczy Noémi-díj

Szimpozionok, művésztelepek:

- 2008, 2009, 2010, 2011, 2013 Bronz Szimpózium, Csongrád
- 2008, 2009 Kovácsművészeti Szimpozion, Csongrád

Egyéni kiállítások:

- 1965 Budapest, Budapesti Műszaki Egyetem
- 1975 Budapest, Fővárosi Művelődési Ház
- 1975 Dunaújváros, Művelődési Ház
- 2009 Csongrád, Csongrádi Galéria
- 2015 Csongrád, Csongrádi Galéria (Anna Plackova-val)

Emlékiállítások:

- 2023 Tatabánya, Bánhidai Alkotó Ház Beteg Szamár Galériája

Művek közgyűjteményekben:

- Tata, Kuny Domokos Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

- 1976 Budapest I., Hilton Szálló, *gótikus kandalló* – kovácsoltvas
- 1983 Budapest VIII., Rákóczi téri vásárcsarnok, *négy-szármás főkapu-rekonstrukció* – kovácsoltvas

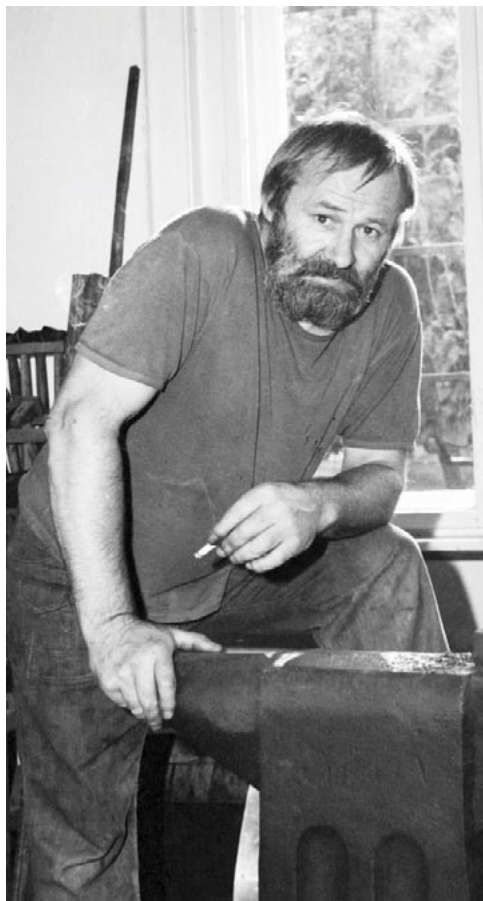
- 1983 Csongrád, halászfalu, közvilágítás, lámpatestek (24 db) – kovácsoltvas
- 1985 Budapest VI., Hungária Szálló, Vincellér Borozó, borozóvilágítás (22 db) – kovácsoltvas
- 1986 Budapest V., Taverna Szálló, szoborvédő rács – kovácsoltvas
- 1988 Tatabánya, Felsőgalla, I. világháborús emlékmű restaurálása
- 1988 Tatabánya, Bánhida, I. világháborús emlékmű restaurálása
- 1989 Budapest VIII., Rákóczi út 15., Cseh Kultúra székháza, kapu – kovácsoltvas
- 1989 Tahi, Külügyminisztérium nyaralója, borozó, vasalatok – kovácsoltvas
- 1993 Kiskunfélegyháza, Dyonisos borszaküzlet, cégér – kovácsoltvas
- 1993 Budapest V., Honvéd utca, Budapest Bank, főkapu – kovácsoltvas
- 1994 Tatabánya, Bánhida, Kossuth Lajos út, A II. világháború áldozatainak emlékműve – mésző, bronz
- 1995 Budapest, Pénzügyintézet, virágtartók
- 1996 Gödöllő, Királyi kastély, kovácsoltvas munkák (Királylépcső korlátai, Gizella lépcső korlátai, Főkapu világítórács, főbejárat kandeláberei, dísztermi rács) rekonstrukciója
- Bibliográfia:**
- 1969 Baráth Lajos: A hűség ára. Látogatás Nausch Géza ötvösnél. *Dolgozók Lapja* 1969. június 22.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus. Bev. Győry Csaba.)
- 1972 Tatabánya képzőművészetének 25 éve. Tatabánya, Népház. (Katalógus, bev. Englerth Miklós.)
- 1977 Koczogh Ákos: *Mai magyar iparművészet. Fém-művesség.* Budapest, Képzőművészeti Alap Kiadó.
- 1977 Koczogh Ákos: Mai kovácsművészek. *Művészet* 1977(7)30–32.
- 1978 Koczogh Ákos: *Szép tárgyak dicsérete. A tárgyak világa.* Budapest, Gondolat Kiadó. 321.
- 1978 Koczogh Ákos: Pábeszéd a vas művészetéről. Nausch Géza műhelyében. *Új Forrás* 1978(1)87–94.
- 1985 Komárom megyei iparművészek II. tárlata. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1987 Wehner Tibor: Még van tíz évem. Borongós impressziók Nausch Géza tatabányai műhelyében. *Új Forrás* 1987(4)69–72.
- 1990 A Turul szobor restaurálása. *Dolgozók Lapja* 1990. március 14.
- 1990 A Turul szobor restaurálása. *Dolgozók Lapja* 1990. március 28.
- 1990 Tóth Erika: Fölújítják földrészünk legnagyobb madarát. Daru fogta Turul. *Mai Nap* 1990. március 30.
- 1990 A Turul szobor restaurálása. *Képes Hét* 1990. április 14.
- 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 52–55, 96.
- 1991 -t -s: Már nem madártávlát... 24 Óra 1991. május 11.
- 1991 Tóth Sándor: „A megbízatásom még érvényben van.” Mi lesz veled, Turul-madár? 24 Óra 1991. május 18.
- 1991 A Turul sorsa „megpecsételődött”. 24 Óra 1991. május 22.
- 1991 Fried Erika: Hol fészkel a turulmadár? 168 Óra 1991.
- 1991 Fried Erika: Ki tarol a turulpiacon? 168 Óra 1991.
- 1991 Rejtő Gábor: Egy madár viszontagságai Magyarországon. Ki turul a végén? *Magyar Hírlap* 1991. augusztus 13.; augusztus 15.
- 1991 Tóth Tihamér: Elrepült a sebzett Turul-madár. *Ring* 1991. október 8.
- 1991 -Rób-: Szoborkórházba kerül a szárnyaszegett Turul. *Reform* 1991. október 17.
- 1991 Tóth Tihamér: Elrepült a sebzett turulmadár. Emlékmű helyett csökevény? *Tallózó* 1991. október 17.
- 1992 Fekete Judit: A madár. *Magyar Nemzet* 1992. november 28.

- 1993 Balogh Kata–Bárdos István: *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, Pedagógiai Intézet.
- 1993 Csöke Sándor (szerk.): *A tatabányai Turul II*. Tatabánya, Tatabányai Turul Alapítvány Kuratóriuma.
- 1993 Wehner Tibor: Tatabánya és művészete. Negyvenöt év tendenciái. *Új Forrás* 1993(1)37–45.
- 1993 Emlékmű Bánhidának. *Itthon* 1993. január 22.
- 1993 Wehner Tibor: Tatabánya, művészet, ügyek. *Új Forrás* 1993(6)77–81.
- 1994 Másik emlékmű. *Itthon* 1994. január 14.
- 2000 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 904.
- 2003 Katona Katalin (szerk.): *Kortárs ötvösművészet 2003*. Budapest. (Katalógus, bev. Bakonyvári M. Ágnes.)
- 2006 Nagy Ildikó (szerk.): *Kortárs művészet. Szoborpályázatok 1950–2000*. Budapest, Képző- és Iparművészeti Lektorátus. 310, 400.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 101, 107, 369, 394.
- 2014 Bronzba öntve. *Bronz szimpóziumok Csongrádon 2000–2013*. Csongrád, Csongrádi Alkotóház. (Katalógus, bev. Tóth Attila.)
- 2015 Tóth Attila–Ujszászi Róbert: *Képzőművészet Csongrádon. Alkotók, alkotások, alkotóház*. Csongrád. 75, 76.
- 2016 V. B. Josi (Varga Bencsik József): *Őszmajom*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya. 119, 269.
- 2016 Veizer Tamás: A vaskovács szenvedélyes élete. (Nausch Géza 1941–2015). *Art Limes (Kép-tár III.)* 2016(1)113–115.
- 2018 Wehner Tibor: *Tapló 2. Kíméletlen Művészeti Napló 2007–2016*. Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 85, 107, 719.
- 2019 Wehner Tibor: *Cizellőr. Dolgozatok a „magyar szobrászatról” 2000–2016*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 208.
- 2019 Bánfi József: *In Memoriam. Ex libris KEM-Tatabánya m.jv. képzőművészei 2018-ig*. Tatabánya, Tatabánya Alkotó Művészeiért Közalapítvány.

2023 Wehner Tibor: *Emlékjelek, műalkotások. Emlékművek, emlékszobrok, díszítőszobrok, épületplasztikák, szakrális emlékek, síremlékek, muráliák Tatabányán*. Tatabánya, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány. 13, 16, 26, 41, 59–60, 204, 287, 333, 341.

Publikációk:

- 1988 Egy „ifjú titán” nézeteltérése önmagával. *Dolgozók Lapja* 1988. november 23.
- 1988 Kritika és koncepció. *Dolgozók Lapja* 1988. december 19.
- 1991 Turul csökevény. Válasz „A hírbehozott madár” 1991. november 8-án megjelent cikke. *Itthon* 1991. november 22.

NYILASI TIBOR festőművész

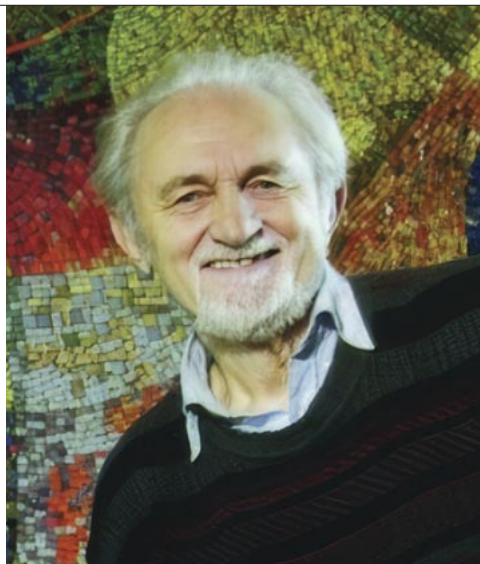
(Kesztlőc, 1936. szeptember 19. – Hamilton (Kanada), 2015. december 21.)

Kanadában, az ontarioi Művészeti Főiskolán és a Torontoi Egyetemen 1957 és 1964 között végezte művészeti tanulmányait.

1957-ben Kanadában telepedett le, Hamiltonban (Board of Education) és Ontarioban pedagógusként dolgozott. 1974 és 1981 között a Dundas Valley School of Art művészeti szabadiskola tanára volt. 1966-tól a nyarakat Kesztlőcön, illetve Klastrompusztán töltötte.

A Külföldi Magyar Képzőművészek Világszövetsége és a Kanadai Vízfestők Egyesülete (1979-től), a Kanadai Nyomat és Rajz Tanács és a Szín és Forma Társaság tagja volt.

Elsősorban akvarellfestőként szerepelt kanadai, más külföldi és magyarországi kiállításokon, de jelentős munkásságot fejtett ki a murális műfajokban is.

Díjak, ösztöndíjak:

2001 Kesztlőcért, kitüntetés, Kesztlőc Díszpolgára
2015 Haldimand Megyei Múzeum (Kanada) első díja

Egyéni kiállítások:

1963 Brantford (Kanada), Glenhyrst Gallery
1964 Toronto (Kanada), Ontario College of Art
1966 Toronto (Kanada), Parkdale Public Library
1967 Toronto (Kanada), W & W Art Galleries
1970 Kesztlőc, Falumúzeum
1971 Toronto (Kanada), Parkdale Branch
1974 Hamilton (Kanada), Peter Hess Gallery
1975 Windsor (Kanada)
1977 Toronto (Kanada), Patmos Gallery
1978 Hamilton (Kanada), Studio 3
1979 Hamilton (Kanada), Studio 3
1979 Hamilton (Kanada), Art Gallery of Hamilton
1980 Cambridge (Kanada), Public Art Gallery
1980 Lindsay (Kanada), The Lindsay Gallery City of
Brampton Public Art Gallery
1981 Oak Vile (Kanada), Centennial Gallery

1981 St. Thomas (Kanada), The Art Gallery St. Thomas-Elgin
1982 Toronto (Kanada), Action Art Gallery
1982 Ottawa (Kanada), Ottawa City Hall
1982 Simoone (Kanada), Lynwood Arts Centre
1982 Undsay (Kanada), The Kovacs Gallery
1983 Hamilton (Kanada), Studio 3
1983 Burlington (Kanada), Cultural Centre
1983 Grimsby (Kanada), Grimsby Public Art Gallery
1984 Lindsay (Kanada), The Lindsay Gallery Cambridge Public Art Gallery
1985 London (Kanada), Mc Inthosh Gallery University of Western Ontario
1985 Brantford (Kanada), Glenhyrst Art Centre
1990 Hamilton (Kanada), The Broadway Cinema Gallery
1987 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
1989 Tata, Kuny Domokos Múzeum
1990 Dömös, Dömösi Galéria
1991 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria
1991 Dorog, Dorogi Galéria

1991 Nyírbátor, Báthori István Múzeum
 1991 Kesztlőc, Községháza
 1992 Szekszárd, Művészetek Háza
 1995 Kesztlőc, Községháza
 1996 Kesztlőc, Községháza (Végh Évával és Wieszt Józseffel)
 2000 Esztergom, Dobó Galéria (Tamási Péterrel)
 2004 *Élet, mint színház*, Párkány, Városi Galéria
 2005 *Élet, mint színház*, Révkomárom, Csemadok Galéria

Emlékkiállítások:

2016 Párkány, Zmeták E. Magángaléria
 2016 Kesztlőc
 2018 *Megragadott pillanatok*, Budapest, Párbeszéd Háza
 2018 Kesztlőc, Kisiskola Rendezvényház (állandó kiállítás)

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Dunaszerdahely, Kortárs Magyar Galéria
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Esztergom, Keresztény Múzeum
 Hamilton (Kanada), Art Gallery of Hamilton

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

Hamilton (Kanada), Magyar Római Katolikus Plébánia kultúrterme, *Ecclesia-üvegmozaik falkép*
 Kesztlőc, Szent Kelemen római katolikus templom, *oltárkép-mozaik*
 Kesztlőc, Szent Kelemen római katolikus templom, *Cirill és Metód-mozaik*
 Ontario (Kanada), Egészségügyi Minisztérium, *mozaik*

Bibliográfia:

1963 Művészet, festészet... *Képes Magyar Világhíradó* 1963(12)32.
 1964 A jó munka jutalma. Nyilasi Tibor a Torontoi Art College kitüntetett növendéke. *Képes Magyar Világhíradó* 1964(6)20.
 1969 Kodály-portré Kanadából. *Magyar Hírek* 1969. július 26.

1973 D. I.: Ajándékok Magyarországnak. *Magyar Hírek* 1973. január 6.
 1977 Gyimesy Kásás Ernő-Könnnyü L. László: *Külföldi magyar hivatásos képzőművészek*. St. Louis, American Hungarian Review. 149.
 1977 A magyar Szent István templom falmozaikja. Nyilasi Tibor mesterműve. *New York-i Magyar Élet* 1977(1)10.
 1978 Pillantás Kesztlőcre. *Új Szó* 1978. február 25.
 1978 K. S.: Nyilasi Tibor. *Krónika (Kanada)* 1978. augusztus 1.
 1978 H. E.: Nyilasi Tibor előadása. *New York-i Magyar Élet* 1978(47)10.
 1981 Cs. Nagy Lajos: Nyilasi Tibor. *Dolgozók Lapja* 1981. augusztus 28.
 1987 Ugrin Emese: *Bevezető. Nyilasi Tibor festőművész kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
 1987 Nyilasi Tibor... *Dolgozók Lapja* 1987. július 29.
 1987 Cs. Nagy Lajos: „Az élet színháza.” Nyilasi Tibor kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1987. augusztus 13.
 1987 Esztergomban... *Magyar Hírek* 1987(13)6.
 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 449.
 1989 Vasárnapi megnyitó. *Dolgozók Lapja* 1989. augusztus 5.
 1989 Hazajöttek a képek. *Dolgozók Lapja* 1989. augusztus 21.
 1990 Csató Károly: Kenyér és kötődés. Aki két kultúrában tud alkotni. *24 Óra* 1990. augusztus 22.
 1990 Kiss József: Dömösi Napok – augusztus 7–20. *Esztergom és Vidéke* 1990(16)2.
 1991 Tárlat a Vármúzeumban. Esztergomi krónika. *24 Óra* 1991. augusztus 24.
 1991 Kesztlőc – Hamilton – Dorog. *24 Óra* 1991. szeptember 10.
 1992 Wy: A fények érzékeltetésének mestere. *Tolnai Népszerűség* 1992. július 31.
 1995 Kiállítás. *24 Óra* 1995. augusztus 11.

- 1995 H. P.: Nyilasi Tibor kiállítása Keszthelyen. *Esztergom és Vidéke* 1995. augusztus 24.
- 1996 Két kiállítás Keszthelyen. *24 Óra* 1996. szeptember 2.
- 2000 Sz. B.: Lepkék és táncosnők. *Esztergom és Vidéke* 2000. október 5.
- 2004 M. Csepécz Szilvia: Konokul lüktető életrajzok. *Új Szó* 2004. augusztus 12.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. 2. kötet*. Budapest, decoArt Könyvek. 154.
- 2011 Furucz Attila: Vác is meghihette a Kanadában élő szlovák származású művészt. *Váci Napló* 2011. július 29.
- 2016 Vércse Miklós: Elhunyt Nyilasi Tibor festőművész. *Esztergom és Vidéke* 2016(1)2.
- 2016 Gulyás Zsuzsanna: Nyilasi Tiborra emlékeztek. *Új Szó* 1916. április 30.
- 2016 Horváth István: Egy kesztölci, kanadai festő élete. *Esztergom felfedezése, avagy a hely története. Esztergom* 2016. augusztus 10.
- 2018 Szokolczay Lajos: Megragadott pillanatok. Nyilasi Tibor (1936–2015) kiállítása a Párbeszéd Házában. *Magyar Fórum* 2018(6)14.
- 2019 Nász János: Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. *Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2019 W. P.: Rendezvényház lett az egykori iskolából. Helytörténeti kiállítás és Nyilasi Tibor festőművész alkotásai is láthatóak az épületben. *24 Óra* 2019. május 24.
- 2021 Szokolczay Lajos: *Megragadott pillanatok. Nyilasi Tibor (1936–2015) kiállítása a Párbeszéd Házában*. In: *A táj lélekarca. Képzőművészeti tanulmányok, esszék, kritikák 2005–2020*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány- Napkút Kiadó. 464–465.

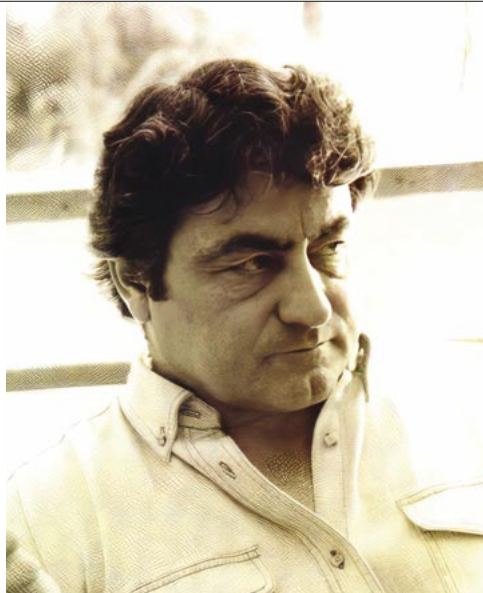
OLÁH GYÖRGY tervező grafikusművész

(Tatabánya, 1946. november 22. – Budapest, 2020. június 28.)

A budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanult, majd 1966 és 1970 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Kádár György, Konecsni György és Barcsay Jenő volt.

Budapesten élt. 1970 óta szerepelt műveivel kiállításokon. 1981-től a Magyar Képzőművészeti Főiskola Tervezőgrafikai tanszék tanára, egyetemi docens volt. Az 1995-ben megalakult Magyar Plakátért Alapítvány elnöke, 1990 és 1993 között a Design Journal munkatársa volt.

Az alkalmazott grafika csaknem minden területén dolgozott: tervezett falitextilt, zászlót, bélyegsort, címet, emblémát, plakátot, kiállítási grafikát. A HUNGEXPO-kiállítások és országos plakátkiállítások rendezője és résztvevője volt, a MOKÉP és a Magyar Posta megbízására készített alkalmazott grafikai munkákat.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1977 ENSZ környezetvédelmi plakátpályázat, I. díj
- 1978 Nemzetközi Plakáubiennálé, a Lengyel Külügy-minisztérium díja, Varsó (Lengyelország)
- 1980 I. Országos Alkalmazott Grafikai Biennálé, fődíj, Békéscsaba
- 2001 Munkácsy-díj

Egyéni kiállítások:

- 1975 Tatabánya, MSZMP Oktatási Igazgatóság
- 1976 Tata, Komárom Megyei Művelődési Központ
- 1981 Budapest, Stúdió Galéria
- 1983 Tatabánya, Népház Galéria
- 1990 Budapest, Magyar Képzőművészeti Főiskola, Barcsay Terem
- 1998 Budapest, Vigadó Galéria (Gál Mátyással)
- 2001 Tatabánya, Bányász Művelődési Ház
- 2003 József Attila Művészeti Centrum

Művek közgyűjteményekben:

- Békéscsaba, Munkácsy Mihály Múzeum
- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Bibliográfia:

- 1972 *Tatabánya képzőművészetének 25 éve.* Tatabánya, Népház. (Katalógus, bev. Englerth Miklós.)
- 1974 Fekete Judit: Két kiállítás: tipográfusok és grafikusok. *Magyar Nemzet* 1974. január 23.
- 1974 Vadas József: Nézzük, vagy csináljuk? *Élet és Irodalom* 1974. június 8.
- 1975 Oláh György-plakátok. *Dolgozók Lapja* 1975. április 8.
- 1975 Aradi Nóra: Jó művek, nem jó rendezés. Jubileumi plakátkiállítás a Szépművészeti Múzeumban. *Népszabadság* 1975. április 9.
- 1975 (jenkei): Oláh György. *Dolgozók Lapja* 1975. április 10.

- 1976 Oláh György grafikusművész kiállítása. Tata, Komárom Megyei Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1976 Mlakár Anna: Oláh György kiállítása Tatán. *Dolgozók Lapja* 1976. február 29.
- 1978 Rózsa Gyula: Csikós, jón oszloplábakon. Jegyzetek a békéscsabai Alkalmazott Grafikai Biennáléről. *Népszabadság* 1978. április 16.
- 1978 Molnár Zsolt: Vallatóra fogott plakátok. *Magyar Ifjúság* 1978. május 26.
- 1978 W. Somogyi Ágnes: Falragaszok egymás közt. Országos plakátkiállítás Békéscsabán. *Művészet* 1978(7)34–37.
- 1979 Sárvári Márta: Egy első díj története. A grafikusművész. *Magyar Nemzet* 1979. március 27.
- 1980 Művészek az üzemekben. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. (Katalógus, bev. Aradi Nóra, Pogány Ö. Gábor, Vadas Sándorné, Német Jánosné.)
- 1981 Oláh György grafikusművész kiállítása. Budapest, Stúdió Galéria. (Katalógus)
- 1981 Sárközi Zoltán: Oláh György. *Művészet* 1981(12)61.
- 1983 Kiállítás. *Dolgozók Lapja* 1983. február 11.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 SZOT-ösztöndíjasok kiállítása. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. (Katalógus, bev. Tasnádi Attila.)
- 1986 P. Szabó Ernő: Plakátok a 70-es, 80-as években. *Művészet* 1986(5)27–31.
- 1991 Lánicz Sándor: Félelem és remény témái. Oláh György plakátjai. *Új Művészet* 1991(2)62.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 370.
- 1993 Wehner Tibor: Tatabánya és művészete. Negyvenöt év tendenciái. *Új Forrás* 1993(1)37–45.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 957.
- 2002 Szabó László (szerk.): *Bányászat a képzőművészetben Tatabányán*. (Bev. Csiszár István, Kövesdi Mónika, Szabó László.) Tatabánya, Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány.
- 2003 A *Bányász Képzőművész Körből* indultak. Tatabánya, Tatabányai Múzeum. (Katalógus)
- 2007 Feledy Balázs: Plakát és festmény: képzőművészet. *Art Limes (Kihelyezett tagozat)* 2007(3)90–93.
- 2019 Nász János: Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. *Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

Oláh György: Önarckép

PAPP ALBERT festőművész

(Kemendollár, 1938. június 1. – Tatabánya, 2015. december 11.)

1952 és 1956 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, majd 1956 és 1959 között az egri Pedagógiai Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Kántor Andor és Jakuba János volt. 1959 óta Tatabányán élt. 1960 óta volt kiállító művész. 1959 és 1976 között a tatabányai Sziklai Sándor Általános Iskola, 1976 és 1986 között az Árpád Gimnázium tanára, 1986 óta a zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola főiskolai docense volt. Az Új Forrás című irodalmi és művészeti folyóirat egyik alapítója, művészeti szerkesztője és rovatvezetője 1969-től 1985-ig.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1967-től) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1970 Komárom megyei képzőművészek jubileumi kiállítása, III. díj, Tata

1972 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja

1983 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja

1990 Magyar Tájak, Országos Tájképfestészeti Biennálé, bronz diploma, Hatvan

1995 Arcok és Sorok Országos Portré Biennálé, bronz diploma, Hatvan

2012 Komárom-Esztergom megyei Prima-díj

2014 Tatabánya Kultúrájáért Díj

Egyéni kiállítások:

1965 Tatabánya, Technika Háza

1965 Tatabánya, Népház

1967 Tatabánya, Népház Galéria

1969 Tatabánya, Mező Imre Ifjúsági Ház

1972 Tatabánya, Népház Galéria

1972 Tata, Komárom Megyei Művelődési Központ

1972 Esztergom, Zodiákus Klub

1975 Tatabánya, Szénbányák XI/A Bányaüzem

1975 Komárom, Művelődési Központ

1976 Tatabánya, Gerecse Munkásszálló

1977 Tatabánya, Kertvárosi Művelődési Ház

1977 Almásfüzitő, Tímfoldgyár

1977 Budapest, Fényes Adolf Terem

1978 Oroszlány, Művelődési Központ

1979 Győr, Kék Iskola

1979 Pápa

1980 Tatabánya, Kernstok Terem

1981 Tatabánya, Úttörő és Ifjúsági Ház

1982 Komárom, Széchenyi István Közgazdasági Szakközépiskola

1984 Tata, Kuny Domokos Múzeum

1984 Tatabánya, Kertvárosi Művelődési Ház

1985 Körmend, Színház

1989 Tatabánya, Kernstok Terem

1996 Tatabánya, A Közművelődés Háza (Sz. Györfi Klárával)

1996 Tata, Helyőrségi Művelődési Otthon

1996 Dad, Általános Iskola Klubház

1999 Tatabánya, Kortárs Galéria

2000 Tatabánya, Péch Antal Műszaki Szakközépiskola Iskolagaléria

- 2000 Tatabánya, A Közművelődés Háza (Krajcsirovits Henrikkel és Szunyogh Lászlóval)
 2013 Tatabánya, Tatabányai Múzeum

Emlékiállítások:

- 2019 *Tatabányai képzőművészek kiállítása, Krajcsirovits Henrik, Papp Albert és Brém Ferenc művei*, Esztergom, Tár-Lak Szalon
 2020 Tata, Kuny Domokos Múzeum
 2023 *Ajándék, Papp Albert festményei a Tatabányai Múzeumban*, Tatabánya, Tatabányai Múzeum

Művek közgyűjteményekben:

- Tata, Kuny Domokos Múzeum
 Tatabánya, Tatabányai Múzeum

Bibliográfia:

- 1961 Alkotóműhelyekből. Egy fiatal festő portréja. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961(101)5.
 1965 Papp Albert megyei képzőművész... *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1965. február 10.
 1965 Györke Zoltán: Papp Albert. *Dolgozók Lapja* 1975. október 11.
 1965 Papp Albert festőművész... *Dolgozók Lapja* 1965. november 24.
 1967 Payer István: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Tatabánya, Népház Galéria. (Katalógus)
 1967 (gombkötő): A tehetség bizonyítékai. Papp Albert képei a Népházban. *Dolgozók Lapja* 1967. február 26.
 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
 1970 Ötök. Komárom megyei fiatal képzőművészek kiállítása. Oroszlány, Városi Tanács. (Katalógus, bev. Danis József.)
 1971 Papp József: Gondolathamisítók. Jegyzetek egy kiállításról. *Új Forrás* 1971(3)103–107.
 1972 *Tatabánya képzőművészetének 25 éve*. Tatabánya, Népház. (Katalógus, bev. Englerth Miklós.)
 1972 Sárándi József: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Tatabánya, Népház Galéria. (Katalógus)

- 1972 Sárándi József: Papp Albert képei. *Új Forrás* 1972(1)124–125.
 1972 Jenkei János: Mitől ember az ember? Papp Albert kiállításán. *Dolgozók Lapja* 1972. február 27.
 1972 Papp Albert képei Tatán. *Dolgozók Lapja* 1972. március 8.
 1972 (j.): Ösztöndíj. „Nem érdekelnek a divatok.” *Dolgozók Lapja* 1972. szeptember 28.
 1972 Papp Albert. *Művészet* 1972(12)45.
 1975 Gombkötő Gábor–Lakatos Pál (szerk.): *Jelenidőben. Tatabányai alkotók antológiája*. (Bev. Sütő András.) Tatabánya, Tatabánya Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztály.
 1975 Hamar Imre: Papp Albert festőművész bemutatkozása Győrött. *Dolgozók Lapja* 1975. január 9.
 1975 Györke Zoltán: Az ecset Jeszenyinje. *Dolgozók Lapja* 1975. október 11.
 1975 Papp Albert képei Komáromban. *Dolgozók Lapja* 1975. december 12.
 1976 (-teh): A siker jegyében. Két hét művészet a Gerecseszállón. *Dolgozók Lapja* 1976. január 24.
 1976 j. j.: Művészetérelő falu. *Dolgozók Lapja* 1976. október 6.
 1977 Losonci Miklós: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Budapest, Fényes Adolf Terem. (Katalógus)
 1977 (H. Gy.): Papp Albert képei. Fényes Adolf Terem. *Új Tükör* 1977. február 27.
 1977 Bakos Katalin: Kiállítás – a rendező szemével. *Új Forrás* 1977(2)136–138.
 1977 Payer István: Papp Albert festőművész kiállítása a Fényes Adolf Teremben. *Új Forrás* 1977(2)174–175.
 1977 Baráth Lajos: Mérleg – félidőben. Papp Albert képei a Fényes Adolf Teremben. *Dolgozók Lapja* 1977. március 4.
 1978 Wehner Tibor: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Oroszlány, Művelődési Központ. (Katalógus)
 1978 Gombkötő Gábor: Varázslat. Papp Albert kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1978. május 24.
 1979 Losonci Miklós: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Győr, Kék Iskola. (Katalógus)
 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.

- 1979 Salamon Nándor: Papp Albert kiállítása Győrött. *Dolgozók Lapja* 1979. május 30.
- 1979 Salamon Nándor: Vendégjárás Komárom megyéből. *Műhely* 1979(3)94–97.
- 1979 Heitler László: Papp Albert kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1979. november 23.
- 1980 Losonci Miklós: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1980 Losonci Miklós: Kiállítási kalauz. *Népszava* 1980. október 3.
- 1980 B. Schenk Lea: A táj és az ember. Papp Albert képei a Kernstok-teremben. *Dolgozók Lapja* 1980. október 3.
- 1980 Fecske András: Papp Albert festményei. Tatabánya, Kernstok Terem. *Új Tükör* 1980. október 5.
- 1981 Heitler László: Múlt és jelen. Papp Albert képeiről. *Új Forrás* 1981(1)47–49.
- 1981 Jenkei János: Ösztöndíjjal a Lipnoi tavaknál. Nemzetközi művésztelep – testvérkapcsolatok. *Dolgozók Lapja* 1981. október 11.
- 1981 -j-: Pedagógus képzőművészek. *Dolgozók Lapja* 1981. november 18.
- 1982 Papp Albert kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1982. december 3.
- 1984 *Papp Albert festőművész kiállítása*. Tatabánya, Kertvárosi Művelődési Ház. (Katalógus)
- 1984 Láncz Sándor: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
- 1984 Kádár Péter: Papp Albert útja. *Dolgozók Lapja* 1984. augusztus 11.
- 1984 Papp Albert kiállítása Tatán. *Dolgozók Lapja* 1984. október 24.
- 1985 *Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 214.
- 1985 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom megye, 1984. szeptember-október. *Új Forrás* 1985(1)59–63.
- 1985 Losonci Miklós: Papp Albert képei a Kertvárosi Kisgalériában. Az élet metamorfózisa. *Dolgozók Lapja* 1985. január 9.
- 1985 Salamon Nándor: Kitartó hűséggel. A szülőföldhöz közelítve... Papp Albert kiállítása Körmenden. *Dolgozók Lapja* 1985. november 4.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1987 Kádár Péter: Papp Albert útja – Zalától Tatabányáig. *Dolgozók Lapja* 1987. augusztus 11.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 466.
- 1989 Tasnádi Attila: Bevezető. *Papp Albert festőművész kiállítása*. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1989 Tájak, emberek. *Dolgozók Lapja* 1989. március 9.
- 1990 Szabó Péter: Oroszlányi tárlat. „Álom talán a nappal is.” *24 Óra* 1990. szeptember 3.
- 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 64–65, 97.
- 1993 *Őszi Tárlat 1993. Tatabányai művészek kiállítása*. Tatabánya, A Közművelődés Háza, Tatabányai Múzeum. (Katalógus)
- 1996 Frank: Kiállítás a keresztény hét jegyében. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1996. október 14.
- 1996 -nos: Papp Albert Tatán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1996. november 5.
- 1996 Papp Albert-festmények. *24 Óra* 1996. november 7.
- 1996 T. J.: Föld arcú emberek. Papp Albert tényképei Tatán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1996. november 9.
- 1996 -g. g-: Földarcú emberek. Papp Albert kiállításán. *24 Óra* 1996. november 12.
- 1996 Közös tárlat a galériában. *24 Óra* 1996. november 28.
- 1996 Crisan: Galéria Dadon. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1996. december 7.
- 1996 -g-: Szobrok és festmények a dadi galériában. *24 Óra* 1996. december 10.

- 1997 Fűrészné Molnár Anikó (főszerk.): *Magyarország megyei kézikönyvei 11. Komárom-Esztergom megye kézikönyve*. Budapest, ALFADAT-CEBA. 697.
- 1999 Kiállítások. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. november 1.
- 1999 Papp Albert kiállítása Tatabányán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. november 3.
- 1999 Papp Albert. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. november 6.
- 1999 n: A festő szín-igazsága. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. november 8.
- 1999 Skócia után Tatabányán is látható festmények. *24 Óra* 1999. november 8.
- 1999 Papp Albert. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. november 10.
- 1999 Bukowski Zoltán: A festő kereste a várost. *Népszabadság* 1999. november
- 2000 Hivatásos művészek és diákgaléria. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 2000. március 22.
- 2000 Kiállítások nyílnak. *24 Óra* 2000. szeptember 29.
- 2000 Ribáry Z.: Együttérzést sugalló alkotások tárlata. *24 Óra* 2000. október 2.
- 2000 Együttérzést sugall a tatabányai kiállítás. *24 Óra* 2000. október 4.
- 2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 74.
- 2003 *A Bányász Képzőművész Körből indultak*. Tatabánya, Tatabányai Múzeum. (Katalógus)
- 2009 Wehner Tibor: Földszagú festmények. Papp Albert festőművész kiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)52–53.
- 2013 Taizs Gergő: Papp Albert: A harmóniát keresem mindenben. *24 Óra* 2013. november 16.
- 2018 Wehner Tibor: *Tapló 2. Kíméletlen Művészeti Napló 2007–2016*. Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 155, 157–159, 591.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2019 Bánfi József: *In Memoriam. Ex libris KEM-Tatabánya m.j.v. képzőművészei 2018-ig*. Tatabánya, Tatabánya Alkotó Művészeiért Közalapítvány.

Publikációk:

- 1965 Beszélgetés a tárlatvezetés után. *Dolgozók Lapja* 1965. május 25.
- 1971 Bánfi József festőművész kiállítása. *Rajztanítás* 1971(1)32.
- 1972 Papp Albert, František Žoldák: *Bevezető. Monoryty ml'r. Bánfi József festőművész kiállítása*. Poprád, Tatranská Galéria. (Katalógus)

PRZUDZIK JÓZSEF festőművész, restaurátor

(Felsőgalla, 1926. augusztus 25. – Balatonföldvár, 2019. szeptember 11.)

A tatabányai Bányász Képzőművészeti Szabadiskolában kezdte meg felkészülését, majd a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1951 és 1957 között végezte tanulmányait. Mestere Bencze László, Hincz Gyula és Pap Gyula volt.

Budapesten, majd 1995-től haláláig Balatonföldváron élt. A Magyar Nemzeti Galéria és a Szépművészeti Múzeum restaurátoraként dolgozott.

Jelentős középkori és XVIII-XIX. századi freskókat és táblaképeket restaurált, s emellett az 1980-as évektől Zala és Vas megyében barokk és modern templomok nagyméretű freskóit festette meg.

Díjak, ösztöndíjak:

1961 Nemzetközi pályázat, diploma és ezüst medál,
Bracciano (Olaszország)

Szimpozionok, művésztelepek:

Tisza-kécske

Zsenye

Egyéni kiállítások:

1961 Róma (Olaszország)
1962 Perugia (Olaszország)
1965 Budapest, Egressy Gábor Művelődési Ház
1966 Varsó (Lengyelország), Lengyel Kultúra Háza
1966 Tatabánya, Népház
1969 Budapest, Fővárosi Művelődési Ház
1970 Tata, Kuny Domokos Múzeum
1971 Oroszlány, Városi Tanács (Árvai Ferencsel)
1981 Siófok, Kulturális Központ
1981 Budapest, Fővárosi Művelődési Ház
1982 Balatonföldvár
1986 Tatabánya, A Közművelődés Háza, Komárom Megyei Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum
1987 Balatonszárszó, Tanácsháza
1987 Dunavecse
1988 Balatonszárszó, Tanácsháza
1988 Harta, Petőfi Sándor Művelődési Ház

1996 Tatabánya, Kölcsey Ferenc Általános Iskola Galéria
1996 Pécs, Csontváry Múzeum
1997 Tolna, Művelődési Ház
1997 Tatabánya, Népház
1998 Balatonföldvár, Bajor Gizi Művelődési Ház
1998 *Képek, gondolatok Madách-hoz*, Budapest, Országos Széchényi Könyvtár
1998 Fonyód, Rattan Galéria
1998 Gyöngyös, Művelődési Ház
1999 *Képek, gondolatok Madách-hoz*, Balassagyarmat, Városi Könyvtár Galéria
1999 Pécs, Csontváry Terem
2000 Vác, Művelődési Ház
2000 Siófok, Dél-Balatoni Kulturális Központ
2000 Szigliget
2014 Tata, Református Gimnázium

Emlékiállítások:

2024 Tatabánya, Tatabányai Múzeum

Művek közgyűjteményekben:

Tata, Kuny Domokos Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

2013 Balatonföldvár, Európa liget, 1956-os emlékmű
– mészkö, bronz

Pécs, Püspöki Palota, Szent Gellért halála, Jelenések könyve

Oltdárképek, templomterek:

Écs, Fertőd, Győr, Magyarlak, Rábasömjén, Répcelak, Siófok, Sopron, Szombathely, Vámoscsanád, Vasszentmihály

Bibliográfia:

- 1966 Entz Géza: Bevezető. *Przudzik József festőművész kiállítása.* (Katalógus)
- 1966 -g-: Hazatérés. Egy kiállítás elé. *Dolgozók Lapja* 1966. február 3.
- 1966 Gombkötő Gábor: A színek költője. *Dolgozók Lapja* 1966. február 20.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
- 1970 Németh Lajos: Bevezető. *Przudzik József festőművész kiállítása.* Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
- 1971 (is): Gondolatok egy orosz lányi kiállításról. *Dolgozók Lapja* 1971. február 21.
- 1972 Tatabánya képzőművészetének 25 éve. Tatabánya, Népház. (Katalógus, bev. Englerth Miklós.)
- 1985 Művész életrajzok. *Kortárs magyar képzőművészek.* Budapest, Képcsarnok. 225.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Przudzik József: Bevezető. *Przudzik József festőművész kiállítása.* Tatabánya, A Közművelődés Háza, Komárom Megyei Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum. (Katalógus)
- 1986 Vendég – itthon. *Przudzik József festőművész kiállítása Tatabányán.* *Dolgozók Lapja* 1986. január 28.

1986 Tóth S.: Vámoscsanádi és répcelaki freskók. *Új Ember* 1986. december 14.

1987 Szapudi András: „Van egy diófám: anyám emléke”. *Somogyi Néplap* 1987. július 15.

1987 Farkas P. József: Przudzik József festményei Dunavécsein. *Petőfi Népe* 1987. november 17.

1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 496.

1988 Farkas Attila: Przudzik József. *Magyar Katolikus Almanach.* Szombathely.

1988 Przudzik József kiállítása. *Petőfi Népe* 1988. március 1.

1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza.* Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 371.

1996 Méhes K.: Hitvallás ecsettel. Przudzik József egyházművészeti kiállítása. *Új Dunántúli Napló* 1996. július 27.

1996 -Wy-: A templomfestő mobil képei. *Tolnai Néplírság* 1996. augusztus 10.

1996 Rómától Tatabánya-Kertvárosig. Przudzik József tájképei a Kölcsey iskola galériájában. *24 Óra* 1996. október 31.

1996 Alice: „A művészet a lélek művészete”. Megnyílt a tizenhetedik tárlat. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1996. október 26.

1997 Varjas Gy.: Szombathelyi székesegyház. *Új Ember* 1997. szeptember 11–18.

1997 (g. g.): A keresztény hét nyitánya. – Kiállítás és orgonahangverseny. *24 Óra* 1997. szeptember 23.

1997 Przudzik József tárlata. *Itthon* 1997. szeptember 26.

1997 -g. g-: Bibliai táblaképek a Népházban. *24 Óra* 1997. október 2.

1998 Vízbor Margó: Amíg a színek összeérnek. *Somogyi Hírlap* 1998. február 28.

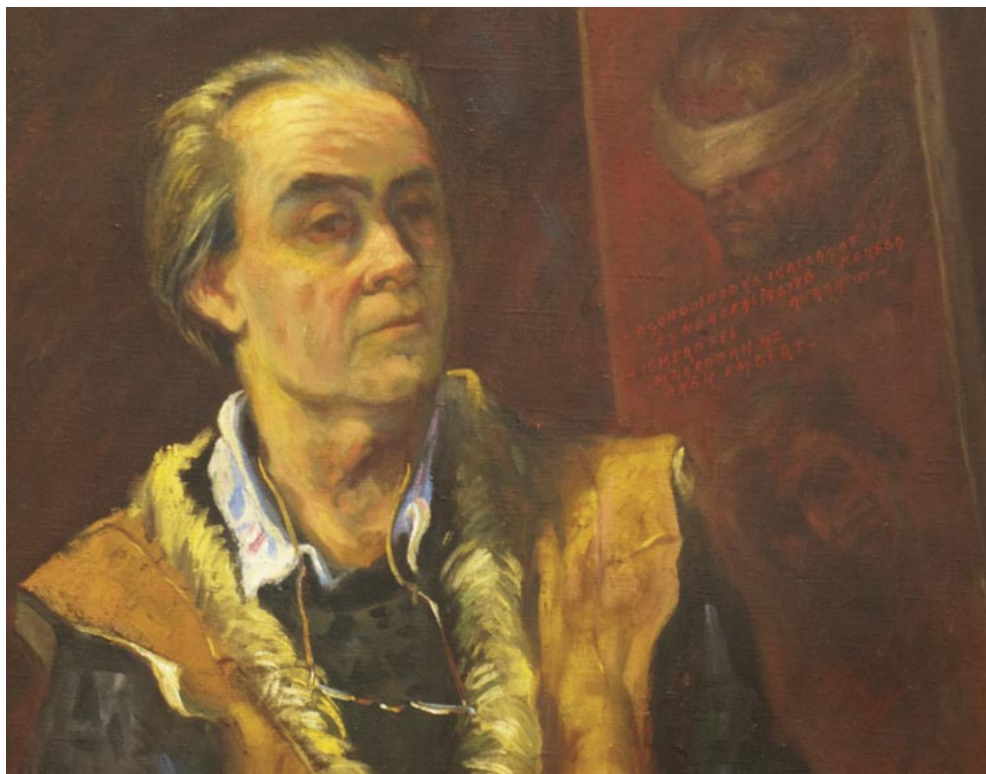
1998 Matyikó Sebestyén József: Drámai rajzok. *Új Ember* 1998. október 4.

2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, III. kötet. P–Z.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 200.

- 2002 Szabó László (szerk.): *Bányászat a képzőművészetben Tatabányán*. (Bev. Csizsár István, Kövesdi Mónika, Szabó László.) Tatabánya, Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány.
- 2006 Újraértelmezte Zichy Mihály illusztrációit. *Somogyi Hírlap* 2006. április 4.
- 2007 Matyikó Sebestyén József: Isten tenyerén. *Art Limes (Kihelyezett tagozat)* 2007(3)94–97.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

Publikációk:

- 1963 A sátoraljaújhelyi volt pálos kolostor faldíszítéseinek restaurálása. *Műemlékvédelem* 1963(2)100–105.

Przdizik József: *Portré-önarckép (részlet)*, 2001, Pápai Galéria

SZÁM JÁNOS festő- és szobrászművész

(Felsőgalla, 1944. szeptember 12.– Tatabánya, 2024. június 20.)

Autodidakta művész. 1978-ban a tatabányai Bányász Képzőművész Körben dolgozott. Tatabányán élt. Az Országos Képző- és Iparművészeti Társaság, az Eszperantista Képzőművészek Köre és a Honvéd Kulturális Egyesület tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 2007 A Kulturális Minisztérium és a Magyar Művelődési Intézet nívódíja
- 2007 XX. Képző- és Iparművészeti Kiállítás, szobrászati díj
- 2024 Felsőgalláért-díj

Egyéni kiállítások:

- 1992 Tatabánya, Építőipari Rt. Kultúrterem
- 1993 Tatabánya, Széchenyi István Művelődési Ház
- 1997 Dad, Általános Iskola Klubterem (Madarász Tiborral)
- 1997 Kecskéd, Művelődési Ház Kecskédi Galéria (Fehér Lajossal)
- 1997 Tata, Helyőrségi Művelődési Otthon
- 1997 Tatabánya, Széchenyi István Művelődési Ház
- 1998 Tata, Helyőrségi Művelődési Otthon
- 1998 Tatabánya, Városi Tűzoltóság
- 1998 Kisbér, Városháza aula (Cser G. Jolánnal)
- 2000 Kecskéd, Művelődési Ház, Kecskédi Galéria Kisbér
- Tatabánya, Bányász Művelődési Otthon
- Tatabánya, Keri Galéria
- Tatabánya, Tatabányai Szénbányák Építészeti Üzeme

Emlékkiállítások:

- 2024 Tatabánya, Széchenyi István Művelődési Ház
- 2025 Tatabánya, Keri Galéria

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

- 1998 Tatabánya, Tűzoltó Parancsnokság, *Szent Flórián* – rézlemez domborítás

- 1998 Tatabánya, Tűzoltó Parancsnokság, *Tűzoltás-jelenetek* – rézlemez domborítás
- 1998 Tatabánya, Felsőgalla, *Mesterfa, Günter-emléma* – fa, féMLEmez
- 2005 Tatabánya, Felsőgalla, Széchenyi István Általános Iskola, *Széchenyi István* – fa

Bibliográfia:

- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1992 Szobrok. *24 Óra* 1992. június 4.
- 1993 Kiállítás. *24. Óra* 1993. április 17.
- 1997 Csütörtökön 18 órakor az iskola klubtermében... *24 Óra* 1997. április 16.
- 1997 Crisan: Tárlat Dadon. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. április 21.
- 1997 más: Ami elválaszt és ami összeköt... Szám János és Fehér Lajos kiállítása Kecskéden. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. augusztus 27.

- 1997 Kecskédi Galéria. *24 Óra* 1997. augusztus 28.
 1997 Dupla kiállítás. *24 Óra* 1997. augusztus 29.
 1997 –bor: Szám János és Fehér Lajos közös kiállítása. Pasztellek és szobrok Kecskéden. *24 Óra* 1997. szeptember 9.
 1997 Kiállítás. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. szeptember 12.
 1997 Tárlat. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. október 4.
 1997 –más: Költészet, fém, fa. Szám János kiállítása Felsőgallán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. október 13.
 1998 –g-: Kiállítások. *24 Óra* 1998. augusztus 17.
 1998 Kiállítások nyílnak. *24 Óra* 1998. szeptember 4.
 1998 Kiállítás Tatán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. szeptember 4.
 1998 N. Szabó Bernadette: „Alkotni és teremteni.” Szám János amatőr festőművész alkotásai Tatán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. szeptember 9.
- 1998 Ünnepség a tűzoltóknál. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1998. október 14.
 1998 Két művész napsugara tükröződnek. *24 Óra* 1998. november 4.
 2000 Szám János *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 2000. április 6.
 2000 Kiállítások nyílnak. *24 Óra* 2000. április 7.
 2003 A *Bányász Képzőművész Körből* indultak. Tatabánya, Tatabányai Múzeum. (Katalógus)
 2004 G. G.: Istenőhalakot védő oszlopok. Bányász- emlékmű készül. – Közösen faragják. *24 Óra* 2004. augusztus 25.
 2005 vété: Rajzkiállítás. Vetélkedő, szoboravató. *Itthon* 2005. március 11.
 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia.* (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

SZAMOSVÁRI JÓZSEF festőművész

(Várpalota, 1931. március 7. – Budapest, 2011. december 24.)

Művészeti tanulmányait a tatabányai Bányász Képzőművészeti Szabadiskolában kezdte meg, majd 1949 és 1954 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte. Mestere Hincz Gyula és Bencze László volt.

1939 és 1957 között Tatabányán élt. 1961 és 1991 között a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán tanított rajzot. 1957 óta szerepelt műveivel kiállításokon.

Gyermekkori élményeinek, a Vértes, a Bakony és a várpalotai bányász-környezet hatására elsősorban tájakat, utcai életképeket festett.

Díjak, ösztöndíjak:

1960 Fiatal Képzőművészek Stúdiója Család-pályázat, III. díj

1987 Szocialista Kultúráért

Egyéni kiállítások:

1961 Budapest, Fiatal Művészek Klubja
 1963 Budapest, Fényes Adolf Terem
 1963 Várpalota, Jószerencsét Művelődési Ház
 1963 Tatabánya, Szakszervezetek Megyei Tanácsa székháza
 1973 Budapest, Mednyánszky Terem
 1975 Szombathely, Derkovits Gyula Terem
 1977 Győr, Képcsarnok
 1978 Várpalota, Jószerencsét Művelődési Központ
 1979 Debrecen, Medgyessy Terem
 1979 Miskolc, Szőnyi István Terem
 1979 Wildelsbach (Német Szövetségi Köztársaság)
 1981 Szolnok, Aba-Novák Terem
 1981 Tapolca, Batsányi János Művelődési Központ
 1982 Dömös, Dömösi Galéria
 1983 Budapest, Mednyánszky Terem
 1985 Pécs, Ferenczy Terem
 1984 Budapest, KPVDSZ Művelődési Központ
 1984 Budapest, Bercsényi Klub
 1985 Tatabánya, Kernstok Terem
 1987 Zalaegerszeg, Kisludai Strobl Terem

1988 Budapest, Mednyánszky Terem
 1989 Győr, Képcsarnok
 1989 Budapest, Csók István Galéria
 1990 Székesfehérvár, Mészöly Géza Terem
 1991 Budapest, Csók István Galéria
 1992 Kecskemét, Iványi-Grünwald Terem
 1994 Balatonfüred, Városi Művelődési Központ, Folyosó Galéria
 1994 Székesfehérvár, Vörösmarty Terem (László Péterrel)
 1995 Várpalota, Jószerencsét Művelődési Központ
 1997 Tatabánya, Kölcsey Ferenc Általános Iskola Galéria (Lajos Józseffel)
 2000 Sopron, Színfolt Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Várpalota, Városi Gyűjtemény

Bibliográfia:

- 1952 (sz): A tatabányai bányász képzőművész kör kiállítása. *Szabad Művészet* 1952(9)450–451.
- 1955 Ármay Béla: Jegyzetek a tatabányai és a Tatabányáról elkerült képzőművészek kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. október 19.
- 1963 Szamosvári József festőművész kiállítása. Budapest, Fényes Adolf Terem. (Katalógus)
- 1963 Péter Imre: Szamosvári József kiállítása a Fényes Adolf Teremben. *Rajztanítás* 1963(6)30–31.
- 1963 Vajna Éva: Szamosvári József kiállítása a Fényes Adolf Teremben. *Magyar Nemzet* 1963. szeptember 26.
- 1963 Cs. M.: Szamosvári József kiállítása. *Esti Hírlap* 1963. október 2.
- 1963 J. A.: Szamosvári József kiállítása. *Pedagógusok Lapja* 1963. október 10.
- 1963 Gerelyes Endre: Szamosvári József kiállítása. *Élet és Irodalom* 1963. október 5.
- 1963 Juhász Antal: Szamosvári József kiállítása. *Köznevelés* 1963. október 11.
- 1963 Bencze László: Szamosvári József tatabányai kiállítása. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1963. november 6.
- 1964 Fóthy János: Három kiállítás. *Művészet* 1964(1)42–43.
- 1968 *Művészeti Lexikon, IV. kötet R–Z*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 403.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve kiállítás. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
- 1972 Tatabánya képzőművészetének 25 éve. Tatabánya, Népház. (Katalógus, bev. Englerth Miklós.)
- 1973 (jenkei): Képek, vásárlások. *Dolgozók Lapja* 1973. május 3.
- 1973 Szamosvári József tárlata. *Pedagógusok Lapja* 1973. május 8.
- 1975 Szamosvári József kiállítása. *Magyar Hírlap* 1975. október 3.
- 1975 Zentai Pál: Szamosvári József kiállításáról. *Vas Nép* 1975. október 11.
- 1975 Máriási Iván: Szamosvári József kiállítása Szombathelyen. *A Jövő Mérnöke* 1975. október 18.
- 1977 O. V.: Szamosvári József tárlata. *Kisalföld* 1977. április 8.
- 1978 *Művész életrajzok*. Budapest, Képcsarnok. 234.
- 1979 (cs. a.): Szamosvári József képei. *Észak-Magyarország* 1979. október 5.
- 1981 Széll Károly: Szamosvári József kiállítása Tapolcán. *Napló (Veszprém)* 1981. október 2.
- 1982 Csolnoki: Az érzelmek hitele. Szamosvári József képei Dömösön. *Dolgozók Lapja* 1982. május 7.
- 1983 Losonci Miklós: Bevezető. Szamosvári József festőművész kiállítása. Budapest, Mednyánszky Terem. (Katalógus)
- 1984 Losonci Miklós: Régi és új művészi értékek. *Pest Megyei Hírlap* 1984. március 7.
- 1984 Losonci Miklós: Szamosvári József képeiről. *Új Forrás* 1984(4)30–31.
- 1984 Losonci Miklós: Szamosvári József: Pihenő halász. *Halászat* 1984(4)129.
- 1985 Losonci Miklós: Bevezető. Szamosvári József festőművész kiállítása. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1985 *Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 255–256.
- 1985 Losonci Miklós: Óbuda, Sipos-Halászkert, Szamosvári József képei a halászatról. *Halászat* 1985(1)1.
- 1985 Losonci Miklós: Szamosvári József: Hálójavítás – Pihenő halász. *Halászat* 1985(2)1.
- 1985 Táj és ember. *Dolgozók Lapja* 1985. szeptember 9.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom megye, 1985. szeptember-október. *Új Forrás* 1986(1)58–62.
- 1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára. *Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 577.

- 1991 Szíj Rezső: Szamosvári József kiállítása. *Magyar Fórum* 1991. augusztus 15.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István: *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, Pedagógiai Intézet. 371.
- 1994 (péntek i.): Kép és szobor az erdő világáról. Két alkotó szövetkezése a naturáért a Vörösmarty Teremben. *Fejér Megyei Hírlap* 1994. február 9.
- 1994 A mesék öröksége. Szamosvári József tárlata Füreden. *Napló (Veszprém)* 1994. július 5.
- 1995 (ármás): A hűség festője Várpalotán. Szamosvári József gyűjteményes kiállítása szülővárosában. *Napló (Veszprém)* 1995. október 16.
- 1997 Kövesdi Mónika: A lappangó gyűjtemény. Bányász tematika a képzőművészetben. *Limes* 1997(3)39–52.
- 1997 Festészet és szobrászat egy tárlaton. Fontos a természet szeretete. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. október 6.
- 1997 -g. g.-: Ötven esztendeje indultak. Szívük mélyén tatabányainak érzik magukat. Szobrász és festő a Kölcsény Galériában. *24 Óra* 1997. október 10.
- 2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 492–493.
- 2002 Szabó László (szerk.): *Bányászat a képzőművészetben Tatabányán*. (Bev. Csiszár István, Kövesdi Mónika, Szabó László.) Tatabánya, Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány.
- 2003 A *Bányász Képzőművész Körből* indultak. Tatabánya, Tatabányai Múzeum. (Katalógus)
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár*. A–K. Budapest, decoArt Könyvek. 349–350.
- 2007 Losonci Miklós: A valóság rétegei. *Art Limes (Kihelyezett tagozat)* 2007(3)114–117.

Szamosvári József: Önarckép

- 2007 Wehner Tibor: Az időlegesen Tatabányára visszatért kihelyezett tagozat. A Kortárs Galéria kiállítása. *Új Forrás* 2007(10)56–60.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

SZLÁVIK JÓZSEF festőművész

(Esztergom, 1961. január 7. – 2024. október 12.)

Általános iskoláit Bajóton, középiskolai tanulmányait Esztergomban végezte, majd a esztergomi Tanító-képző Főiskola rajz-népművelés szakán és az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola rajz szakán szerzett diplomát, és ezt követően a Budapesti Műszaki Egyetemen is tanult.

1990-ig Bajóton, 1990-től Nyergesújfalun élt. A nyergesújfalui Általános Iskola tanára, majd az Ady Endre Művelődési Ház munkatársa volt. A nyergesi Kernstok-műteremház felújításának egyik kezdeményezője és támogatója volt.

A nyergesújfalui Kernstok Károly Képzőművész Kör és a táti Duna Művészkör tagja volt. Képzőművészeti, elsősorban a szülőföldjét és környezetét, a nyergesi és bajóti tájat megidéző tájképfestészeti munkássága mellett több együttes gitárosaként is működött (S. T. B. Shadows, Great Company).

Egyéni kiállítások:

1997 Bajót, Zöld Elefánt kocsmá (Sinkó Józseffel)

Emlékkiállítások:

2025 Nyergesújfalu, Kernstok Galéria

Bibliográfia:

1997 Kiállítás a Zöld Elefántban. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1997. május 12.

2009 *Kernstok Károly Művészeti Kör*. (Bev. Kaposi Endre.) Nyergesújfalu, Nyergesújfalu Város Önkormányzata.

2018 Wehner Tibor: *Tapló 2. Kíméletlen Művészeti Napló 2007–2016*. Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 586, 608, 688, 770, 772.

2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

TETTAMANTI BÉLA grafikusművész

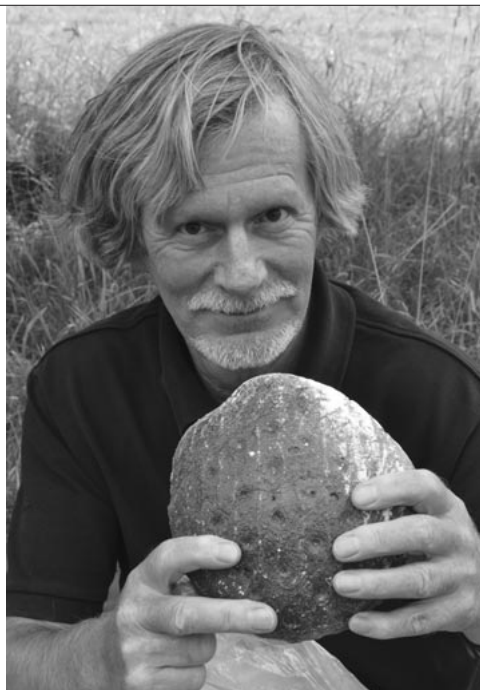
(Bánhida, 1946. december 10. – Budapest, 2020. április 17)

Autodidakta művész, mesterének Réber Lászlót vallotta. Szakmai fejlődésére a lengyel Lenica és a belga Folon is hatással volt.

Gyermekkorában Dorogon, majd Budapesten élt. 1971 óta jelentek meg rajzai a napi- és hetilapokban. 1981 óta rendszeresen készített könyvillusztrációkat, plakátokat. 1982 és 1990 között az Új Tükör című hetilap grafikus és illusztrátor szerkesztője volt, 1991-1992-ben az Európa Magazin grafikus volt, és a Népszabadság, a Pester Lloyd, a Korunk, az Alföld, a Premier, a Figyelő, a Courier International és a Múlt-Kor közölte rendszeresen rajzait.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1973 Humor és Satíra Nemzetközi Biennálé, III. díj, Gabrovo (Bulgária)
- 1975 Háborúellenes plakátkiállítás, a Bolgár Képzőművészek Szövetségének díja, Szófia (Bulgária)
- 1976 Humor és grafika, a zsűri különdíja, Tolentino (Olaszország)
- 1983 I. Országos Karikatúrabienálé díja, Budapest
- 1985 II. Országos Karikatúrabienálé, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége díja, Nyíregyháza
- 1985 Szép Magyar Könyv-pályázat illusztrátori díja
- 1986 Szép Magyar Könyv-pályázat illusztrátori díja
- 1987 Országos Karikatúrabienálé díja, Budapest
- 1987 Művelődési Minisztérium nívódíja
- 1989 Szép Magyar Könyv-pályázat illusztrátori díja
- 1991 Munkácsy-díj
- 1992 Joseph Pulitzer-emlékdíj
- 1996 Brenner-díj
- 1999 Millenniumi Díj
- 2002 Joseph Pulitzer Emlékdíj
- 2004 Korunk kulcsa, Kolozsvár
- 2005 World Press Cartoon, II. díj, Lisszabon (Portugália)
- 2006 Rauscher-díj, Dorog

Szimpozionok, művésztelepek:

- 2013, 2014 X., XI. Kecskeméti Acélszobrászati Szimpozion, Kecskemét

Egyéni kiállítások:

- 1978 Budapest, Eötvös Klub
- 1978 Varsó (Lengyelország), Magyar Kultúra Háza (Dunai Imrével és Jelenszky Lászlóval)
- 1978 Berlin (Német Demokratikus Köztársaság), Magyar Kultúra Háza (Dunai Imrével és Jelenszky Lászlóval)
- 1979 Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat
- 1979 Nyugat-Berlin, Hammer Galerie (Dunai Imrével és Jelenszky Lászlóval)
- 1979 Pécs, IH Galéria
- 1979 Marcali, Kulturális Központ
- 1981 Budapest, Stúdió Galéria
- 1982 Siófok, Kulturális Központ

- 1983 Keszthely, Művelődési Központ
 1985 Kaposvár, Művelődési Központ
 1985 Komárom, Komáromi Kiskaléria
 1986 Balassagyarmat, Horváth Endre Galéria
 1986 Budapest, Ernst Múzeum
 1987 Veszprém, Eötvös Károly Megyei Könyvtár Galériája
 1990 Nyugat-Berlin, Hammer Galerie
 1993 Budapest, Atrium Hyatt
 1995 Sárvár, Nádasdy-vár Művelődési Központ
 1996 Kolozsvár, Korunk Galéria
 1997 Dorog, Dorogi Galéria
 1998 Budapest, Goethe Intézet
 1998 Kaposvár, Kapos Art Galéria
 1999 Budapest, Kempinski Galéria
 2000 Budapest, Dorottya Galéria
 2001 Szolnok, Városi Művelődési Központ
 2004 Kolozsvár, Korunk Galéria
 2005 Budapest, Alexandria Galéria
 2006 Pécs, Pécsi Kiskaléria
 2006 Bécs (Ausztria), Collegium Hungaricum
 2006 Budapest, kArton Galéria
 2006 Dorog, József Attila Művelődési Központ
 2007 Szeged, Kass Galéria
 2008 Esztergom, El Greco Galéria
 2010 Budapest, Kempinski Galéria
 2011 Balatonyörök, Bertha Bulcsú Galéria
 2012 Prága (Csehország), Magyar Intézet
 2013 *Rajzok és festmények*, Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum
 2016 *A kör négyesítés*, Budapest, Örkény István Könyvesbolt, Cultiris Galéria

Emlékiállítások:

- 2023 *Az utolsó kapcsolja le a Napot*, Budapest, Virág Benedek Ház

Művek közgyűjteményekben:

- Basel (Svájc), Collection Cartoons
 Berlin (Németország), Hammer Gyűjtemény
 Budapest, Budapesti Történeti Múzeum
 Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum
 Dorog, Dorog Város Kulturális Közalapítvány

Bibliográfia:

- 1981 Frank János: Több, mint karikatúra. *Budapest* 1981(9)24–25.
 1985 *Tettamanti Béla grafikusművész kiállítása*. Komárom, Komáromi Kiskaléria. (Katalógus)
 1985 Várnai Ágnes: Gondolatok vonalakban. Tettamanti Béla karikaturista kiállítása. *Somogyi Néplap* 1985. február 27.
 1985 Gáspár Gusztáv: Tettamanti Béla rajzai. A groteszk magasiskolája. *Dolgozók Lapja* 1985. december 31.
 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
 1986 Frank János: Bevezető. *Tettamanti Béla grafikusművész kiállítása*. Budapest, Ernst Múzeum. (Katalógus)
 1986 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom megye, 1985. november-december. *Új Forrás* 1986(1)58–62.
 1986 Kenessey András: Rajzfilozófusok utóda. *Magyar Hírlap* 1986. június 21.
 1986 Székely András: Fanyar optimizmus. *Népszabadság* 1986. július 7.
 1987 Frank János: More than caricature. *The New Hungarian Quarterly* 105. 1987. 205–208.
 1991 Szuromi Pál: A legpontosabb látélet. *Dél-magyarország* 1991. szeptember 25.
 1993 Andresséw Iván: Tettamanti Béla egybeesései. *Művészeti Műhely* 1993(1)68–71.
 1993 Andresséw Iván: A graficista. *Népszabadság* 1993. április 4.
 1996 Soós B. Péter: A jó grafikus mindenhez rajzol. *Népszabadság* 1996. december 13.
 1996 Kántor Lajos: Egy kiváló látszerész dicsérete. *Korunk (Kolozsvár)* 1996. szeptember 5.
 1996 Grafikák. *Valóság* 1996(12)
 1997 Kovács Lajos: „Neked az a legnagyobb hibád, hogy nem tudnak majd hová besorolni.” Beszélgetés Tettamanti Béla Munkácsy-díjas grafikusművésszel. *Új Forrás* 1997(1)71–78.
 1997 Wehner Tibor: Rajz-szöveg-környezet. Tettamanti Béla dorogi kiállításáról. *Új Forrás* 1997(6)67–69.
 1998 *Dorogi művészek naptára*. Dorog.

- 1998 B. T.: Tettamanti önálló világa. Művészettörténésznek készült, s fölborította a tipográfiát. *Somogyi Hírlap* 1998. április 18.
- 1999 Rajzok. *Valóság* 1999(3)
- 1999 Kántor Lajos: Mit tart a kéz? *Korunk (Kolozsvár)* 1995(5)
- 2000 Frank János: Bevezető. *Tettamanti Béla grafikusművész kiállítása*. Budapest, Dorottya Galéria. (Katalógus)
- 2000 Kántor Lajos: Világszinten a Kempinsiben. Filozofikus grafikák. *Krónika (Kolozsvár)* 2000. január 27.
- 2000 Szepesi Attila: Tettamanti Béla műhelyében. A rajz vonal- és formarímei. *Magyar Nemzet* 2000. június 21.
- 2000 P. Szűcs Julianna: Tettamanti Béla, az értelmiségi. *Népszabadság* 2000. július 1.
- 2000 Dániel András: Követhetetlenül. *Figyelő* 2000. július 13.
- 2001 Kaposy Miklós (szerk.): *Humorlexikon*. Budapest, Tarsoly Kiadó. 277.
- 2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 681.
- 2001 Szepesi Attila: Az ismeretlen ismerős (Tettamanti Béla Réber Lászlóról és a satirikus grafikáról). *Magyar Nemzet* 2001. november 10.
- 2003 Varga Lajos Márton: A maga logikáját követő vonal. *Népszabadság* 2003. szeptember 20.
- 2003 Sándor Zsuzsanna: A második renitens (Tettamanti Béla fekete-fehérben). *168 Óra* 2003. augusztus 7.
- 2005 Rózsa Gyula: GYEREKK. *Népszabadság* 2005. július 19.
- 2006 Szablyár Eszter: Az értelmi szerző. *Népszabadság* 2006. június 2.
- 2006 Kukorelly Endre: Erős rajzolás. Tettamanti Béla képeihez. *Népszava* 2006. október 28.
- 2007 A kör négyzögesítése – Tettamanti Béla kiállítása. Kass Galéria, 2007. május 20-ig. *Múzeumi Hírlével* 2007(3-4)52–53.
- 2007 Wehner Tibor: Jelenbe ágyazott gondolati rajzok. *Art Limes (Kihelyezett tagozat)* 2007(3)130–133.
- 2007 Wehner Tibor: Lábunkat a Dilettáns tengerbe lógatva... Tettamanti Béla dorogi kiállítása. *Új Forrás* 2007(3)99–101.
- 2007 Kovács Lajos: Voltak mankóim, csodaszépek. A majdnem összes gyermekkönyvgrafikustól Tettamanti Béláig. *Limes (A gyermekkönyv-illusztráció)* 2007(5)105–107.
- 2007 Szuromi Pál: Laca-paca helyzetek. *Műértő* 2007(5)2.
- 2008 Gyöngy Kálmán: *Magyar karikaturisták adatai és szignótára. Karikaturisták, animációs báb- és rajzfilmesek, illusztrátorok, portrérajzolók*. Budapest, Abra KKT. 200.
- 2008 Solymár Judit–Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A-ZS*. 2. jav. kiad. Dorog, Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 260.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 84, 168.
- 2008 Képek. *Korunk* 2008(3)
- 2008 Pörtl Zoltán: Karikírozott földkerekség. *Hídlap* 2008(4)17.
- 2009 Kovács Lajos (szerk.): *Belépő. Dorogi irodalmi almanach a 25 éves város tiszteletére*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete.
- 2009 Wehner Tibor (szerk.): *Dorog művészete 1984–2009*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata.
- 2009 Wehner Tibor: Jelenbe ágyazott gondolati rajzok. Tettamanti Béla grafikusművész kiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)74–75.
- 2010 Dániel András: Tettamanti Béla kiállítása. Kempinski Hotel Corvinus. *Figyelő* 2010(50)64.
- 2010 Parti Nagy Lajos: A kéz szeme. *Népszabadság* 2010. december 4.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 31, 628, 660.
- 2013 *Tettamanti Béla. Rajzok és festmények*. Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum. (Katalógus)
- 2013 Rajzok és festmények. Tettamanti Béla kiállítása. Petőfi Irodalmi Múzeum, 2013. február 27. – április 13. *Budapest* 2013(2)32.
- 2013 Rózsa Gyula: Akárcsak a velocipéd. *Népszabadság* 2013. március 13.

- 2013 Rajzok és festmények. Tettamanti Béla kiállítása a Petőfi Irodalmi Múzeumban. *Premier* 2013. tavasz. 60–61.
- 2013 Esterházy Péter: Ujjgyak. A Tettamanti Béla-napló (megnyitótőredék). *Élet és Irodalom* 2013. március 8.
- 2013 Diószegi-Horváth Nóra: Kíméletlen kiállítás. *Vasárnapi Hírek* 2013. március 3.
- 2013 P. Szűcs Julianna: A kör négyyszögösítése. *Mozgó Világ* 2013(4)123–124.
- 2013 Csejtei Orsolya: Rajzok és festmények. *Pesti Műsor/Art* 2013. április.
- 2013 Jolsvai András: Se előtte, se utána... *168 Óra* 2013. április 18.
- 2013 Árvai-Józsa Kitty: A Kecskeméti Acélszobrászati Szimpózium kiállítása 2013. *Atelier* 2013(4)20–21.
- 2015 Szokolczay Lajos: Nagybányától Picassóig. *Válogatott művészeti írások*. Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 218, 219.
- 2015 Tettamanti Béla ünnepel. *Népszabadság* 2015. március 14.
- 2015 Szobrok. *Forrás* 2015(12)
- 2016 *Dorogi képzőművészek a Zsembery-gyűjteményben*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Tittmann János, Végh Éva, Zsembery Dezső.)
- 2017 Kovács Lajos: Karikatúrák – Groteszkek Dorog képzőművészetében. Tárlatra inspiráló bevezető. *Art Limes* 2017(4) Kép-tár V. 1. 79–87.
- 2018 Wehner Tibor: *Tapló 2. Kíméletlen Művészeti Napló 2007–2016*. Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 9, 15, 185, 221, 304, 577, 599, 725, 741.
- 2018 Révész Emese: Egy eminensen európai. Tettamanti Béla rajzművészete. *Art Limes* 2018(6)35–41.
- 2019 *Dorog Város Kulturális Közalapítványa Képzőművészeti Gyűjteménye*. Bev. Végh Éva. Esztergom, Dorog Város Kulturális Közalapítványa.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2019 Wehner Tibor: *Cizellőr. Dolgozatok a „magyar szobrászatról” 2000–2016*. Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 315, 317.
- 2020 Kovács Kiss György: Tettamanti Béla motoros boldogsága. *Korunk* 2020(6)77–78.
- 2023 Margittai Zsuzsa: „Nyugodt idők kellenének komoly feladatokkal...” Szemelvények Tettamanti Béla grafikusművész munkásságából. *Új Művészet* 2023(9-10)36–39.

Publikációk:

- 1974 A karikatúra és a „karikatúra”. *Művészet* 1974(7)5–6.
- 1975 Tomi Ungerer. *Művészet* 1975(5)42.
- 1986 Egy vonallal... Saul Steinberg vonalművészete. *Művészet* 1986(5)53–55.
- 2003 Sajdik „portré applikációi”. *Art Limes (A pasztell)* 2003(2)59–60.
- 2014 Acélszobrok. *Premier* 2014(1)66–67.
- 2015 –. *Napút Évkönyv* 2016. *Kilencvenhárom jeles hetvenes*. 2016(10)181–182.

VINCZE LÁSZLÓ festőművész

(Szamoskér, 1934. január 2. – Kecskemét, 2020. május 17)

A debreceni Református Gimnáziumban Félegyházi László volt a tanára, aki a városi szakkörben is segítette szakmai fejlődését. 1953-1954-ben a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán tanult, majd 1957-ben az egri Tanárképző Főiskola rajz szakán szerzett diplomát. Mestere Jakuba János és Biró Lajos volt.

1960 óta Esztergomban élt, de alkotótevékenysége nagyobb idejét a magyarországi és a külföldi művésztelepeken töltötte. 1957 és 1960 között a galgahévi Általános Iskolában tanított, 1960 és 1963 között az esztergomi Felsőfokú Tanítóképző Intézet gyakorló iskolája és a Tanítóképző Intézet gyakorlatvezetője volt. 1998-tól a körmöri Alkotótábor művészeti vezetője, 2011-től az Izsák-Kőrös tanya festőkurszus művészeti vezetője volt.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alap, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1964-től) és az Esztergomi Művészek Céhe (1992-től, de 1996 és 2002 között szüneteltetve) tagja volt.

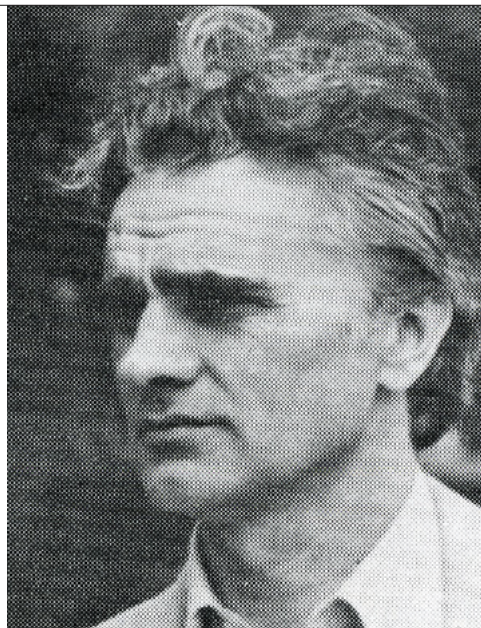
Előszeretettel dolgozta fel úti élményeit műveiben: a külföldi, arezzoi, mostari, krakkói, regensburgi benyomásait és emlékeit, de itthon a Szamos- és a Rába-part világát, és otthona, Esztergom jellegzetes városrészleteit, történelmi emlékeit is megörökítette színpompás akvarelljein és olajképein. Természetelvű, a látványból kiinduló festő volt, akit erősen megérintett a konstruktivista szemlélet. A városképek, a természetábrázolások mellett érdeklődéssel fordult a bibliai, a mitológiai témák felé is.

Díjak, ösztöndíjak:

1979 V. Esztergomi Tárlat, a Labor Műszeripari Művek megosztott díja, Esztergom
1983 VII. Esztergomi Tárlat, a Labor Műszeripari Művek díja
1985 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja

Egyéni kiállítások:

1960 Aszód

1962 Esztergom, Tanítóképző Intézet
1963 Esztergom, Tanítóképző Intézet
1965 Esztergom, Tanítóképző Intézet
1966 Visegrád, Mátyás Király Múzeum
1966 Esztergom, Technika Háza
1966 Esztergom, Relégyár
1967 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ
1967 Mátészalka, Művelődési Ház
1968 Dorog, József Attila Művelődési Központ
1968 Vác, Madách Imre Művelődési Központ
1968 Budapest, Operaház Klubja
1968 Fehérgyarmat, Művelődési Ház
1969 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ
1970 Esztergom, Technika Háza
1972 Esztergom, Zodiákus Klub
1974 Esztergom, Művelődési Központ
1975 Dorog, József Attila Művelődési Központ
1977 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ
1978 Esztergom, Fürdő Szálló
1982 Esztergom, NIM Vezetőképző Intézet

1983 Dömös, Dömösi Galéria
 1984 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1985 Esztergom, Esztergomi Galéria (Lucyna Beckert-Firla-val)
 1985 Komárom, Széchenyi István Közgazdasági Szakközépiskola
 1986 Pilismarót, Községi Tanács
 1987 Kecskemét, Erdei Ferenc Művelődési Központ
 1988 Dorog, Eötvös József Általános Iskola
 1989 Szombathely, Derkovits Terem
 1994 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1994 Ehingen (Németország), Városháza
 1995 Esztergom, Szabadidőközpont
 1995 Esztergom, Dobó Katalin Gimnázium Galéria
 1995 Dorog, Eötvös József Általános Iskola Galéria
 1997 Esztergom, Sziget Galéria
 1997 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Községi Ház
 1998 Esztergom, Szabadidőközpont
 1999 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Községi Ház
 2000 *Kalandozások Velencében*, Esztergom-Kertváros, Féja Géza Községi Ház
 2000 Esztergom, Szabadidőközpont
 2000 Esztergom, Sugár Galéria
 2001 Esztergom, Sziget Galéria
 2001 Esztergom, Sugár Galéria
 2003 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Községi Ház
 2004 *Kalandozások Velencében*, Esztergom, Szabadidőközpont
 2004 Esztergom, Szentgyörgymezői Olvasóköri
 2005 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Községi Ház
 2006 Esztergom, Bajor Ágost Művelődési Ház
 2006 Esztergom, Sugár Galéria
 2007 Esztergom, Aquasziget Galéria
 2007 Melbourne (Ausztrália), Magyarok Bocskai Köre Székháza
 2008 *Hetvenöt év, hetvenöt kép*, Esztergom, Régi Megyeháza
 2008 Szob, Börzsöny Múzeum
 2008 *Zsennyétől Kecskemétig*, Hetényegyháza, Művelődési Ház
 2009 Mátészalka, Szatmári Múzeum
 2009 Szentés, Művelődési Központ
 2010 Dorog, Eötvös Galéria
 2010 Esztergom, Aquasziget Galéria

2010 *A hónap alkotója*, Kecskemét, Kecskeméti Kulturális és Konferencia Központ
 2011 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Községi Ház
 2011 Kecskemét, Katona József Színház
 2011 Szeged, DÉMÁSZ-székház
 2011 Pozsony, Pozsonyi Magyar Galéria
 2014 *Vakáció Hvar szigetén*, Esztergom, Tár-Lak Szalon
 2014 Pozsonypüspöki, Tryskac Söröző és Étterem
 2015 Kecskemét, Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
 2015 *Kis-Duna sétányon*, Esztergom, Tár-Lak Szalon

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Bibliográfia:

1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
 1962 Vincze László festményei. *Művészet* 1962(9)49.
 1963 Kaposi Antal: Figyelmet érdemlő kezdeményezés Esztergomban. *Művészet* 1963(11)45.
 1966 Dévényi Iván: Vincze László két kiállítása. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1966. június 26.
 1966 Kiállítás nyílt... *Dolgozók Lapja* 1966. július 1.
 1966 Dévényi Iván: Vincze László két kiállítása. *Művészet* 1966(9)38–39.
 1968 Vincze László. *Dolgozók Lapja* 1968. február 22.
 1968 Lánicz Sándor: Krónika. *Művészet* 1968(7)45–47.
 1969 -csolnoki-: Színek, elvek, ellentmondások. Vincze László festőművész esztergomi tárlatáról. *Dolgozók Lapja* 1969. november 21.
 1970 *A Komárom megyei képzőművészet 25 éve kiállítás*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
 1972 Pilinyi Mária: Bevezető. *Vincze László festőművész kiállítása*. Esztergom, Zodiákus Klub. (Katalógus)
 1974 Cs. Nagy Lajos: A termelékenységi dilemmái. Vincze László festőművész képei előtt az esztergomi művelődési központban. *Dolgozók Lapja* 1974. november 28.
 1975 Vincze László-képek Dorogon. *Dolgozók Lapja* 1975. március 26.

- 1975 Jenkei János: Az esztergomi képző- és iparművészek III. városi tárlata. *Dolgozók Lapja* 1975. május 18.
- 1977 Vincze László kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1977. szeptember 27.
- 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.
- 1981 Vincze László-képek Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1981. május 12.
- 1982 Bárdos István: Vincze László képei. *Dolgozók Lapja* 1982. június 9.
- 1983 csolnoki: Zenészek kékben. Vincze László kiállítása Dömösön. *Dolgozók Lapja* 1983. november 24.
- 1984 Láncz Sándor: Bevezető. Vincze László festőművész kiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1984 csolnoki: A színek riportere. Vincze László festőművész kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1984. augusztus 5.
- 1984 Győry Csaba: Vincze László festőművész kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1984. szeptember 13.
- 1985 Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek. Budapest, Képcsarnok. 294.
- 1985 Bárdos István: Bevezető. Vincze László festőművész kiállítása. Esztergom, Esztergomi Galéria. (Katalógus)
- 1985 Losonci Miklós: Két esztergomi festő. Szabó István esztergomi műtermében. – Vincze László esztergomi műtermében. *Új Forrás* 1985(2)89–90.
- 1985 Tárlat az iskolában. *Dolgozók Lapja* 1985. május 9.
- 1985 csolnoki: Képek és gitárok. Kiállítás az Esztergomi Galériában. *Dolgozók Lapja* 1985. augusztus 7.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 csolnoki: „Napsugár-konzervek”. Vincze László festményei Pilismaróton. *Dolgozók Lapja* 1986. április 24.
- 1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára. *Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 665–666.
- 1988 Kiállítás. *Dolgozók Lapja* 1988. október 15.
- 1990 Cs. Nagy Lajos: Az alkotó műhelyében. Vincze László álmai napsütésben. *24 Óra* 1990. július 19.
- 1994 Vincze László Esztergomban. *24 Óra* 1994. február 22.
- 1994 csnl: Vincze László tárlata Esztergomban. *24 Óra* 1994. március 1.
- 1994 Mészáros István: Vincze László alkotóműhelyében. Beszélgetés életéről, hivatásról, művészetéről. *24 Óra* 1994. március 15.
- 1994 -csnl-: Vincze László tárlata Esztergomban. *24 Óra* 1994. március 1.
- 1995 Vincze László képei. *24 Óra* 1995. szeptember 9.
- 1995 Tájékoz az iskolában. *24 Óra* 1995. november 8.
- 1998 Vincze László. Komárom-Esztergom Megyei Hírlap 1998. november 30.
- 2001 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 901.
- 2005 Tóth Sándor: Fényálmú partok, erdők. *Új Ember* 2005. szeptember 25.
- 2006 Pogány Gábor-Lovas Dániel-Don Péter: *Új magyar művésznévtár*. 2. köt. Kecskemét, DecoArt. 485.
- 2006 Bánhidny László: Bevezető. Vincze László festőművész kiállítása. Esztergom, Bajor Ágost Művelődési Ház.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): Zsemberg gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsemberg Dezső gyűjteményében. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 90, 174.
- 2008 Medveczky Attila: Harmónia a vásznon. *Magyar Fórum* 2008. november 27.
- 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.
- 2018 Török Tamás (szerk.): 25 év tükrében. 25 éves a Tiszaalpári Alkotótábor. A Tiszaalpári Alkotótábor jubileumi kiadványa. Tiszaalpár, Tiszaalpár Nagyközségi Önkormányzat. 56.
- 2019 Nász János: Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. *Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.

Magyar táj – magyar ecsettel

Gondolatok Vincze László 100. kiállításáról

Vincze László és Nagyfalusi Tibor, Esztergom

Vincze László: Az utolsó önarckép – műteremben

ZÁMBÓ KORNÉL festőművész

(Tét, 1938. február 14. – Oroszlány, 2025. május 29.)

1952 és 1956 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanult, ezután az egri Tanárképző Főiskolán 1960-ban szerzett diplomát, majd 1965 és 1971 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Jakuba János és Domanovszky Endre volt. 1962 és 1969 között a tatai gimnázium tanára volt. 1969 óta Oroszlányban él, az 1960-as évek óta kiállító művész.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1964-től) tagja.

Díjak, ösztöndíjak:

1974 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
1984 SZOT-ösztöndíj
1985 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
1986, 1987 SZOT-díj
2012 Oroszlány Város Díszpolgára

Egyéni kiállítások:

1966 Tatabánya, Technika Háza
1966 Oroszlány, Városi Tanács
1967 Tata, Kuny Domokos Múzeum
1967 Oroszlány, Művelődési Központ
1973 Oroszlány, Városi Tanács Klub
1973 Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat
1974 Tatabánya, Komárom Megyei Tanács
1975 Oroszlány, Művelődési Központ
1975 Budapest, Csepel Galéria
1976 Oroszlány, 312. sz. Szakmunkásképző Iskola
1977 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
1978 Tata, Kuny Domokos Múzeum
1978 Tatabánya, MSZMP Oktatási Igazgatóság
1979 Oroszlány, Művelődési Központ
1979 Oroszlány, Bányász Klubkönyvtár
1979 Dad, Klubkönyvtár
1981 Nagykanizsa, Egrý József Terem
1983 Dunaújváros, Képcsarnok
1984 Oroszlány, Bányász Klubkönyvtár

1984 Oroszlány, Művelődési Központ
1985 Zalaegerszeg, Kisfaludi Strobl Terem
1986 Zürich (Svájc)
1986 Tatabánya, MSZMP Oktatási Igazgatóság
1987 Tata, Magyary Zoltán Városi Művelődési és Ifjúsági Központ
1987 Kaposvár, Bernáth Aurél Terem
1987 München (Németország)
1987 Oroszlány, Városi Művelődési Központ
1988 Salgótarján, Képcsarnok Bemutatóterem
1989 Toronto (Kanada), Magyar Ház
1991 Sopron, Képcsarnok
1992 *Tragédiák és komédiák*, Tatabánya, Kernstok Terem
1992 München (Németország)
1993 Tata, Helyőrségi Művelődési Otthon
1994 Tatabánya
1994 Miskolc, Nemzeti Színház, Nézőtéri társalgó
1994 Békéscsaba, Jókai Színház

- 1995 Tatabánya, Lakásművészeti Galéria
 1996 Budapest, Derkovits Terem
 1996 Budapest, Közéleti Mozgalom
 1997 *Ég, Föld és Pokol*, Tata, Kuny Domokos Múzeum
 1997 *Ég, Föld és Pokol*, Oroszlány, Városi Művelődési Központ
 1997 Székesfehérvár, Képcsarnok
 1997 *Képek és textilek*, Bábolna, Bábolna Rt. Kaszinó (Moharos Gabriellával)
 1998 Bécs (Ausztria)
 1998 Wiener Neustadt (Ausztria)
 1998 Szeged, Kortárs Galéria
 1999 Esztergom, Pincegaléria
 1999 *Ilyen az élet*, Szeged, Gulácsy Galéria
 2000 Budapest, Magyarok Háza
 2000 Tatabánya, A Közművelődés Háza
 2000 *Századvégi arcok*, Miskolc, Miskolci Egyetem Galéria
 2000 Kisbér, Városháza
 2001 *Századvégi arcok*, Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 2001 Esztergom-Kertváros, Féja Községi Ház
 2001 Pécs, Pécs Pláza
 2003 Miskolc, Miskolci Egyetem Galéria
 2005 *Ég, Föld és Pokol*, Budapest, Józsefvárosi Galéria
 2005 *Ég, Föld és Pokol*, Párkány, Városi Galéria
 2005 Szeged, Gulácsy Galéria
 2008 *Kiállítás!*, Tatabánya, Tatabányai Múzeum
 2008 *Volt egyszer egy kommunizmus*, Miskolc, Nemzeti Színház
 2009 *Volt egyszer egy kommunizmus*, Tata, Kuny Domokos Múzeum
 2014 *Volt egyszer egy kommunizmus*, Budapest, Csepel Galéria
 2016 5777, Budapest, Art Salon Társalgó Galéria
 2017 *Az egyiptomi tíz csapás*, Oroszlány, Oroszlányi Községi Szintér és Könyvtár
 2017 *Az egyiptomi tíz csapás*, Mád, Zsinagóga
 2018 *Vendégségben Zámboéknál*, Budapest, Szabó Magda Községi Tér Galériája
 2019 *Ég, Föld és Pokol*, Tatabánya, Tatabányai Múzeum
 2019 Esztergom, Tár-Lak Szalon (Kocsis András Sándorral)

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Sopron, Központi Bányászati Múzeum
 Tata, Kuny Domokos Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

- 1976 Oroszlány, Sportcsarnok, *sgraffito* (2015-ben újraalkotva)
 1982 Oroszlány, 4. sz. Általános Iskola, *Hangszerek* – fa dombormű
 1985 Oroszlány, Gönczi Ferenc utca–Fürst Sándor utca, *Gönczi Ferenc-emléktábla* – mozaik
 1985 Oroszlány, Kubicza Mihály utca, *Kubicza Mihály-emléktábla* – mozaik
 1985 Oroszlány, Mészáros Lajos utca 54., *Mészáros Lajos-emléktábla* – mozaik
 1985 Oroszlány, Takács Imre utca, *Takács Imre-emléktábla* – mozaik
 1985 Tatabánya, Dózsa György út 77, Szent Borbála Kórház, *Hippokratész* – mozaik
 1988 Oroszlány, Városi Tanács, VB-terem, *Munka* – faintarzia, 8 m²
 1998 Tatabánya, Dózsa György út 77, Szent Borbála Kórház, Gyermekosztály, *dombormű* – kerámia falikép
 1999 Budapest V., Báthori utca 24., ifj. *Johann Strauss-emléktábla* – mozaik
 2013 Budapest VII., Damjanich utca 54., *Faludy György-emléktábla* – mozaik
 Oroszlány, Városi Tanács, *Névadás* – pannó
 Budapest, UNIC Bank, *kerámia dombormű*

Bibliográfia:

- 1966 Haraszi Mihály: Bevezető. Zámbo Kornél festőművész kiállítása. Oroszlány, Városi Tanács. (Katalógus)
 1966 „Beszámolok munkámról”... *Dolgozók Lapja* 1966. január 23.
 1966 Jenkei János: Műteremben. *Dolgozók Lapja* 1966. január 27.
 1966 Flórián Zsuzsa: Előzetes egy kiállításhoz. *Dolgozók Lapja* 1966. május 28.

- 1967 Szabó Kálmán: *Bevezető. Zámbo Kornél festőművész kiállítása*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
- 1967 (gombkötő): Zámbo Kornél kiállítása a Kuny Múzeumban. *Dolgozók Lapja* 1967. március 12.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve kiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
- 1970 Őtök. Komárom megyei fiatal képzőművészek kiállítása. Oroszlány, Városi Tanács. (Katalógus, bev. Danis József.)
- 1971 Papp József: Gondolathamisítók. Jegyzetek egy kiállításról. *Új Forrás* 1971(3)103–107.
- 1973 Bauer Jenő: *Bevezető. Zámbo Kornél festőművész kiállítása*. Oroszlány, Művelődési Központ; Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat. (Katalógus)
- 1973 Jenkei János: Az ember két lábra állt. Zámbo Kornél kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1973. március 4.
- 1974 Győry Csaba: Zámbo Kornél festőművész. *Új Forrás* 1974(1)87–89.
- 1974 Bányászarcok. Zámbo Kornél kamarakiállítása. *Dolgozók Lapja* 1974. január 6.
- 1975 (jenkei): A festőművész megújulása. Zámbo Kornél oroszlányi kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1975. október 14.
- 1975 Losonci Miklós: Lángos és sör. Zámbo Kornél festményei a Csepel Galériában. *Dolgozók Lapja* 1975. november 6.
- 1976 Losonci Miklós: Oroszlányi munkásarcok galériája. *Új Forrás* 1976(1)120–122.
- 1976 -ez-: Két hét művészet a szakmunkásképzőben. *Dolgozók Lapja* 1976. január 31.
- 1977 Zámbo Kornél festőművész kiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1977 -ez-: Zámbo Kornél bányászportréi. *Dolgozók Lapja* 1977. április 30.
- 1977 Wehner Tibor: Szándékok. Kiállítási krónika, 1977. első félév. *Új Forrás* 1977(2)176–181.
- 1978 Borbély László: *Bevezető. Zámbo Kornél festőművész kiállítása*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
- 1978 Borbély László: Visszapillantás az életműre. Jegyzetek Zámbo Kornél kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1978. február 28.
- 1978 -ez-: Jegyzetek Zámbo Kornél kiállításáról. Pillanatfelvételek a faluról. *Dolgozók Lapja* 1978. október 28.
- 1979 Borbély László: *Bevezető. Zámbo Kornél festőművész kiállítása*. Oroszlány, Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.
- 1979 Györke Zoltán: Derű és bizalom. Zámbo Kornél oroszlányi kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1979. május 25.
- 1979 gy. z.: Zámbo Kornél képei a Klubkönyvtárban. *Dolgozók Lapja* 1979. szeptember 18.
- 1980 Wehner Tibor: Tata a képzőművészetben. *Tata Barátainak Köre tájékoztatója II*. Tata, 1980. 138–181.
- 1981 -g-: Oroszlányból az NSZK-ba. Zámbo Kornél kiállítása külföldön. *Dolgozók Lapja* 1981. február 15.
- 1981 W.: A realizmus sikere. Zámbo Kornél képei az NSZK-ban. *Dolgozók Lapja* 1981. április 24.
- 1981 Jenkei János: Zámbo Kornél festőművész kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1981. október 18.
- 1983 Jenkei János: Műhelybeszélgetés. *Ars poetica a la Zámbo*. *Dolgozók Lapja* 1983. március 12.
- 1984 -g-: Vissza a látványhoz. Jegyzetek Zámbo Kornél kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1984. szeptember 5.
- 1984 -gerecsei-: Szomszédolás. Festőművészek találkoztak Ceske Budejovicében. Alkotó légkört teremtettek. *Dolgozók Lapja* 1984. szeptember 20.
- 1985 Művész életrajzok. *Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 299.
- 1985 A tatai gimnázium művésztanárai kiállítás. Tata, Eötvös József Gimnázium. (Katalógus, bev. Kövesdi Mónika.)
- 1985 Kádár Péter: Zámbo Kornél. *Dolgozók Lapja* 1985. február 16.
- 1985 Tasnádi Attila: Zámbo Kornél zalaegerszegi tárlata. *Népszava* 1985. március 1.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Zámbo Kornél festőművész kiállítása. Zürich. (Katalógus)

- 1986 *SZOT-ösztöndíjasok kiállítása*. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. (Katalógus, bev. Tasnádi Attila.)
- 1986 Kádár Péter: Arcok és harcok. Portréféle Zámbo Kornélról. *Dolgozók Lapja* 1986. február 16.
- 1986 Kádár Péter: Oroszlányi kezdeményezés: utca-névtáblák helyett művészi alkotások. *Népszava* 1986. március 10.
- 1986 Gergely György: Zámbo Kornél képei az Oktatási Igazgatóságon. A realizmus útján. *Dolgozók Lapja* 1986. október 23.
- 1987 *Zámbo Kornél festőművész kiállítása*. Tata, Komárom Megyei Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1987 *Zámbo Kornél festőművész kiállítása*. Kaposvár, Bernáth Aurél Terem. (Katalógus)
- 1987 g. g.: Zámbo Kornél műhelyében. Líra és drámaiság. *Dolgozók Lapja* 1987. március 7.
- 1987 -g-: Siker Svájcban. Beszélgetés két kiállítás között Zámbo Kornél festőművésszel. *Dolgozók Lapja* 1987. április 1.
- 1987 Zámbo Kornél festményei. *Dolgozók Lapja* 1987. április 7.
- 1987 -őr-: Utóhang egy kiállításhoz. Derű és harmónia. *Dolgozók Lapja* 1987. május 9.
- 1987 Zámbo Kornél műhelyében. Intarzia készül... *Dolgozók Lapja* 1987. október 17.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 680.
- 1988 -őr-: A lírától a groteszkig. Zámbo Kornél műtermében. *Dolgozók Lapja* 1988. augusztus 30.
- 1988 T. E.: Együttérző elfogultság. Zámbo Kornél képei. *Nógrád* 1988. október 27.
- 1989 Földi Józsefné: *Köztéri alkotások, emléktáblák, gyűjtemények Oroszlányban*. Oroszlány, Oroszlányi Helytörténeti Kör. 39, 40, 41, 42, 53, 58, 59, 60.
- 1989 -őr-: Svájc és az NSZK után – Kanadában. Zámbo Kornél tengerentúli útra készül. *Dolgozók Lapja* 1989. június 13.
- 1990 Sulyok Kálmán: Az alkotó műhelyében. Nostalgia a groteszk. Vendégségben Zámbo Kornélnél. *24 Óra* 1990. július 28.
- 1991 Gombkötő Gábor: Az évtized ötlete. Neves emberek, kiemelkedő egyéniségek portréit készíti Zámbo Kornél. *24 Óra* 1991. szeptember 14.
- 1991 Tragédiák és komédiák. Zámbo Kornél festményei a Mezei Galériában. *24 Óra* 1991. december 31.
- 1992 Gombkötő Gábor: Az emberiség „alulnézetben”. Zámbo Kornél kiállításán. *24 Óra* 1992. április 21.
- 1992 Zámbo Kornél a Kernstokban. *ltthon* 1992. április 24.
- 1992 Madarász Anna: Egy kiállítás képei. Gyász és életöröm a vásznon. *24 Óra* 1992. december 2.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 295.
- 1993 Zámbo Kornél-képek Tatán. *24 Óra* 1993. december 16.
- 1994 Wehner Tibor: *Tata-veduta. Szépművészeti antológia*. Tatabánya, Castrum Könyvek. 241–245.
- 1994 *Képzőművészeti kiállítás Tata várossá nyilvánításának évfordulójára*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1994 FG: Szörnyek, vigyorgók, bohócok. *Észak-Magyarország* 1994. március 5.
- 1994 Gombkötő Gábor: A köztársasági elnök is gratulált az alkotónak. Zámbo Kornél-képek a színházban. *24 Óra* 1994. március 25.
- 1994 Kövesdi Mónika: „Szerdánként látogassa a tatai képzőművész kört!” Nagy János festőművész visszaemlékezései. *Limes* 1994(4)83–87.
- 1994 Magyar viszonyok magyar ecsettel. Mezei András interjúja Zámbo Kornél festőművésszel. *24 Óra* 1994. augusztus 11.
- 1994 Zámbo-groteszkek Békéscsabán. *Békés Megyei Hírlap* 1994. október 27.
- 1995 Groteszkek ördögi-angyali körtánca. *24 Óra* 1995. augusztus 29.
- 1996 Zámbo Kornél, Moharos Gizella: *Bevezető. Zámbo Kornél festőművész kiállítása*. Budapest, Derkovits Terem. (Katalógus)

- 1997 -g. g.-: Harminc év múlva újra Tatán. Viaskodás idővel, térel, végtelennel. Korszaknyitó Zámbó Kornél-tárlat a várban. 24 Óra 1997. május 3.
- 1997 Tegnap a kaszinóban megnyílt Zámbó Kornél festőművész és Moharos Gabriella textilművész kiállítása... 24 Óra 1997. május 22.
- 1997 Bartók Z.: Egy kiállítás margójára. Komárom-Esztergom Megyei Hírlap 1997. május 22.
- 1997 Kiállítás nyílt. 24 Óra 1997. május 27.
- 1998 Salamon Nándor: Kisalföldi művészek lexikona. Győr, Kisalföld Művészetéért Alapítvány. 352.
- 1999 Zámbó Kornél. Komárom-Esztergom Megyei Hírlap 1999. december 1.
- 2000 Földi Józsefné: Képzőművészeti alkotások Oroszlányban. Szobrok, emlékművek, emléktáblák, épületdíszítő elemek, védett képzőművészeti alkotások, gyűjtemények. (Bev. Sunyovszki Károly.) Oroszlány, Oroszlány Polgármesteri Hivatal, TIT Oroszlányi Szervezete. 35, 38, 39, 42, 59, 69
- 2000 Zámbó Kornél-firkák a paravánokon. 24 Óra 2000. november 17.
- 2000 T. L.: Századvégi portrék. Somogyi Hírlap 2000. november 25.
- 2000 Zámbó Kornél kiállítása. 24 Óra 2000. december 11.
- 2001 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 948.
- 2005 Sztrapák Ferenc: Egy kiállítás kihívó képei. Somogyi Hírlap 2005. február 13.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 94, 178.
- 2010 Borsos Mihály–Horváth György: Zámbó Kornél. Budapest, Kunst Konzult.
- 2012 Salamon Nándor: Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század. Vasszilvagy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 402.
- 2019 Nász János: Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2020 Zámbó Kornél. Art Limes (Kép-tár XIII. Művészek Tata városában napjainkban I.) 2020(5)118–121.
- 2021 Zámbó Kornél. Art Limes (Kép-tár XV. Művészek Tata városában napjainkban III.) 2021(1)343–348.
- 2023 Wehner Tibor: Emlékjelek, műalkotások. Emlékművek, emlékszobrok, díszítőszobrok, épületplasztikák, szakrális emlékek, síremlékek, muráliák Tatabányán. Tatabánya, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány. 29, 178, 178–179, 323–324, 339.

Publikációk:

- 1970 Levél Kóthay Ernőnek. Dolgozók Lapja 1970. december 2.
- 1982 Amatőr alkotók. Dolgozók Lapja 1982. február 25.
- 1996 Bevezető. Zámbó Kornél festőművész kiállítása. Budapest, Derkovits Terem. (Katalógus)

ZÁVORY ZOLTÁN festőművész, restaurátor

(Pápa, 1906. január 20. – Szilsárkány, 2000. január 26.)

A pápai Református Kollégiumban tanult, majd a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1924 és 1928 között végezte tanulmányait. Mestere Bosznay István, Edvi Illés Aladár, Réti István és Dudits Andor volt. 1928 és 1930 között Baranszky Emil László tanársegédje volt a főiskola akvarell és rajzpedagógia szakán.

1930-tól Pápán, Miskolcon, majd Oroszlányban élt, rajzpedagógusként dolgozott: 1956-ig az oroszlányi régi vágáriskola igazgatója, később a József Attila Általános Iskolában rajztanár volt.

1928 óta vett részt műveivel kiállításokon, plakátokat tervezett, restaurálási munkákat végzett, templomi falképeket és üvegablakokat, szentélyrácsokat, egyházi zászlókat, stációkat, gyertyatartókat és más templomi berendezéseket tervezett és kivitelezett.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1935 Magyar Gyógyszerészek Országos Szövetsége plakátpályázata, I. díj
- 1935 Magyar Szemle emblémapályázata, I. díj
- 1935 Magyarság hirdetési pályázat, I. díj
- 1958 Szakszervezetek Országos Tanácsa emlék-érem-jelvényt pályázata, I. és III. díj
- 1968 Új Tükör karikatúra-pályázat, I. díj
- 1995 Elismerő oklevél életművéért
- 1996 Köztársasági Elnöki Aranyérem
- 1997 Szent József-emlékérem, Róma (Olaszország)
- 1997 Sarród Díszpolgára

Egyéni kiállítások:

- 1924 Pápa, Városháza
- 1966 Oroszlány, Városi Tanács
- 1967 Tatabánya, Rendőrkapitányság
- 1986 Oroszlány, Városi Művelődési Központ
- 1987 Csorna
- 1987 Pápa, Városi Galéria (Závoryné Székely Emiliával)
- 1993 Farád
- 1994 Bogyzsló

- 1994 Oroszlány, Művelődési Központ
- 1996 Csorna, Városi Művelődési Központ
- 1996 Szil, Művelődési Ház
- 1997 Sarród, Művelődési Ház

Emlékkiállítások:

- 2000 Csorna, Csukás Zoltán Mezőgazdasági Szakközépiskola, Kollégium
- 2007 Oroszlány, Művelődési Központ
- 2019 Oroszlány, Szlovák Tájház
- 2024 Oroszlány, Kölcsey Ferenc Művelődési Központ és Könyvtár

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített monumentális művek:

- 1925 Kapuvár, Templom köz, Római katolikus templom, *Pihenő Krisztus* – falkép
- 1935 Pápa, Kígyó utca, Kisboldogasszony templom, *I. világháborús emléktábla* – mészkö dombozmű
- 1935–1937 Pápa, Ferences templom, *falképek*

- 1937 Sopron, Ferences templom, *falképek*
- 1938 Pápa, Angolpark, *Országzászló-emlékmű* – mésző (1945 után lebontva, majd 2021-ben újraállítva)
- 1941 Vanyola, Kossuth utca 17., Római katolikus templom, *I. világháborús emlékmű* – mésző dombormű
- 1942 Kapuvár, Assisi Szent Ferenc templom, *falképek*
- 1943 Pápa, Kálvária kápolna, *oltár*
- 1970-es évek Iván, Római katolikus templom, *falképek*
- 1971–1972 Sopron, Szent Domonkos templom, *falképek*
- 1974 Vasasszonyfa, Római katolikus templom, *falképek*
- 1979 Szombathely, Szent Erzsébet tér 1., Szent Erzsébet római katolikus templom, *25. szentév* – üvegablakok
- 1982 Csehimindszent, Római katolikus templom, *falképek*
- 1983 Bozsok, Rákóczi utca 89., Szent József római katolikus templom, *Patrona Hungariae, Szent Norbert* – üvegablak
- 1986 Németskér, Római katolikus templom, *falképek*
- 1989 Oroszlány, Szakmunkásképző Intézet, *Eötvös Loránd-emléktábla* – mésző dombormű
- 1990 Csepreg, Szent Miklós római katolikus templom, *falképek*
- 1991–1992 Nagyatád, Római katolikus templom, *falképek*
- 1934 Závory rajztanár sikere. *Pápai Hírlap* 1934. február 10.
- 1934 K. F.: Sorozatos betörések tetteseit fogta el a pápai rendőrség. *Pápa és Vidéke* 1934. július 8.
- 1935 Závory Zoltán művészi sikerei. *Pápai Hírlap* 1935. március 23.
- 1935 Pápai művész országos sikere. *Pápai Hírlap* 1935. június 15.
- 1935 Závory Zoltán újabb sikere. *Pápai Hírlap* 1935. június 22.
- 1936 Tóth Lajos (szerk.): *Pápa megyei város múltja, jelene és környéke. Pápa ismertető írása.* Pápa, Főiskolai Nyomda.
- 1937 Új freskók a ferenceseknél. *Pápai Hírlap* 1937. március 27.
- 1937 Hősi emléktábla a ferences templom falán. *Pápa és Vidéke* 1937. április 11.
- 1937 Templomrestaurálás Vanyolán. *Pápai Hírlap* 1937. július 3.
- 1938 –e–: Templomrestaurálás Veszprémében. *Pápai Hírlap* 1938. május 28.
- 1938 H. E.: A tanügyi kiállítás után. *Pápai Hírlap* 1938. július 2.
- 1940 Molnár István: Restaurálják a ferencesek templomát. *Pápa és Vidéke* 1940. október 6.
- 1941 Mindenkinek, aki szereti a gyermekét. Az első magyar bábszínház könyvet Závory Zoltán rajzai díszítik. *Pápa és Vidéke* 1941. július 27.
- 1942 Molnár István: Felejtethetetlen ünnepek keretében áldotta meg dr. Simon György nagyprépost a pápai ferencesek templomát. *Pápa és Vidéke* 1942. augusztus 9.
- 1943 Vass János: Restaurálják a Kálvária templomot. *Pápa és Vidéke* 1943. augusztus 8.
- 1957 Sebestyén Tibor: Kallódó emberek – kallódó gondolatok. *Népszabadság* 1957. február 2.
- 1959 Havasházi László: Jegyzetek egy kiállításról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1959(83)4.
- 1961 Székely Zoltán: Komárom megyei képzőművészek. *Művészet* 1961(8)38.
- 1962 -g-: Alkotóműhelyből. Oroszlány festője. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1962. április 14.
- 1963 Mészáros János: Oroszlány megőrkítői. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1963(101)6.

további falképek:

Bart, Círák, Csári, Csepreg, Döbörhegy, Galánta, Gúta, Györladamér, Herend, Kallósd, Nagykanizsa-Bajcsa, Nagykovalló, Olaszfalu, Sasvár-Morvaőr, Sülysáp

további üvegablakok:

Csopod, Kapuvár, Körmend, Nagyatád-Bodvica, Salköveskút, Stagersbach (Ausztria), Und

Bibliográfia:

1932 Závory Zoltán Schiller-illusztációi. *Pápai Hírlap* 1932. május 7.

- 1963 Juhász Antal: A Komárom megyei rajztanárok kiállítása. *Pedagógusok Lapja* 1963. június 20.
- 1965 -g-: Este a művésztelepen. *Dolgozók Lapja* 1965. július 1.
- 1966 Képzőművészeti kiállítás nyílik... *Dolgozók Lapja* 1966. december 10.
- 1967 Képzőművészeti kiállítás nyílik... *Dolgozók Lapja* 1967. február 22.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve kiállítás. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
- 1976 Salamon Nándor: Adatok Győr, Veszprém, Pápa képzőművészetének múltjáról. *Napló (Veszprém)* 1976. május 15.
- 1981 Erdőssy B.: *Korunk magyar egyházművészete*.
- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Závory Zoltán festőművész 80 éves. *Új Ember* 1986. január 19.
- 1986 Szabó Péter: Kiállítás – amely kétszeresen is ajándék. Závory Zoltán képei Oroszlányban. *Dolgozók Lapja* 1986. október 4.
- 1986 Závory Zoltán kiállítása. *Kisalföld* 1986. október 9.
- 1987 H. L.: A hagyomány erejével. Závory Zoltán kiállítása. *Kisalföld* 1987. augusztus 13.
- 1987 Heitler László: Hozzánk szóló festészet. *Napló (Veszprém)* 1987. augusztus 19.
- 1989 Földi Józsefné: *Köztéri alkotások, emléktáblák, gyűjtemények Oroszlányban*. Oroszlány, Oroszlányi Helytörténeti Kör. 30.
- 1991 Kálmán Gyula: Pápától a Rábaközig. Látogatásban Závory Zoltán festőművész-restaurátornál. *Napló (Veszprém)* 1991. április 6.
- 1992 Kálmán Gyula: Nyolcvanhat évesen az állványokon. *Kisalföld* 1992. április 16.
- 1992 -toldi-: Ötvözni a klasszikust a modernnel. Závory Zoltán restaurátor munkájáról. *Napló (Veszprém)* 1992. augusztus 29.
- 1994 A festő életműve. *24 Óra* 1994. január 20.
- 1994 Kádár Péter: Születésnap és életmű kiállítás. „Én azoknak is hálás vagyok, akik betartottak nekem.” *24 Óra* 1994. január 27.
- 1996 Závory Zoltán kitüntetése. *Kisalföld* 1996. február 8.
- 1998 Egri Zsuzsanna: Akinek örökké tart az élet. Závory Zoltán kilencvenkét évesen is tervekkelteli. *Kisalföld* 1998. február 20.
- 2000 Földi Józsefné: *Képzőművészeti alkotások Oroszlányban. Szobrok, emlékművek, emléktáblák, épületdíszítő elemek, védett képzőművészeti alkotások, gyűjtemények*. (Bev. Sunyovszki Károly.) Oroszlány, Oroszlány Polgármesteri Hivatal, TIT Oroszlányi Szervezete. 33.
- 2000 Kálmán Gyula: Végső búcsú Závory Zoltántól. *Kisalföld* 2000. február 5.
- 2000 Ebele Ferenc: Závory Zoltán emlékezete. *Keresztény Élet* 2000. július 23.
- 2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, III. kötet P–Z*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 951.
- 2004 Négy alkotó közös tárlata. *24 Óra* 2004. szeptember 6.
- 2007 Závory Zoltán-emlékkiállítás. *24 Óra* 2007. szeptember 17.
- 2009 Cs. Kovács Attila: Emlékfa az Európa-híri művésznek. Závory Zoltán – aki Teleki Pált is lefestette. *Kisalföld* 2009. szeptember 29.
- 2010 Mezei Zsolt: A pápai ferences templom és kolostor. *Lapok Pápa Történetéből* 2010(6)755–766.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század*. Vasszilvagy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 402–403.
- 2019 Nász János: *Képző-, ipar- és fotóművészeti kiállítások Komárom-Esztergom megyében 1986–2000. Sajtóbibliográfia*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, József Attila Megyei és Városi Könyvtár.
- 2019 Wágner Zsanett: Remek hangulatban telt az oroszlányi Pajtafesztivál. Závory Zoltán festőművész, tanárról is megemlékeztek. *24 Óra* 2019. július 1.
- 2021 LM: Restaurálták az oltárt. Valódi kis „ékszerdoboz” a Kálvária-dombi kápolna. *Napló (Veszprém)* 2021. január 6.
- 2021 LM: A nemzeti egységet hirdeti az emlékmű. *Napló (Veszprém)* 2021. október 8.

OLGOZÓK LAPJA

1962. ÁPRILIS 14. SZOMBAT

ALKOTÓMŰHELYBŐL

Oroszlány festője

Vázlat

Egy születő új város életét, fejlődését, gazdagodását figyel a Igyekszik egyre inkább korszerűbben és igényesebben vásznára vinni Závory Zoltán. Oroszlányfestője.

— Oroszlányi kép ez, a a munka ábrázolásán túl valószínűleg a termékenység, az új háttérként megjelenő, gazdagodó élet jelképeként. A-revelém megje teli — jellemző készítő munkáját Závory Zoltán

A röpke alkotóműhelyből látogatáson nem halga/hatjuk el azt sem, hogy nem is olyan régen volt még néhány probléma a helyi képművészeti élettel. Mindez azonban már a múlté. Závory Zoltánék is új utakat keresnek, a azt vallják: csak kísérlet, a megvalósulással együtt lehet! Igazi eredményeket elérni. S ez a vélemény vitákban és képekben is egyre inkább kifejezésre jut. —g—

KULTURÁLIS MOZAIK

Barabás Lajos: *Kupák*

Barabás Lajos: *Maszkok*

Pál Endre**BARABÁS LAJOS ÖTVÖSTÁRGYAI**

Barabás Lajost már nem kell bemutatnom az ötvösművészetet kedvelő közönségnek, mert tárgyai évek óta méltán hívják fel magukra a figyelmünket. Térformálásban annyi merészség és lendület, az ívek rekordra törekvő ugrása érződik, hogy pillanatra a lélegzetünk is figyelemmé dermed. Nehéz eldöntenünk, hogy mit csodáljunk jobban. Talán azt, hogy Pán sípjából sudáryakú kancsót formált leheletvékony füllel a pocakos almát utánzó edényforma fölé. Milyen könnyű a tárgyhöz gondolni a vékonyan csordogáló folyadékfonalat, amint vörösréz ágát elhagyja, hogy az üveg vagy fémphárból incselkedjen a szomjas torokkal.

Hasonlóan elismerő csodálattal adózhatunk a terjedelmes teret körülhatároló – szinte tartállyá növelt – edénynek is, melynél az öblös méretet kicsiny és finomvonalú szájj köti csomóra. Az edény nyílásának széle olyan szelíden hajlik peremmé, hogy szinte attól félünk, tartalma nem találja meg majd a kijáratot. Az edény palástját kalapáccstalp tette rücskössé, nehogy tükörnek használja a fény és széttörje az árnyékoltok egységét. A lemezszelek forrasztása durvának hat, mintha csak fércelve került volna ki a mestere kezéből – gyűrődései ráncoló erőt követnek. Mindez talán csak azt a célt szolgálja, hogy a nagy test ne kíváncsion kívül dísz, mint a keccses vonalú, finoman szerkesztett miniatűr nyak és fül rész. Az edény felső részéhez hozzáérni sem merünk és ezt a térfogat is így követeli, mert két kézre kell fognunk az edényt, ha teli állapotban akarjuk megemelni.

Barabás Lajos tárgyszerkesztésében az egyszerűsége való törekvés érvényesül. Térformái sajátosak és sajátosan jelentkezik a felhasználásuk területe is olykor. A hamutartó edény hasonlítani sem „akar” a főzési célt szolgáló formákra. Kissé szabálytalanul görbített füle méreteiben is tiltakozik az effajta szándék ellen, formája csupán annyira tér el a hasonlótól, amennyi éppen dísz tárggyá avatja. A forma

úgy tölti be funkcióját, hogy annál többnek ne is látszon, hivalkodás nélkül díszítse a szoba valamelyik bútorát – egyszerűségében, markáns formájában is érezteti, hogy alkotója játszi könnyedséggel uralkodik a tér dimenzióin, díszítés nélkül formálja olyanná a fémet, hogy jelentősége, hatása az avatatlan szem számára is megsejtse a művészt.

Igen – játszi könnyedség hajlított egyetlen mozdulattal csibeformává a lemezt, hogy hasát a földnek düllesztve árnyékával biztosan csípje fel a kellemetlen pernyét, mert így lesz a tisztaság őre, azzal teszi kedvessé a füstgomolyagtól terhelt asztallap síkját, hogy teknővé süllyedt hátát a kezünk felé nyújtja. A gondolatsort itt még nem lehet megszakítani. A tárgyakról leolvasott jellemzők – játék a térformákkal, incselkedés a geometria kimeríthetetlen lehetőségeivel, a hagyományok kedves párosítása az újszerűvel, a díszítés nélkül is nemesen szép elébünk állítása – mind-mind odasorolhatók Barabás Lajos művészi céltudatossága, szándéka és értékei közé.

Barabás Lajos művei oly biztosan állnak a talpukon, mint amilyen biztos művészi értékük és amilyen könnyed a megjelenésük. Biztos súlyelosztás, művészi érték és légiesség jellemzi ezeket az ötvöstårgyakat. A vörösréz a fémek között is a nagyobb fajsúlyúakhoz tartozik – vörös színe, sötét tónusa csak fokozza a súly érzetét, árnyékképzésre oly hajlamos adottságai lefelé húzzák a tekintetet. Mind e fizikai és optikai tulajdonságok, tapasztalatokon nyugvó élményhatás fölé emeli a művész keze az anyagot, szinte a tárgy követeli, hogy pillantásunk vagy képzelőerőnk az edény talpa alá gyűrje a horizontot. Az ilyen jellegű hatásnak legszemléletesebb és nagyon kifejező példája a két üvegtárgy. Elhasznált nagyméretű izzólámpák üvegbúráját használta fel ezekhez a munkáihoz a művész, közben alig változtatott a gyári formán a forrasztólánggal.

Milyen szépen illeszkedik a talált fényáteresztő anyag formájához a tartó szerepkörre vállalkozó néhány egyszerű szerkezetű fémszál. Egyszerűség vagy praktizmus csak az egész és ennél semmi több? A helyes válasz – az is. Azok a gyenge fémszálak ugyanis nemcsak alkalmazkodnak, mert hatásukban többet jelentenek a tartószerkezetnél. Belekapaszkodnak az üvegbe és látszólag magukhoz alakítják, formálják – egyszerűen megfogják ezt

a légies anyagot – szimbolikusan értelmezve kézben tartva fordítják felénk a környezetünkben tömegesen található üveget, mint a fény szabadságának megszilárdult fogalmát.

Az alkotások pedig egyre követik egymást; újak születnek egy-egy téglának Barabás Lajos művészetéhez.

(Művészet 1964(10)32.)

Barabás Lajos: *Kutyafüles kiöntő*

Barabás Lajos: *Váza*

Fábián Imre ÉLETRAJZ

„Bánhidai születésű bányász vagyok. A háború utolsó évében fiatal asztalos segéd voltam, amikor munkaszolgálatosként bányába kerültem. A háború utáni megélhetés, újrakezdés és a számomra sokat jelentő vajúrok hatására bányász maradtam. Abban az időben a bányaszerkezetekről apró vázlatokat rajzoltam, mivel a famegmunkálás ilyen módja új volt nekem. Háború után a XV-ös aknán, és a Villám nyomdában időszakonként dekorációs és rajz feladatokat kaptam. Készítettem rajzfilmet (Palás Tóni), rajzoltam karikatúrákat. Két országos plakátpályázaton első díjat nyertem.

A Népház „Szabad Iskolájában” – később szakkörében – tanultam rajzolni, festeni. Két leszállás közt gyűjtöttem a képzőművészet szakmai ismereteit. Országos, megyei kiállításokon többnyire tájképekkel vettem részt. Hét önálló kiállításom volt Tatabányán. Belekezdtem a hajdan volt Bánhida emlékeinek gyűjtésébe, megörökítésébe. Álmaimban összekapcsolódnak a régi szép Bánhida és a bánya jó és rossz emlékei.

Most, hogy már Tatabánya csak a nevében bánya, elhatároztam, hogy megörökítem a bányászok küzdelmét, a vajúr mesterség szépségeit. A bányászkodás kemény férfimunka. De a bánya, az a földalatti világ, ahol a gyenge fizikumú, a robosztus erejű, a szellemi képesség minden fokozata munkát, kenyeret kapott. Mi bányászok, a világ szeme elől elzártan küzdöttünk, termeltünk. Alkotásaink lent maradtak a mélyben, termelésünk elszállt az égbe. Nagypáink kezdték a széntermelést Tatabányán, követték apáink, majd mi is leszálltunk a mélybe. Azok a fiatalok, akik tőlünk vették át a bányát, csak a nehéz küzdelmet örökölték. A föld alatt töltött 35 évem során a bányászat olyan nagy változáson és fejlődésen ment át, hogy ma talán csak a jelei látszanak a régi bányaművelésnek. A néhány szívlapát, ami még használatban van, keveset mond. Már csak emlék a kézi lámpás, a kalapban, sokszor

Fábián Imre (balra) a tatabányai
Bányász Képzőművész Körben, 1955 körül

ruha nélkül dolgozó bányász. A „cúgot”, csillevonatot húzó bányaló, a kúszva járható vajúatok, a katedrálisbelsőre emlékeztető ácsolat remekművek, szép és erős faácsolatok, épen, vagy nyomástól összetörve. Megörökítem az emlékekben gazdag bányász-múltat, mely a feledés homályába vész el.”

(Fábián Imre grafikus, festőművész kiállítása, Tatabánya, 2017, Bánhidai Baráti Kör Egyesület. Katalógus)

Fábián Imre: *Csillertolók*

Fábián Imre: Plakátok

Monos Zsuzsa

MŰVÉSZET ÉS ÖNMEGVALÓSULÁS A KÖLCSEY ISKOLAGALÉRIÁBAN

...Bencsik János megnyitójában az önmegvalósításról beszélt. Ha megvalósítod önmagad, másoknak is lehetőséget adsz rá. Ezt tette az iskola, ezt teszik a művészek. És mitől is önmaga egy város? Igazán nem a közigazgatási határoktól vagy a földrajzi adottságaitól. Szellemiségétől, kultúrájától. Tatabánya az itt „megvalósuló” és önmagukat kifejező művészekről is kapta egyik jellegzetes arculatát.

És hogy mi Fábián Imre története, élete és ars poeticája? Ha összetetalálkozott rég látott pályatársaival, megkérdezték tőle, hogy fest-e még. Jó érzés volt számára, hogy nyugdíjasan is együtt látták benne a vándort és a festőt. De azt senki sem kérdezte meg tőle, hogy miért „kapott rá” a karikatúrák rajzolására? Nemrég történt – mesélte –, hogy kamrája polcáról ráborult egy nagy doboz tele rajzvázlatokkal és bányásztársairól készült karikatúrákkal. Már rég megfeledkezett erről a gyűjteményről. A háború

után, az ország újjáépítése idején kezdett el rendszeresen rajzolni. Az akkori XV-ös aknán, a MADISZ ifjúsági szervezetben a faliújság cikkeihez készített rajzokat. Ezeket a firkálásokat akkor a vezetők csupán gyermeketeg pótcselekvésnek vélték. Ám Fábián Imre egyre jobban és vakmerőbben belelendült. Egy nagy tablóra lerajzolta az egész üzemvezetőséget *Mit hozott a Mikulás?* címmel. Magát sem hagyta ki, mint krampuszt belerajzolta a Mikulás puttönyába. Majd Mikulás éjjelén becsempészte az üzem felolvasójába. Ez volt a művész első legnagyobb sikerélménye. Elismerő, nagy nevetéssel díjazták alkotását. Nos, így kötődött egy életre a képzőművészethez. És ami a nagy tabló és a leboruló doboz közti időben, a „röpke” ötven évben történt velünk, az a mi történelmünk...

(*Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 1999. október 21.)

Fábián Imre: Betlehemesek

Horváth Éva: *Hotel Silvanus*, Visegrád, 2007

Horváth Éva: *Puskás Akadémia Sportközpont (kavics-padok)*, Felcsút

Gombkötő Gábor

AZ ÉVAD DÍSZLETEI, PLAKÁTJAI TATÁN

Tatán „vendégszerepel” a tatabányai Jászai Mari Színház. Ezúttal nem drámával – hanem az évad plakátjaival, díszleteivel. Horváth Éva díszlet- és jelmeztervező, Görözdí Géza grafikai munkái láthatók közös kiállításon a városi művelődési központban. Az alkotókat Zubornyák Zoltán színházigazgató mutatta be. Egyúttal szólt arról is, hogy Tatával gyümölcsöző együttműködést alakított ki a színház, amely folytatásra érdemes. Jó lenne egyszer Esterházy-vigasságokat rendezni a tavak városában. Horváth Éva és Görözdí Géza Tatán lakik és Tatabányán dolgozik. Közös az is, hogy ritkán méltatják munkáikat a színházi beszámolók, kritikák. Pedig egy jó plakát az előadás sikerének elengedhetetlen

része, nézőket hoz a színház számára. Görözdí Géza grafikáit együtt látva megállapítható: az előadások lényegét emelik ki, van „filozófiájuk”, és látványosak. Horváth Éva ebben az évadban többek között *A régi nyár* és a *Mirandolina* remek díszleteit tervezte a színház számára. A kiállításon a látványosan, kissé impresszionista stílusban felvázolt jelmezeit láthatjuk – rajzos előképükben, még nem kelmékbe formálva. Rajzai önálló életet élnek, megmozgatják fantáziánkat, már a színészt, a színpadi hőst is „beléjük látjuk”. Jelmezei, színpadképei nélkül elképzelhetetlen az igazi színházi élmény, a siker.

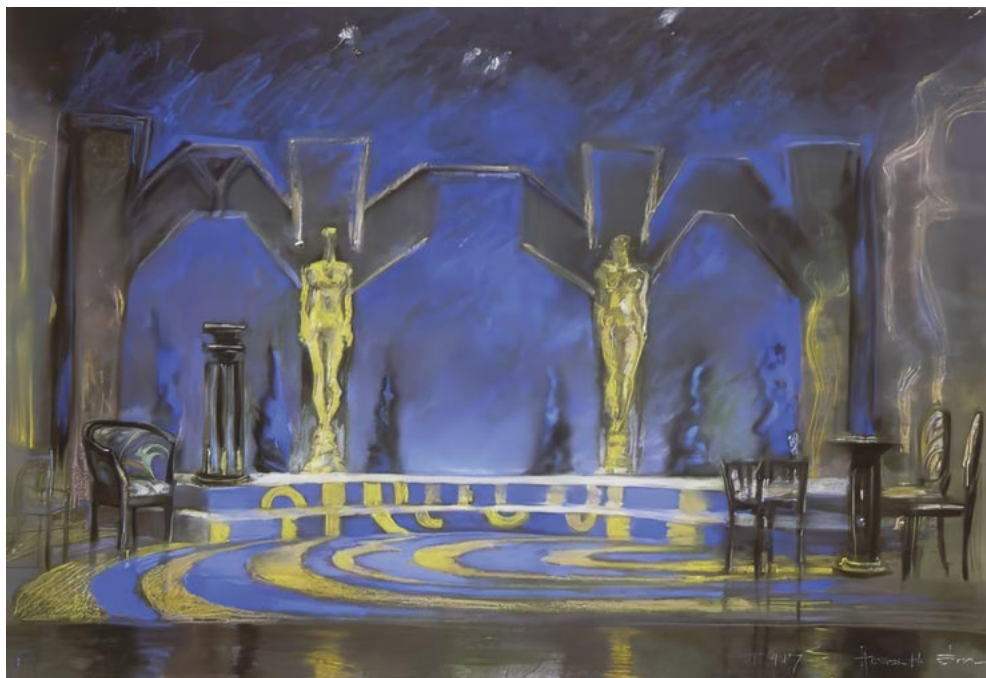
(24 Óra, 1997. május 27)

Horváth Éva: *Tihanyi Vinarius Borárium*

Horváth Éva: Színházi díszletterv

Horváth Éva: Hunyadi – Júliusi éjszaka (díszletterv), 1987

Horváth Éva: *Esther* / Miller: *The Price*, 1990

Horváth Éva: *Argante* / Molière: *Scapin furfangjai*, 1989

Horváth Éva: *Recha* / Lessing: *Nathan der Weise*, 1986

Horváth Éva: *Ascot* / Lerner – Leowe: *My Fair Lady*, 1992

Kádas István: Turul monda (Árpád-házi királyok)

Kádas István: Ady Endre: Az eltévedt lovas, 1996

Kádas István: Honfoglalás, Bendegúz

Gombkötő Gábor

KÁDAS ISTVÁN VILÁGA

Meg kell-e nyitni egy kiállítást? Szükség van-e arra, hogy értelmezzük és magyarázzuk a megmagyarázhatatlant, jó-e, ha a szavak szárnyára kötjük – gúzsba kötjük, keresztre feszítjük – a látványt, a látomást –, mert szavakkal úgyis elmondhatatlan, felidézhetetlen, ami más megjelenítési formát kíván. Miért kell „fordító” a műalkotáshoz, minek a tudásképes okoskodás – itt állnak előttünk a képek, kiszakadva az alkotó fantáziájából hatnak önmagukban is, szólnak szavak nélkül is –, csakis úgy szólalhatnak meg a maguk nyelvén...

Nem kell tehát a megnyitót... Bevezető szavaimat ne is tekintsek másnak, mint kibúvónak a megnyitót kötelezettség alól, rendhagyó tárlatvezetésnek, amelyből hiányzik a rend, csakúgy, mint a vezetés, szerencsére marad a tárlat...

De azért az alkotóról, Kádas Istvánról mondanom kell valamit. Metamorfózisa – átlényegülése, sorsa – útja rendhagyó jellegében is tipikus, elgondolkodtató.

Nagykálói mezőgazdasági munkásból lett bányász, bányászból művész, megszenvedett, megdolgozott önmaga és művészi útja megtalálásáért. Nem az iskolában hullt elé a tudás, maga szedegette össze mindazt, amit tudnia kell a világról, hogy a darabokra, ízekre szedett valóságot újraalkotva a művészet törvényei szerint összerakja. Egész eddigi alkotói útját szüntelen makacs keresés, feltöltekezés, állandó, folyamatos elmélyült tanulás, „forráskutatás” jellemzi – nagy gondolkodókat, nagy alkotókat keres saját mondanivalója kifejezéséhez, kiteljesítéséhez. Nem illusztrálja a megidézett-felidézett műveket, hanem újrateremti azokat, a hatásukat rajzolja meg – azt, hogy milyen gondolatokat, érzéseket vált ki egy-egy nagy mű a XX. század emberéből –, továbbgondolja, újrateremti az alapműveket. Ezen a kiállításon a Bibliát fedezi fel első sorban, a Bibliát, amely az emberiség kultúráját maradandóan megtermékenyítette, s a mitológiát, a mágiát – utóbbi a művészi teremtéssel is rokon

valamiképpen. Mindez azonban nála nem valamiféle valóságtól elrugaszkodott, elvont misztikumot jelent – ellenkezőleg: minden rajza csupa racionalizmus, vízió, mégis pontos, gondos értelmezés, látomás, mégis a ma világának sűrítőmánya, lenyomata, A képek témái őrzik az ősi (bibliai, mondai, mitológiai) eredetüket, de túl is mutatnak rajta, önállósulnak, saját alkotói mondandót hordoznak – a bibliai témából a XX. század képe áll előttünk, a maga sajátos apokalipszisével, atomháborús vízióival, a kiűzetés, a pusztulás képével –, de a megmenekülés hitével, lehetőségével is.

Kádas István makacs következetességgel építgeti saját grafikai világát, benépesíti rajzait különleges látomásos figuráival, amelyek mintha cseppet sem hasonlítanának ránk és azoknak az ősi kultúrkor-szakoknak az embereire sem, amelyeket megidéz, felidéz. De együtt az egész, a látomás, a kompozíció túlmutat a részletek tagoltságán, alakjai látszólagos kidolgozatlanságán – a mű meghökkentően egész, gondolatgazdag, öntörvényű, feszült és drámai. S rajzai egymásra épülnek, egymáshoz kapcsolódnak, egymást is erősítik, kiteljesítik – nem tudjuk kivonni magunkat szuggesztív hatásuk alól –, pedig sok esetben nem is lehet igazán pontosan „értelmezni”, mit mond el, mit akar kifejezni, kimondani, de megérezzük mágikus kisugárzásukat, érezzük a víziók mögötti teremtő rendet, felidézzük az alkotó gondolatot.

Kádas István nem a szép hagyományos törvényei szerint alkot – ebben is végtelenül következetes. Le tudna rajzolni szép virágcsokrot, varázslatos tájat – de mégsem képes rá. Képein hiába is keresünk harmóniát, finom, lágy vonalakat, a természeti szép leképezését, égi mását. Tőle idegen ez a harmónia – nem a klasszikus értelemben vett szép eszménye vezeti szemét, kezét –, nem a szépben rejtőzve kifejeződő szabadság-tartalom kibontására vállalkozik, vagyis nem az ember és a természet, az egyén és a társadalom közötti harmóniát kutatja,

keresi, inkább az ellentmondásokat, a konfliktusokat, az ember önmagától való elidegenedésének, önmaga tagadásának tényét, jelenlétét fedezi fel, fejezi ki a mára is utaló, a mai valóságot és világot is megidéző történelmi (biblikus, mitológiai) témákban. Ez a filozófiai értelmű *nem-szabadság* kifejeződése teszi drámaivá látásmódját – és ez a belső tartalom a külső formában is nyomot hagy.

Kádas István egy pillanatig sem törekszik arra, hogy a szépséggel, a harmóniával ragadja meg a nézőt. Nem érzelmű, inkább gondolati azonosulást, megértést vár. Nem azt kívánja, hogy egy-egy rajzát szemlélő néző így sóhajtson fel: „Ezt a képet szívesen kitenném szobám falára!” Valóban, ezek a képek nem a hagyományos dekorációjú szobák falára valók, a csendes csendéletek, a klasszikus reprodukciók, a családi fényképek világába. Az alkotó azt szeretné, ha agytekervényeink jelképes belső „falára” kerülőnének be a képek, a rajzok, metszetek, nyomatok, ha gondolkodásra, töprengésre késztetnének bennünket.

Bizonyára akadnak szép számmal, akik értetlenül, ellenérzéssel állnak majd meg képei előtt – mert *nem ezt várják* a művészettől. Magam sem mondom, hogy csakis ez a művészet. Azt vallom, ez is egy út a sok lehetőség közül a világ leképezésére, ám kétségtelenül olyan új út és eredmény, amely szakít a hagyományos narrációval, a klasszikus realista hagyományokkal, és hidat épít a múlt, a jelen és a jövő között. S ha egy művész valóban újat és eredetit képes alkotni, az talán a legnagyobb eredmény...

Kérem, hogy próbáljanak meg azonosulni az alkotásokkal, mert csak ezzel a belső igénnyel lehet közel kerülni hozzájuk.

(*Elhangzott Tatabányán, a Kernstok Teremben, Kádas István grafikusművész kiállításának megnyitásán, 1986. február 9-én.*)

(*Dolgozók Lapja 1986. február 15.*)

Kádas István: *Jövendölés a Vízöntőbe*, 2006

Kádas István: *Milton: Az elveszett paradicsom*, 1995

Tóth András Ágoston

A SEMMI ÁGA

(BESZÉLGETÉS KÁDAS ISTVÁN FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSSZEL)

Kádas István a magyar képzőművészetnek különleges egyénisége. A reményt hirdeti, az emberi továbbfejlődés lehetőségét egy olyan korszakban, amikor a biztos talaj kicsúszni látszik az ember talpa alól. Az általános elbizonytalanodás után bekövetkező értékújászületésről beszélnek mesteri rajzai, metszetei, grafikái, csakúgy, mint átfogó koncepciót tükröző, egyetemességet sugalló festményei.

Még véletlenül sem nevezhető „provinciálisnak”, járt Nyugat-Európában és Izraelben is, és mindenütt sikert aratott. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy bár a magyar művészeti elitől – Szász Endréhez hasonlóan – magát tudatosan távoltartó Kádast csaknem egységesen illetik itthoni, de főleg külföldi lapok a világhírű jelzővel.

A magát (talán jogosan) az új kor előhírnökének, első fecskéjének nevező művésszel az újrafelfedezés miértjéről és mikéntjéről is beszélgettünk.

– KAPU: *Min alapul tehát a világnézete, amit műveiben is közvetít?*

• Kádas István (KI): Létezik ugyebár tizenkét csilagkép, amelyek tizenkét világkort jelentenek. Egy-egy világkor nagyjából kétezer évig tart. A Halak világkorának végén vagyunk most, s a kereszténység után más szellemi áramlatok jönnek. Nézze csak meg ezt az ábrát!

– KAPU: *Olybá tűnik, hogy az ön által tisztelt napkultúrát az Oroszlán korával kezdődnek...*

• KI: A nagy kör két részre oszlik, két világperiódusra. Az első világperiódus végén vagyunk most, a tizenkettedik évezred végén. Nagy forduló várható. Annak a tizenkétezer éves periódusnak felén, melynek most a végén vagyunk, az ember letért az isteni tökéletesedés útjáról.

– KAPU: *Van-e határozott útja az isteni tökéletesedésnek?*

• KI: Az embert kétfajta szellem irányítja. Az egyik az a szellem, amelyiket az ókori egyiptomi kultúra

Ka-szellemnek nevezett, ez az ember küldetésu-datáért felelős, illetve a lelki ismeretért. A másik az, amit analitikus elmének hívunk, ez az, amely ügyeskedik, ez a liberális és kommunista elme, a fasiszta elme. Az analitikus elme hajlamos az aberrációra, teljesen megtéveszthető. Lealjasítja az embert. A milliárdnyi ember képében jelenik meg számomra az Isten. Minden kornak megvan a maga prófétája, a miénk Jézus Krisztus. A mi világperiódusunk felezőpontja úgy hatezer évvel ezelőttre tehető. Ekkor fedezték fel az ellentmondást, illetve ennek uralhatóságát. Azóta a hierarchiák feltételei kialakultak, ellenkultúrák jöttek létre. Az uralmi elv meghódította azóta a világot. Ha megnézzük, a nyugati világnak aligha van joga arra, hogy az életet ilyen mértékben kiélvezzék a mi rovásunkra.

– KAPU: *Az uralmi elv a hatezer éves fordulóponton született? Mik az alapvető építőkövei?*

• KI: Az uralmi elv a gondolatok szabad áramlásának leárnnyékolásán alapszik. Elképesztő cenzúra folyik. Az előző világkor, a Kos világkora megteremtette a kontinuitást a lassan véget érő Halak világkorával.

– KAPU: *Például az athéni mintára létrehozott „demokráciák” által?*

• KI: Ez is csak egy vonás. Még a keleti hindu, buddhista vallásokban is meghatározott az uralmi rendszer, gondoljon csak a kasztrendszerre vagy a reinkarnációhítre. Az uralmi rendszer lényege, hogy a napkultúrát teljesen kiirtsa, kiölje az embe-rekből.

– KAPU: *A fordulópont előtt mi tartotta össze az ősi társadalmakat?*

• KI: Az összetartás sokkal természetesebb alapú volt. A hierarchiák képviselik jelenleg az őrdögi pant-heont (ami valójában nincs). Az uralmi elv képviseli az isteni tökéletesedés útjáról való letérést.

– KAPU: *Mi lehet a kivezető út a jelen korszak végéből?*

• KI: A multik egy bizonyos része visszatérne a királyság intézményéhez. Ámde ez akkor is csak egy uralmi elv. Az a nép, amely identitástudattal nem rendelkezik, halálra van ítélve, mert az uralmi elvnek alárendeltetett. A magyar népnek vissza kell szereznie identitástudatát. A mítoszok persze elárulnak sok mindent, ha az ember helyesen értelmezi őket. Thézeusz megöli a Minotauruszt, ezzel a Bika világkorát végzi ki. Mithrász ugyanezt fejezi ki. A Bika világkorában még nem semmisültek meg teljesen az értékek, csak kialakultak az ellen-értékrend föltételei. Az értékrend „megsemmisülése” csak a Kos korában, a hellenizálódás idejében következett be.

– KAPU: A napkultúrának tehát mi az értékrendje?
• KI: A társadalomban a papok és a „köznép” a küldetéstudat alapján kommunikáltak egymással. A jelenlegi rendszerben az európai mesterséges világrend hordozója Észak-Amerika, ők a mumus. Az ellenkultúrák értékrendje mindig az alapkultúrákra épül.

– KAPU: És a japánok?

• KI: A visszatérés már náluk is erős jeleket mutat. A valódi értékhez való visszakanyarodás nagyon erős náluk.

– KAPU: A napkultúra „intézményének” kell tehát tekintenünk a nemzeti alapú társadalmakat?

• KI: Igen. A multik össze akarják most ugrasztani a különböző kultúrájú népeket. Egyik fajtájuk vissza akar térni a királysághoz, a másik a mesterséges értékpapír-rendszerhez ragaszkodik. Surányi György például nagyobb hatalom jelenleg, mint a magyar kormány... Beszéljünk azonban a művészetről! Az én feladatom az, hogy a szimbólumok segítségével próbáljam kifejezni mindezt. Én nem olyan régen, olyan hat éve jöttem erre rá, mióta Jeruzsálemben voltam. A geometrikus vonalak központjai valószínűleg Jeruzsálem és Esztergom...

– KAPU: A napkultúra visszatérésének mi a legfőbb jele? Milyen rend uralja majd az ön által jelzett szárazföldi kultúrákat?

• KI: Az ember ki fog rajzani a világűrbe, hiszen ez a hivatása. A következő világperiódusban talán nem lesz ilyen törés, mint a miénkben a hatezer évvel ezelőtti uralmi törekvések kezdetei.

– KAPU: Hogyan viszonyul a mai művészeti élet

szereplőéhez? Miért van az, hogy bizonyos fokig kívülállóként kezelik?

• KI: Az uralmi elv érdeke, hogy olyan művészek éljenek minél többen, akik a lehető legkevesebbet látják át a világ menetéből. Ez a strukturális művészet lényege. A határt is átlépték már, elérkezett nemcsak a minimal art, de az antiművészet ideje. Ez mind az ember lényegének lealacsonyítása. Kezdetben persze a hierarchiák által sugallt iskolát én is átvitettem. Azonban mióta találkoztam az erőközpontokkal, egészen megváltozott a módszerem.

– KAPU: Nem lehet, hogy az ember önmagasztalása hordozza magában a természetpusztítást, s később az egymást öldöklő ideológiákat?

• KI: Nem, éppen az ember lealacsonyítása az, ami eddig vezet. A multik igyekeznek mindig felfedezni a tehetségeket is, és megvásárolni őket. Darwin óta megy ez, és Bartók, illetve Einstein is így járt: nem bírták elviselni a nyomást.

– KAPU: Milyen közönségnek szánja a műveit?

• KI: Hát ez a probléma: a milliomosokon kívül alig van közönségük. Ezek az emberek azonban házi múzeumot létesíthetnek, és így terjedhet a mondanivaló.

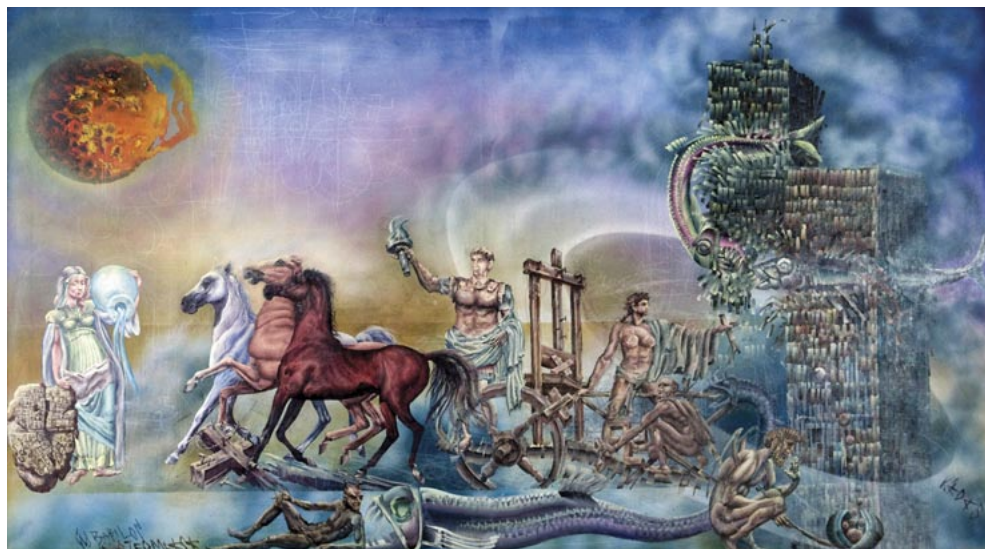
– KAPU: Mennyire szán akkor magának ébresztő szerepet? Hiszen, ha egy-két milliomos megszerzi a képeit, nem biztos, hogy kellő nyilvánosságot biztosít önnek.

• KI: Egy-két évig a honvédség kötelékében is oktatási anyag volt egy sorozatom, aztán a honvédelmi miniszter leváltására került sor. Mostanában egyre gyakrabban van kiállításom, és valószínű a szereplésem a Vigadó Galériában. Én a szakmában, ugyanúgy, mint Szász Endre, százszázalékosan önálló művész vagyok, 1976 óta csak ebből élek. Büszke vagyok a tudományra, amelynek megfejtésében részes vagyok én is.

– KAPU: Miért van az, hogy ilyen éteri, légies színekkel fest?

• KI: Az ember alapvetően kozmikus lény, az univerzumnak isteni lény. Ez az én szimbolikámnak része, hiszen a szín is szimbólum. Hitről igazában csak az uralmi elv beszél. A mai világ hitét nem az ősök, hanem a modern, mesterséges mítoszok tartják fenn, mint például Picassoé.

- KAPU: Biztos, hogy az ember ún. küldetéstudata nem a természet rovására megy?
- Kl: Ez egy hamis tudat, ami manapság uralja az embereket. Ezt azonban a multik gerjesztik. Ez a felértékelés csak látszólagos: legjobban a Faustban mutatkozik meg, mikor Lucifer odasúgja, „látjátok, ez elhitte, hogy Isten nélkül megválthatja a világot”. Én tudatosan a Bach, Ravel, Debussy, Salvador Dalí kijelölte úton haladok.
- KAPU: Miért van az, hogy a rajzok inkább ábrázolják, míg a festmények inkább „fenyegető jellegűek”?
- Kl: Ó, ez tudatos. A festmények mind átfogó jellegűek.
- KAPU: Az is programszerű dolog, hogy univerzális jelképekből hoz létre egy nemzeti szimbolikus rendszert?
- Kl: Persze. A magyar nyelv ugyanis különleges küldetést hordoz, mivel a legrégebbi nyelvek egyike.
- KAPU: Ha már a honvédséggel kapcsolatos „ügylet” nem ütött be, nem gondolt arra, hogy nekik ajándékozza?
- Kl: Nézze, akkor fognak engem fölfedezni, amikor az a multiréteg, amely a királyság visszahozatalára törekszik, magáévá teszi az én kultúrámat. Csak a nagy szellemi képességű művészek képesek igazán nagy művészetet alkotni. A kisebb szellemi képességűek inkább belebújnak egy mellékutcába, az ateista művészet zsákutcájába.
- KAPU: Nem lehetséges, hogy ez egy tudatos folyamat? Hiszen, ha a modern művészet egy elhíttelési folyamat része, úgy az egész művészeti alkotási folyamat a „köznép” szemében hitelenné válik.
- Kl: Az emberek kiöltöznek, elmennek a kiállításra, aztán nem értenek semmit. Minden embernek van küldetése, akkor is, ha nem tudja, hogy mit csinál. Erre a legjobb példa ’56: az egyszerű emberben is működik az isteni lény, a lázadás a hierarchiák ellen.
- KAPU: A grafikák, tusrajzok, metszetek és festmények közül melyik műfaj az, amelyik a legközelebb áll a szívéhez? Melyik a legszemélyesebb?
- Kl: Most már hasonló szinten űzöm a grafikákat is, mint a festményeket. A grafika szerintem az ateista művészet műfaja, ugyanis a grafikához leginkább a strukturális tudás, analízis szükséges.
- KAPU: Mennyire gyakran dolgozik az aktuális alkotáson, mennyire kell egy transzállapot a mű elkészültéhez?
- Kl: Inkább úgy dolgozom, mint egy tudós. Ha nekiállok valaminek, azt teljes erőbedobással végzem. A képeket mágikusan festem, ha boltban veszem a festéket, akkor is hozzáteszek valamit, hogy egyéni, kifejező legyen. Egy költő, ha sohasem volt is tengerparton, képes líraian ábrázolni a tenger hullámozását. Én hasonlóképpen járok az univerzumban.
- KAPU: Mi az oka annak, hogy a régi képeit átnevezi?
- Kl: Talán az az oka, hogy aktualizálom őket, ugyanis mindig az egészből indulok ki, úgy megyek a részletek felé. A képek címe igazából nem más...
- KAPU: A korábban Odüsszeusz című tusrajza például Napkultúrák hajósai címet kapott.
- Kl: Odüsszeusz is a napkultúrák utolsó védője volt, a napkultúrák védelmében gyűjtött tapasztalatot és erőt, csak egyszerűen nem akartam a hellenizált irodalom címével ellátni a képet, hiszen akkor nem értené senki.
- KAPU: Szándékos, hogy a rajzokban a vonalai ilyen hajlékonyak?
- Kl: Az én munkáim fele zene.
- KAPU: Úgy tűnik nekem, mintha a vonalak egy-egy folyamatos, hajlított és többször tört, mégis folyamatos vonalat alkotnának rajzaiban.
- Kl: Ezt Ruggiero Riccitől tanultam. Ő világhírű hegedűművész. Kérdezte egyszer, tudják-e az emberek, miért olyan nagy? Nos, megkeresi a színpadon azt az energiapontot, ahonnan legjobban tudja kitartani a hangokat, a mozgást, ahonnan legjobban elő tudja adni a művet. A vonalat én teljes szabadságra viszem.
- KAPU: Ez is ugyanolyan légies, mint a festmények hangulata.
- Kl: A képzőművészetben az alacsony képességű művészek nem tudnak elvonatkoztatni a gravitációtól. Egy közepes képességű művész (a modern művész nem is nagyon foglalkozik az anatómiával) aligha tud bármit kezdeni a figuráival, ha vannak egyáltalán. Az én rajzaim egyébként Düreréhez hasonlítanak leginkább, méghozzá a szellemiségük miatt.

Kádas István: *Új Babilon*, 2007

Kádas István: *Róma születése*, 2005

- KAPU: A családja érti, amiről beszél?
- KI: Épp most beszéltem a feleségemmel, aki azt mondja, másokkal kellene úgymond hitelesítenem magam. Azt hiszem, erre valójában nincsen szükség.
- KAPU: Végezetül a terveiről kérdezném.
- KI: Úgy érzem, annyi mindent csináltam már, hogy ezt mind megégné eljuttatni az értelmiséghez. Vannak erre társvállalkozók, mint példának okáért Szörényi Levente, akik beszállnának abba, hogy képeslapok, naptár, illetve könyv formájában kiadnánk az elmélet és az ezt kifejező művészet összefoglalását.
- KAPU: Kíváncsian várjuk a világkor-elmélet részletezését, a kozmikus világkép egy újabb vetületét...

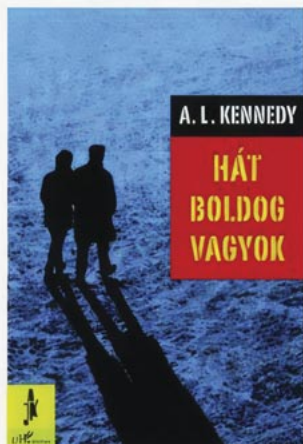
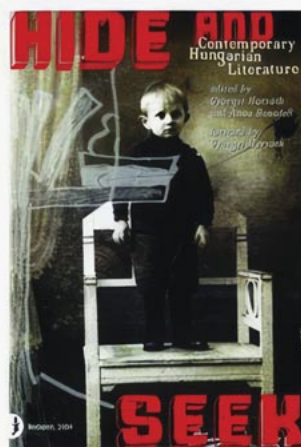
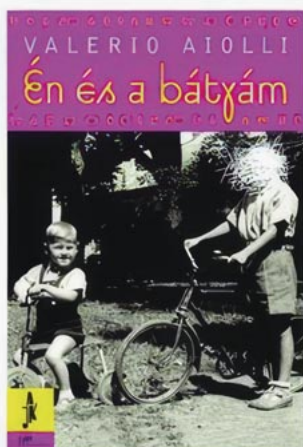
(Kapu 2000(1)47–48.)

Kádás István: Odüsszeusz és a szirének, 1994

Kádás István: A Kheopsz piramis titka

KÁLMÁN TÜNDE (1965–2015)

Még most sem tudjuk elhinni, ami történt. Ez a lap-szám, amelyet az olvasó a kezében tart, február 4-én állt össze, és mint tizennégy éve minden hónapban egyszer, aznapra vártuk a szerkesztőségbe Tündét, művészeti szerkesztőnket. Mindig 12 órára jött, percre pontosan, gyakorlatilag nem fordult elő, hogy készen. Ha nagy ritkán, öt perccel dél előtt telefonált, hogy nagy a forgalom, tudtuk, hogy a Moszkva tér környékén jár, lesz az 12 óra 10 perc is, mire beér. Most előző nap szólt, hogy influenzás, nem tud jönni. Nem baj, mondtuk, összerakjuk az anyagot, és elvisszük a lakására. Tizennégy évvel ezelőtt, 2001 februárjában találkoztunk először, amikor csatlakozott a szerkesztőséghez. Megmutatta a folyóirat új grafikai tervét. Az első, általa szerkesztett szám 2001 áprilisában jelent meg. Azóta most először fordult elő, hogy nem volt ott a lapleadáson, és többé már nem is lesz. Felfoghatatlan.

Szakterápiája mestere volt. Profi és művész. Vizuális kultúrája hibátlan, formavilága klasszikusan letisztult, arányos, áttekinthető, világos. Ha a ma uralkodó, túlnyomóan gagyis és csicsás grafikai ízlésvilág felől konzervatívnak lehet nevezni, szívesen vállalta, velünk együtt. Minden tartalmi kérésünket azonnal lefordította képi nyelvre. Ha változott a képszerkesztés elve, tökéletesen alkalmazkodott. Rendszeres színházlátogatóként amúgy is „képben volt”, látta a legfontosabb előadásokat. A Katonáról, az Örkényről, Pintér Béláról, Bodórol, Ascher-ről, Alföldiről mindig volt mondanivalója, a lapleadások egyben házi „műhelybeszélgetések” is lettek. Hónapokra előre megvette a jegyeket, egyetlenegyszer fordult elő, hogy képtelen volt szerezni. Nem jutott eszébe megkérni bennünket, de végül elfogadta a segítségünket, így nézte meg a Pintér Béla-féle *Titkainkat*. Ha meglátott az asztalon egy kiadványt, könyvet, színházi műsorfüzetet, vagy rákattintott valamelyikre a neten, rögtön véleményezte. Sokat tanultunk tőle, például arról, hogy a pénz birtoklása egy-egy grafikai

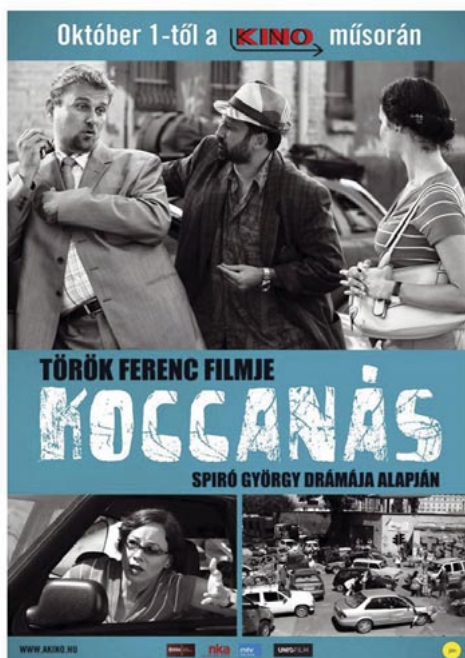
megoldásban sem szavatolja az ízlés birtoklását. Pontosán tudta, mi az érték. Nemcsak a színházban, a világban is.

Elképzelni sem lehet nála lelkiismeretesebb, pontosabb és szakszerűbb munkatársat. Mindig mérget lehetett venni rá, hogy minden általa felügyelt munkafázis befejeződik a kitűzött időre. Soha nem készt semmivel, és gyakran több változatot is készített, például a borítóból. Tizennégy év alatt egyetlen hangos szó, sürgető vagy neheztelő e-mail nem esett köztünk. Nem volt rá szükség. Nem kötelességből dolgozott, számára fontos volt a lap, minden apró hibát a szívére vett, és utánanézett, hogy a következő alkalommal ne forduljon elő. Szerettük Kálmán Tündét, nem lehetett őt nem szeretni, személyisége beépült a SZÍNHÁZ minden egyes számába, szelleme velünk él tovább. Nagyon fog hiányozni.

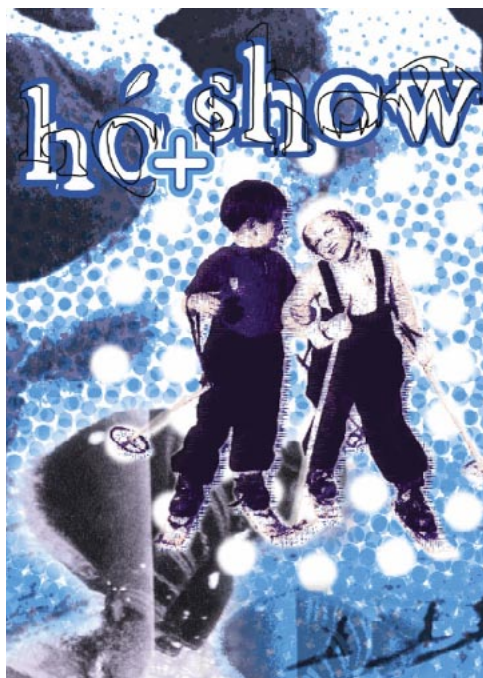
(Színház 2015(3)6.)

Kálmán Tünde: Színházi plakát

Kálmán Tünde: Filmplakátok

Kőbányai János

AMÍG ÚJRA NEM TALÁLKOZUNK

KÁLMÁN TÜNDE (1965–2015)

A Múlt és Jövő, mint minden, a saját korszakáról a folyamatos nyomot hagyás igényével készülő medium, a maga immár negyedszázada, vagy emberöltőnyi ideje alatt számtalan nekrológot közölt. A folyóirat hasábjain is végig követhető, ahogy fokozatosan hagytak el bennünket a meghatározó személyiségek – az „elveszett láncszem nemzedéke” – akik, „mint túlsó partra a Szerelmet” átmentették a magyar zsidó szellem értékeit a holokauszt utáni időkre, többek között a nálunk megjelentetett vagy az általunk kért munkáikkal.

Az azonban fel sem merült bennünk, hogy egyszer mi is beállhatunk a sorba. Hogy a halál bennünket is érinthet, akik visszük, csináljuk ezt a műhelyt. Ez következett most be, oly letaglózó váratlansággal.

Kálmán Tünde, a Múlt és Jövő művészeti vezetője itt hagyott bennünket, itt hagyta ezt a világot.

Ő volt a folyóiratunk, az összes könyvünk, reklámfüzetünk, plakátunk, logónk megálmodója és kivitelezője. S persze megannyi más kiadványé, például legutóbb A magyarországi zsidóság képes története monumentális kötete fűződik a nevéhez. Vagy a Színház folyóirat arculata, vagy a pálya hangsúlyos indulása idejéből – férjével, Tooth Gábor Andorral együtt készített –, a maga vizualításával a szabadság s az ahhoz fűzött reményeket megérezkítő Magyar Narancs, vagy a József Attila Kör könyvsorozata, s még hosszan sorolhatnánk. Itt hagyott bennünket, hogy oly fájdalmasan szűkre szabott élete oly gazdag munkásságában éljen majd innentől tovább. Jaj! – nem is tudunk mást mondani.

Minden szellemi műhely működésének kulcsa és motorja az az összetartozó pozitív aura, amely kialakul a résztvevők között. Negyedévszázadon keresztül nem nagyon cserélődtünk, s egy rövid kezdeti periódust leszámítva Kálmán Tünde ellenőrzése nélkül egyetlen betűnk sem került a nyomdába. Sokszor, mint a legutolsó könyvünk esetében

is, az alig magunk után hagyott év december közepén a gépindításra is elkísérte közös munkánkat. Jaj, csak visszavonhatóak lennének a sürgető, számonkérő telefonok, e-mailek, jaj!

A nekrológok ismétlődő közhelye, hogy az elhunyttal most elment egy nemzedék utolsó meghatározó képviselője... Az „utolsó” jelző intonálja, hogy idős emberről van szó, aki mellől „elhulltak már nemzedéke legjobbjai”, s ő pedig utolsónak maradt. Kálmán Tünde kezét azért nehéz, szinte lehetetlen elengedni, mert az ő távozása nem követte az élet rendjét, épp ellenkezőleg: felborította azt. Ő úgy képviselt egy tudást, egy stílust (esztétikai és munkastílust), hogy pályakezdő mohikánként volt a szakmájában az utolsók egyike. S oly megbocsáthatatlanul fiatalon hagyta félbe életét, s vele bennünket. A Kner és Tevan tipográfus dinasztiák meghonosította klasszikus magyar tipográfia magányos folytatója volt minden munkájában. Még Haiman Györgyön és a kísértetiesen szintén ötvenévesen elment Virágölgyi Péteren keresztül jutott el hozzá ez a legprogresszívabb magyar történelmi korszakban, a reformkorban gyökerezett emberi és esztétikai eszmény. (Falus Elekrl, a Nyugat tipográfusáról gyűjtötte az anyagot, hogy munkásságából doktorálva ő maga is tanár, hagyomány-átadó legyen.) Fiatalon volt utolsó, mert a kora, a Gutenberg-galaxis utóvédharca, amelyben működnie adatott a mai Magyarországon, s amely, mint egy kellő védelmi hálóval fel nem szerelt, kódoltan balesetveszélyes munkagép magába szippantotta és összetörte. Annyi jó energia, gondolat, terv beteljesítésétől megfosztva őt és a világot. Nem csak mi, a halálával már kereknek számító Múlt és Jövő univerzumocskánk, hanem a magyar vizuális világ nagy vesztesége az ő távozása.

S azt is meg kell vallani, hogy a gyászunk, a megrendülésünk mögül fölcsap az elkeseredett harag. Mert egy ilyen tehetséges embernek nem szabad ilyen megalázó körülmények között, ilyen kifosztottan

hamar elmennie! Az ő korai halála megérzékíti a gyilkos atmoszférát, amely magának az általa megtestesített szakmai és emberi tartásnak, életvezetésnek nem kedvez e tájon. Ki kell mondjuk: nem „élete és kora”, hanem a kor, amely oly fukar keretbe fogta az életét, az ítélte halálra.

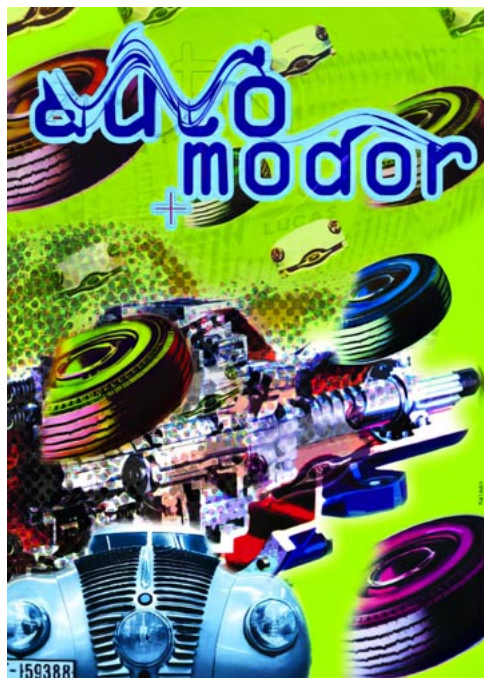
A folyóirat- és könyvkiadásban, ahol háromezer éve ezen a médiumon közvetítődik a kultúra, a hagyomány s a társadalmat előrehajtó szellem, ebben az elvileg a nemzet szempontjából stratégiai ágazatban ma Magyarországon olyan viszonyok uralkodnak, amelyben vagy a frusztráló munkanélküliség, vagy az önkizsákmányoló, erőn felüli munka a jellemző, s amely ezért nem teszi lehetővé az elmélyült alkotáshoz szükséges harmonikus életvitelt. Felégeti, legyengíti a szervezetet, amely csak ezen az úton adhatja át mindazt a színvonalat, tartást, szellemet, amivel az ifjúkor progresszív, de naiv hite kívánja magát továbbbörökíteni. S ha poétikailag is oly méltatlan a búcsúzáskor szóvá tenni:

a magyar egészségügy – a kórházba kerülés kálváriája, s a „fogadó” kórház anyagi és erkölcsi állapota (Szent János Kórház) – oda vezetett, hogy egy influenza a 21. század Budapestjén lökte a halálverembe. E nagyszerű ember oly méltatlan sorsa a legerősebb metaforával, a halállal figyelmeztet bennünket, túlélőket – Pap Károly szavával – a magyar nép öngyilkos geniusára. (Milyen gyönyörű életmű-sorozatot tervezél számára, reméljük, kapsz érte odafönt egy meleg kézszorítást a szerzőtől.) Nem megrendülten, csak öntudatlanul tapogattuk a roppant sebet, amelynek hatását nem tudjuk felfogni, csak megosztani, eszeveszetten kibeszélni. Száradjon le a jobbkezünk, ha elfelednénk téged, Tünde, s nem lennél már benne a mi életünk pórusaiban, céljaiban és színvonalában, nemkülönben „félrecsúszott nyakkendőinkben” – arra a kis ideleti időre, míg újra nem találkozunk.

(Népszava 2015. február 28.)

Kálmán Tünde: Plakátok

Szegő György SZINKRONICITÁS ÉS PORCELÁN

KUNGL GYÖRGY KIÁLLÍTÁSÁHOZ

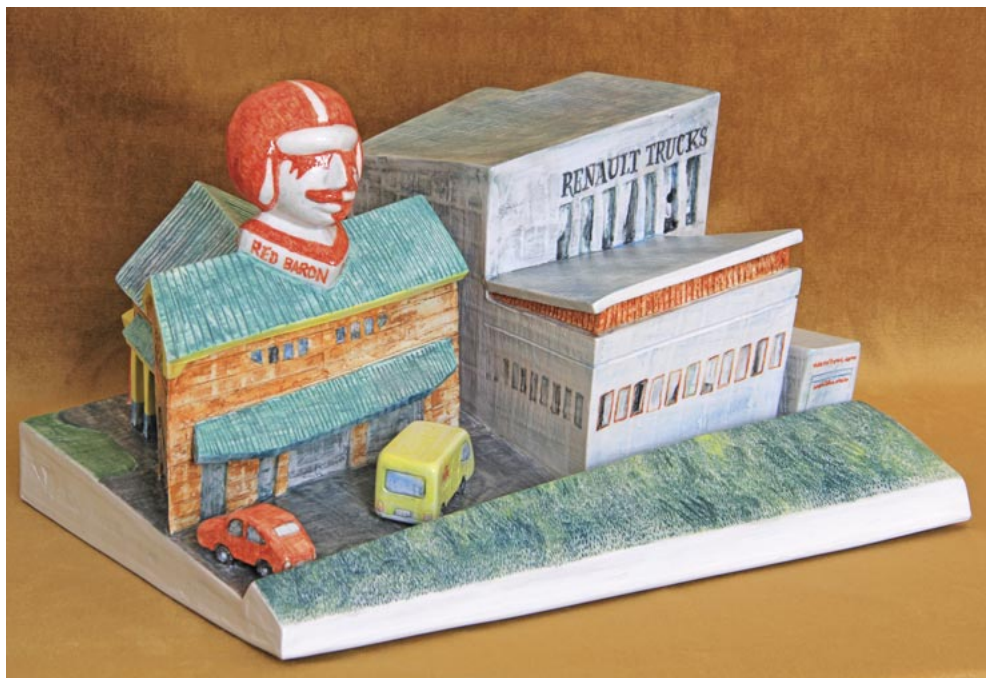
Kungl György plasztikai munkássága mind tematikai, mind tartalmi megközelítésben talányos. Előbb a mázas pirogránit, a lüssteres máz, újabban a porcelán alakításának, forma-lehetőségeinek határterületei foglalkoztatják. Több munkájáról alig hihető el, hogy létrehozható az adott anyagban és méretben. Kutató tevékenységét megszállott erőfeszítéssel végezte-gyakorolja. Ezért sem lehet igazán felhőtlenül vidulni öntött-faragott képein. Akkor sem, ha ezek a tárgyilagos leírás alapján gyakran ironikusnak, sőt viccesnek tűnnek. Hol a szocialista realizmus ikonográfiája a humor forrása, hol az amerikai filmes sztárkultusz idoljai, máskor az itáliai reneszánsz új, perspektív látásmódjából született építészeti csúcsteljesítmények alakultak „monumentális nipp”-é. Mégsem tudunk nevetni rajtuk, mert Kungl szobrászata drámai, sőt tragédiai áthallásoktól fajsúlyos. Töményen keserű. Számomra már korábban is megkerülhetetlen analógia mutatkozott Bernard Palissy (1510–1589) fajanszművészete és Kungl kerámiaszobrászata között. És nem csak formai értelemben, de mert a francia művész is grand art témákat, a mitológiából és a Bibliából vett idézeteket mintázott edényein. „Foglalkoztat a szövegbe rögzült (kikristályosodott) emberi alapértékek, erkölcsi axiómák, életvezetési normák, szabályok, és a csapongó, korlátlanul szabad gondolat ütköztetése” – írja Kungl. Palissy a Szent Bertalan-éj idején egy gyökeres vallási-civilizációs paradigmaváltás idején – és annak áldozataként – játszott valami hasonlóval: a gondolat tárgyiasulásával, az eszme – és annak verbális, illetve írásképi – megjelenésével. Éppen mint Kungl ma, nem kevésbé drámai változásoktól terhes korunkban. Kungl így kommentálja munkáit: „Műveim egyrészt kimerevített gondolatok, másrészt meditációs médiumok, melyeken szenvedélyek, érzelmek, és magasztos eszmék állatfigurákon jelennek meg. Szenvedélyesen szeretők

madarak, felhőkkel harcoló denevérek, fűzekben síró szalamandrák olyan dolgokat tudnak, mernek, tesznek, melyekhez mi gyávák, gyengék, kevesek vagyunk. A szobrok anyagukra nézve az elérhető legfinomabb, legnemesebb porcelánból készülnek. Az anyag a koncepció szerves része. Ez az anyag a mintázás stádiumában képlékeny, engedelmes, az emberi akaratot alázatosan követi. Az égetés során emberi szándékokon túli, attól független erőkhöz tartoznak. A mű végső állapotában rendkívül szilárd, kemény, megmászhatatlan, ugyanakkor esendően törekény.” Palissy húszévesi munkával olyan mázfényeket kísérletezett ki, melyek az achát, a malachit vagy az opál kristályok és féldrágakövek ragyogását idézték. Alkimista volt, vagy kémikus, nem tudom. Nem is a besorolás a lényeg, hanem az a tudós elmélyülés, amellyel – nem kevésbé ironikus módon a táplálkozás „élő” tárgyait undort kiváltó lényekkel ötvözte tálakon, tányérokra – a halat, rákot, gyíkot, kígyót, lepkét, bogarakat, virágokat és gyümölcsöket újratereztette. Ebbe fogalmazta bele filozófiáját. Kungl pályáján legújabban a tűz, a fáklya füstje, ami olykor fagylaltra és párájára emlékeztet, vagy az ostya formai átváltozásai bővíti a régi tematikus kísérleti eszköztárat. Nyúl-történetek is megelevenednek-dermednek, ezüstös szürkék és barnák játszanak egymásba. Mégis a meghatározó szín a fehér. Hol matt, hol zsírfényű, hol csillogó felületek százféle *fehére*. Az ars poetica szerint az eleve elrendelt formák és a határtalan szabadság átmenetei. *Fehérje*, írtam az imént, de a színről. *Fehérje* – ugyanezt a szót írom most, de már az élethordozót értem ezen. Ezt a *szinkronicitásként* is értelmezhető egybecsengést továbbgondolva idézem most Rupert Sheldrake biokémikust, aki azt kutatja, miként nyerik el a különféle fajú szervezetek egyedi, csak rájuk jellemző formájukat.¹ A folyamat neve: *morfogenezis*. Az elmúlt század kutatásainak nagy sikere volt

1 Rupert Sheldrake, *A New Science of Life, Blond & Briggs, London 1981.* ill. *The Presence of the Pást, Random House, New York, 1988.*

Kungl György: *Ünnepi beszéd*, 1988

Kungl György: *Red Baron I.*, 2008/2014

a DNS-molekula genetikai kódjának megfejtése. De – mások mellett – Sheldrake szerint sem fogja az alakkeletkezés titkát teljes egészében megmagyarázni egy tisztán biokémiai megközelítés: mitől nyúl a nyúl, mitől napraforgó a napraforgó? Sheldrake feltevése a molekuláris biológiát ötvözi a holisztikus világfelfogással. Már Henri Bergson is úgy gondolta, létezik valami *életlendület*, amely szabályozza az élet változásait és harmóniáját. Sheldrake ezt a valamit pontosítva *formáló mezőről* beszél, mint a természet alapvető meghatározójáról. Szerinte a *formáló mező* működése okozza, hogy ha egyszer megjelenik valamilyen egyedi forma, akkor az, várhatóan újra fel fog tűnni. Közben maga a *formáló mező* is folyamatosan változik. Kungl inspirációja szerint a fáklya, a bőségszaru és a fagyalttölcsér ilyen *formáló mezőn* született „testvérek”. Nem mellesleg a *szinkronicitást* C. G. Jung és Arthur Koestler is egy életen át kutatták. Eseteket gyűjtöttek és magyarázatot kerestek.

Persze Sheldrake meg a hasonlóan gondolkodó tudósok – és Kungl sem – nem állapodnak meg a nyülembrío és a napraforgómag korai fejlődésének finom eltérésénél vagy annak genetikai befolyásolásánál, sem a fejlett példányok táplálékláncbeli (talán ironikus) újra egymásra találásánál. Valójában az emberi alkotás, a teremtmésmechanizmus rejtélyét firtatják. Azokat a *formáló mezőket*, amelyek az idegrendszerben hatnak, Sheldrake *motorikus mezőknek* nevezi, s az általuk működtetett mechanizmusról mondja: ha egyszer már megtanultunk valamit, ha egyszer már kialakult egy viselkedési forma, ha már megszületett egy gondolat, akkor az sokkal inkább előfordulhat, megszülethet hasonló formában. Az időnek és a helynek nincs szerepe ebben.

Palissy és Kungl szoborkerámiái és gondolatai tehát valószínűleg egy *szinkronicitás* elemei. És szinkronicitásban lehetnek bizonyos formák, bizonyos tudások és bizonyos művek.

Kungl György munkássága, kutató-kísérletező módszere, sejtései teljesen természetesek. Talán csak a természettudományok és a műelmélet bizonyos, szekularizálódott dogmái fedik el ezt az evidenciát.

(Szegő György: Bevezető. Kungl György képzőművész kiállítása. Budapest, 2004. Budapest Kiállítóterem. Katalógus)

Kungl György: Jó széllel helyes irányba, 2004

Kungl György: Szomorúság, 2012

Kungl György: Kétségbeesés, 2012

Wehner Tibor

A SZOMORÚ, FÁJDALMAS SZEMLÉLŐDÉS MŰVEI

BÚCSÚ KUNGL GYÖRGY (1954–2023)

KERAMIKUS-SZOBRÁSZMŰVÉSZTŐL

Immár negyedszázada dolgozván a magyar szobrászok lexikonának összeállításán a több ezer című között ott sorakoznak azoknak az alkotóknak az adatsorai is, akik – egy szükségszerűen kreált, viszonylag új terminus megjelölésével – keramikus-szobrászként építették, építik fel munkásságukat. E különleges helyzetű és szerepű, munkálkodásuk révén az iparművészeti és a képzőművészeti ágazatot szintetizáló művészcsapat egyik legjelentősebb, egyéni arculatú életművét teremtette meg a XX. század utolsó harmadában és az új évezred első évtizedeiben Kungl György keramikus-szobrászművész. Az 1955-ben Tatán született, gyermekezeit Oroszlányban megélő, munkásságát 1985 óta Zsámbékon kibontakoztató és kiteljesítő alkotó művészi tevékenységét első önálló tárlata, az 1986-os szentendrei kiállítása óta követhetjük nyomon. Lexikoncímzavában regisztrálhattuk, hogy aktív művészeti közéleti szerepvállalása jegyében a legjelentősebb művészeti szervezetek – Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, Művészeti Alap, majd Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete – mellett tagja volt fontos műhely-jellegű szerveződéseknek is – a Terra csoportnak, a Magyar Szobrász Társaságnak –, s hogy a rangos kerámia-seregszemlék, a pécsi Országos Kerámia Biennálék szakmai elismerései mellett elnyerte a Derkovits-ösztöndíjat és 1996-ban a Munkácsy-díjat is. Életrajzában feljegyezhetjük, hogy pályafutását végigkísérték a hazai és külföldi kerámia-műhelyekben, művésztelepeken, szimpozionokon kifejtett, rendkívül aktív alkotószakaszok – így ezek sorában Siklósról és Kecskemétről kell kiemelten megemlékeznünk. Az ezen alkotóperiódusok termékeként megszületett műegyüttesek

felvonultató, emlékezetes kiállítások jegyzékét is összeállíthattuk: munkáit Budapest, Pécs, Kecskemét, Tata és más hazai városok mellett többek között Róma, Párizs, Hamburg művészetkedvelő közönsége is megismerhette. A kiállítási kollekciók bemutatása mellett megbízásra monumentális, közösségi terekbe illesztett kompozíciókat is megtervezhetett és kivitelezhetett: különös sugárzású, önálló arculatú épületplasztikái és díszkútjai Budapesten, Pécsen, Egerben, Oroszlányban, Kecskeméten és itt, Zsámbékon valószínűleg meg. Kisebb léptékű művei köz- és magángyűjtemények kollekcióit gazdagítják, s e körben az Iparművészeti Múzeumról, a Magyar Nemzeti Galériáról, a pécsi Janus Pannonius Múzeumról és a Tapolca-díszeli Első Magyar Látványtárról kell szólnunk. És mindemellett e gazdag alkotásokban oly gazdag művészeti tevékenységet végigkísérték a pedagógiai, a művészpedagógusi munkásság: évtizedeken át a budapesti Tanítóképző Főiskolán vezetett kurzus és a zsámbéki iskolaigazgatói teendők ellátása. Megrendítő és végtelenül szomorú, hogy lezárva pedagógiai tevékenységét, nyugdíjazását követően csupán néhány hónapon át élhetett teljesen szabadon művészi elhivatottságának.

Kungl György egyik első tárlata kapcsán világított rá Dippold Pál író, hogy a művész 1955. szeptember 19-én született, s az amerikai színész-ikon, James Dean ezen a napon vásárolta meg azt a szédítő, 150 mérföldes sebességgel száguldó ezüstszerű – ma úgy mondjuk: ezüstmetál – Porsche Spydert, amellyel tizenegy nappal később a halálba száguldott.¹ A művész korai alkotásainak fókuszában a különös alak-megformálások – így a James Dean-megidézések –, és a furcsa architektúrák, a városrészletek, a műszaki objektumok, a motoros kapa,

1 Dippold Pál: Bevezető. *Kungl György keramikusművész kiállítása*. Szentendre, 1986. Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár. (Katalógus)

az elsütött ágyú kompozíciói már tárgyválasztásukkal, tematikájukkal is meglepnek. Ez a kerámiaművészettől és szobrászattól is kissé idegen világ egy különleges, egyedi, a dombormű és a körplasztika között finoman egyensúlyozó plasztikai formarend létrehozásának, létrejöttének indukátora és tanúsítványa. Az önkényes méretváltások, a meglepő arányrendszerek, az alakok, a dolgok, a tárgyak egymáshoz kapcsolódása, a formák torzulásai, a formákat hangsúlyozó, plasztikussá emelő színek furcsaságai végül mégis valamifajta diszharmonikus rendet teremtenek. Azt jegyezhetjük fel e munkák hamburgi bemutatása kapcsán, hogy bennük „A szobrászat, a kerámiaművészet, a tárgyformálás és a festői látásmód és eszközhazsnálat határai el- és összemosódnak, a funkciók és szerepek egymásba olvadnak. A szobrászi mű hideg-rideg tárggyá alakul, a hűvös tárgy ürességgel telt dísz szerepében tetszeleg, s az öntelt dísz tartalmakkal dústott szoborként lép fel, hogy aztán illuzionisztikus, térhatású képként próbálhassuk meg értelmezni. ... A formai komplexitással adekvát, árnyalt, szövevényes jelentésvilág jelenlétének magyarázata látszólag egyszerű: a múlt század nyolcvanas éveinek Magyarországtát a valóság és az illúziók sajátos elegye, a tények és a látszatok közötti szakadék könnyed szökkenésekkel való semlegesítése, a mélység és a felület, a lényeg és a felesleg felcserélhetősége jellemezte. Ez volt a lényege, működésének alapja. Itt a hősök összementek, de zsugorodottságukban is nagyok próbáltak látszani: ez az akarás, ez az erőlködés ihlette talán a Kungl-alkotta miniatürizált monumentumokat, ez a kényszeredett jelentéktelenség ripacszkodott a silány díszletek között. És ha feltesszük a kérdést: alapvetően milyen ez az eklektikájából egységet teremtő művészet – ironikus, parodisztikus, álpátosszal terhes, groteszk? – akkor megkerülve a dilemmát, inkább csak azt mondhatjuk: fájdalmasan szemlélődő.”²

A múlt század nyolcvanas és a kilencvenes éveiben született műveket tehát a kényszeredett jelentéktelenség silány díszletei közötti ripacszkodás kíméletlen visszatükröztetéseként minősíthettük. De napjaink

szemszögéből vizsgálva, a jelennel szembeesítve, a gyorsan múló idő faggatózásaira válaszokat keresve a későbbi műcsoportokat is, a különös állati lény-megformálásokat: a kerámiasasok, a porcelánmókusok és a porcelánnyalak, majd a szurikáták, valamint a benzinkút- és garázs-megjelenítések kollektióit is így interpretálhatjuk. Az egyéni invención, a tehetségen és az eredeti, önálló szemléleten túl mindezen műcsoportok létrejöttéhez természetesen szükség volt a korszellem áradására, a kerámiaművészetet meghatározó determinánsok megújulására, amelyek a nemzetközi, az egyetemes törekvések mellett a modern magyar művészetben is mélyreható változásokat, radikális fordulatokat hoztak. Ezekben a folyamatokban meghatározó jelentőségű művészeti törekvéseket reprezentálnak Kungl György alkotásai: amelyek a kiüresedtség változatlanságának mini-émlékművei, az állandósulni látszó fájdalmas szemlélődés szomorú, szomorkás, zárványszerű látleletet sűrítő dokumentumai. Mindezt igazolhatja a művész egyik, 2013-ban feljegyzett és közreadott alkotói vallomása is: „Munkáim anyagukat tekintve kerámiák, szándékuk szerint szobrok. Tehát kerámiaszobrok. Nem használom a szobrászat megszokott agresszív anyagait: a betont, a vasat, az acélt. ... Szobraim az elérhető legfinomabb, legnemesebb porcelánból készülnek. Az anyag a koncepció szerves része. Ez az anyag a mintázás stádiumában képlékeny, engedelmes, az emberi akaratot alázatosan követi. Az égetés során emberi szándékokon túli, attól független erők hatnak. A mű végső állapotában rendkívül szilárd, kemény, megmásíthatatlan, ugyanakkor esendően törekeny. ... Műveim egyrészt kimerevített gondolatok, másrészt meditációs médiumok, melyeken szenvedélyek, érzelmek és magasztos eszmék állatfigurákon jelennek meg. Foglalkoztat a szövegbe rögzült (kikristályosodott) emberi alapértékek, erkölcsi axiómák, életvezetési normák, szabályok, és a csapongó, korlátlanul szabad gondolat ütköztetése. ... Újabbban készült szobraimon állatfigurák kerülnek kapcsolatba egymással vagy szimbolikus jelentéssel bíró tárgyakkal

2 Wehner Tibor: *Bevezető. Kungl György a Banánteremben*. Hamburg, 1993. Bananensaal der Finanzbehörde. (Katalógus)

Kungl György: *Piazza Farnese*, 1991

(könyv, kehely). Olyan dolgokat csinálnak, amiket mi szívesen elleplezünk. A bennük élő gyengeségeknek, gyarlóságoknak, a bűnök kísértéseinek engedve cselekszenek. Lusták, önzőek, irigyek, falánkok, iszákosak, bujálkodók, veszekedősek, szomorúak, mint mi magunk.³

Már most, a művésztől búcsúzva felismerhetjük, hogy Kungl György olyan műveket hagyományozott ránk, amelyeknek elevensége nem csillapodik majd az idő múlásával, amelyeknek magas esztétikai régiókba emelkedő aktualitása nem kopik meg, s amelyek újra meg újra, újabb és újabb jelentésköröket nyithatnak meg előttünk. Ezért a Kungl-lexikoncímszót a művész váratlan távozása után sem zárhatjuk le: alkotásainak sorsát, a művészetére való hivatkozásokat a jövőben is éberrel figyelünk, követnünk kell.

(Elhangzott 2023. február 4-én, a zsámbéki Keresztelő Szent János Iskola központban, Kungl György keramikus-szobrászművész búcsúztatásán.)

Kungl György: *Tizenegy templom*, 2016–2017

3 Kungl György: *Munkáim...* Kungl György keramikusművész kiállítása. Budapest, 2013. Museion No.1. Galéria. (Leporelló)

Nagámi (Nagy Gábor Mihály): *Ködszurkáló*, 2001,

Nagámi (Nagy Gábor Mihály): *Függő*, 1996

Nagámi (Nagy Gábor Mihály): *Tér-idő koordináta*, 2006

Wehner Tibor

A TÉR KORREKT MANIPULÁTORA

NAGÁMI SZOBRAIRÓL

Ha fogadásokat lehetett volna kötni, hogy e Nagámi szobrászművész alkotásait futólag elemző bevezető szövegben mely fogalmak illetve fogalomkörök szerepelnek majd hangsúlyosan, magam is a konstruktív, neokonstruktív, struktúra-elvű, geometrikus absztrakt, minimal art, neoavantgárd, illetve a Csiky-iskola meghatározásokra tettem volna tétjeimet, de ezúttal sajnos vesztésként távoztam volna a színtérről. Ezekről a fogalmakról ugyanis most nem esik sok szó. Mert a jelenkori középgeneráció tagjaként az új és új alkotásaival és a vissza-visszatérőn megrendezett vidéki és budapesti tárlataival szívósan az idősebb nemzedék sorai felé menetelő Nagámi szobrász legújabb művei által megjelölt művészeti terrénomot ezúttal máshonnan, és kissé távolabbról próbáljuk megközelíteni.

Fülep Lajos művészettfilozófus a száz évvel ezelőtt, 1918-ban a *Myugat* című folyóirat hasábjain közreadott *Magyar szobrászat* című nagylélegzetű tanulmányában briliáns eszmefuttatással írja le azt a művészettörténeti evidenciát, amely az európai művészet hajnalán a szobrászatot a mai értelemben vett szobrászattá avatta. Gondolatmenetét azzal vezette be, hogy a görögöket megelőzően a szobrok – amelyek magától értetődően figura-szobrok, embermások voltak –, akár álltak, akár haladtak, mindkét talpukkal teljesen és egyformán érintették a földet, s így a törzs nem hajlott meg, nem fordult el, hanem a középen meghúzzható tengelyre fűzve két egyenlő oldalra volt osztható. Fülep Lajos e jelenséget jellemezve leszögezte: „Az ilyen figurának tulajdonképpen egyensúlya nincsen (nem fizikai értelemben véve a szót, hanem a művészi kifejezettségében), mint ahogy nincs az oszlopnak, mert az egyensúly a súlyoknak felbomlását és megoszlását és új kiegyenlítődését tételezi föl, ami azonban itt nem történik meg, éppoly kevésbé, mint az oszlopban, hanem az egész alak megmarad a töretlen egység és egyenlőség állapotában. ... Bármilyen

fokozatokon vándorol is át a szobor a stílus vagy a naturalisztikus megformálás tekintetében, igazi fejlődéstörténete nincsen, mert hiányzik belőle a kompozicionális princípiumnak, a szobrászi problémának, a történet tulajdonképpvaló szubsztanciájának fejlődése: az mindig megmarad ugyanazon a ponton, a teljes megkötöttség állapotában. Mint ahogyan igazi története a teljes szabadságnak sincsen, mert ahol mindig minden másként történhetik, ott összefüggő történet nem alakulhat ki.” És itt az eszmefuttatás számunkra legfontosabb konklúziója: „A művészi kompozíciónak alapja a kötöttség és szabadság korrelációja, s ez az alapja a művészet fejlődéstörténetének is, mely a lét és a levés végső nagy korrelációjában gyökerezik.” Vagyis amikor a görögök egyensúlytalan egyensúlyi helyzetbe, kontrapoztba állították figuráikat, ezzel elindították a szobor kompozicionális történetét, „amely ezután már az egyensúlynak, a kötöttség és a szabadság, a lét és a levés korrelációjának története.”

Jóllehet Fülep Lajos gondolatmenetének megfogalmazásának idején még csak az első teóriái és alkotásai születtek meg annak az elvont művészetnek, amelyre Nagámi mint eredőkre, mint tradícióra tekintethet, a művészettörténeti elemzés logikailag autentikus módon és problémamentesen alkalmazható a XX. század figuratív és elvont, nonfiguratív szobrászatára is. És gond nélkül érvényesíthető volt az ezredforduló után megszületett, és a 2007. szeptemberében-októberében a Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóházának cellasorában bemutatott, az alkotói szándékok szerint egy út, egy lelki utazás állomásaiként felfűzött műegyüttes alkotásainak elemzési és értelmezési kísérlete során is. A térbe helyezett kispasztikák és a falra függesztett, dombormű-pozícióba helyezett, domborművű kép-szobrok világos rendszereké szereztek, de ugyanakkor esetenként sejtelmes kapcsolódásokkal és áthatásokkal, téri talányokkal is telített felület-négyzetei és háromszögei, hasábjai,

korongjai, kockái és lépcsőépítményei, illetve ezek konstrukciói és rendszerei is – bonyolult egyensúlyi helyzeteket teremtve – a kötöttség és a szabadság kapcsolatát, viszonyát kutatják, a létezésben való lét transzcendentális tartalmait faggatják. Csak a feszes ritmusokra, a furcsa ritmusképletekre, az öntörvényű arányokra, a csendes harmóniákra és az éles disszonanciákra, a feszültségekre, a visszafojtott labilitásra kell figyelniük. A rendszertelenségekké alakított, vagy a megbomlott, de ezáltal újjáalakult rendszerre, a jól ismert, ismeretlenségekkel felruházott formára kell figyelniük. A változások, a korábbi alkotóperiódusok terméséhez viszonyítható elmozdulások csupán felületi jellegűek Nagámi munkásságában – de fontos jelenség, hogy a korábbi fém és fa kombinációját felváltva megjelent a kő és a fém együttes alkalmazása, hogy a korábban ugyancsak domináns precíz megmunkálású, elegáns, fényes és tükröződő felületek mellett egyre hangsúlyosabbak a durva, az enyészetre hivatkozó textúrák és faktúrák, és hogy kiemelt jelentőségű szimbolizációs elemmé emelkedett a szobrászati teret újabb szervező erővel gazdagító pozitív

és negatív lépcsőzet-forma. Ebben a gyengédségekkel és durvaságokkal, keménységekkel és puhaságokkal, érintkezésekkel és elválásokkal, közeledésekkel és távolodásokkal, fegyelmezett egységekkel és fájdalmas megbontottságokkal, folyamatosságokkal és megszakadásokkal, zártságokkal és megnyitottságokkal – és szuverén ellentéteikkel, különállásaikkal és egymásba kapcsolódásaikkal, konfrontációjukkal és egymást-áthatásukkal – jellemezhető mű-világban az elvonatkoztatások tartományában megragadott, a Fülep Lajos által a művészet alapproblémájának minősített, a létezés alapkérdéseit faggató meditatív felvetésekkel, dilemmákkal és válaszlehetőségekkel szembesülhetünk. De fogalmazhatunk úgy is: Nagámi lelki kétségekkel terhes, belső útjának külső, látszólag kívülálló végigjáróiként és szemlélőiként menthetetlenül a leleményesen alakított, az egyneműségekben és egyszerűségekben oly komplex szobortestek rabjaivá válhatunk, egy magabiztos, korrekt téman manipulátor uszályába kerülhetünk.

(Napút 2007(8)81–82.)

Nagámi (Nagy Gábor Mihály): *Átjárható tér II*, 2004

Pataki Gábor

A ZEN ÉS A TREPNI. NAGÁMI KIÁLLÍTÁSA

A közelmúltban felfedeztek néhány mindeddig ismeretlen (bár lehet, hogy apokrifnak bizonyuló) koant az Eihei-ji kolostor könyvtárában. Az egyik így hangzik: „Miért ilyen súlyos ez a trepni, hogy mozdtítani sem bírom, Mester? – kérdezte Dógentől egyik tanítványa. – Mert a csend ül rajta – hangzott a válasz. S a tanítvány ekkor megvilágosodott.”

Nekünk, nézőknek, befogadóknak azért nem megy ez ilyen gyorsan. De a feketére pácolt lécek, a krómozott huzalok azért hagynak egy kis időt. Kell egy kis csend, hogy beengedjenek a vastag, sötét keretek. A keretek, melyek genealógiájukban a trepni, e szállításra és rakodásra használt, durván összerótt eszközök leszármazottai. Ugyan talán csak négyszögformájuk, anyaguk emlékeztet eredetükre, de talán ez is elég ahhoz, hogy némi, esetükben nagyon is szükséges profán ízt vegyítsen műtárgy mivoltukba, emlékeztetve azokra a terhekre, melyeket hétköznapi őrük elviselni volt kénytelen. (Amúgy a 90-es évek első felében szó szerint az ilyen raklapokról lefeszezett fenyődeszkák voltak Nagámi műveinek alapanyagai.)

Mert súlyuk, nyomatékuk, erőpotenciáljuk most is van e műveknek. S persze másfajta, művészeti leszármazásuk is, mely a magyar művészetben Kassák nehéz kezű hitelességétől, Hamvas tremendumelméletétől is megérintve többek a Matzon Ákos vagy Csiky Tibor köré gyűlt alkotók földhöz ragaszkodást és felfénylő transzcendenciát egyaránt hordozó műveiben ölt testet.

De legfőképpen a Nagámi egész életművét mindvégig meghatározó alkotói alapállásban: a művészet, ezen belül a szobrászat etikai hitelességéhez való ragaszkodásban, s ezzel párosulva a felhasznált fa, kő, krómaccél tiszteletében. „Az anyag segítségét kérem” – mondja egy helyütt, s bizony komoly, nem csupán szakmai, hanem bizony etikai dilemmát okoz neki az a felelősség, hogy mit tehet meg a rendelkezésére álló anyaggal, meddig mehet el vele szemben. Nem csupán a művész ihletett

tudatossága rejlik e mögött, de a feladatát, munkáját, szerszámainak becsülő, feleslegesen nem pazarló kézműves gondossága is. Ez érződik ökonomikus anyaghasználatán, motívumainak, alkalmazott alapelemeinek csekély számán, visszafogottságán, másfelől műveinek ugyan sohasem hivalkodóan tökéletességre törő, de mindig gondos, tiszta kivitelezésén.

Jó példa minderre most a falakon látható sorozata. A képszobrokként is értelmezhető művek kiindulópontja a szuprematizmustól a konstruktivizmuson át a minimal artig és az újgeometriáig ívelő törekvések ikonikus fekete négyzete. A szabályostól, a megszokottól enyhén eltávolodó, a kereten néha túlnövő, halkszavúságukban is váratlan vizuális izgalmakat kiváltani képes átlók, térosztó lécek s mögöttük – művész rendezte szándék szerint is

Nagámi (Nagy Gábor Mihály): *Függőleges, vízszintes*, 2016

– az egyre nagyobb üres, kitöltetlen felület, az egyre nagyobb, mindinkább jelentőségteljessé váló csend. Néha pedig a szándékos, kemény ellenpontosítás, a szerves, természetes fa és az önnön tökéletességét magától értetődő csillogással hirdető krómacél ket-tőssége, az átlókként kihúzott feszítőrugók magabiztos ereje. Vagy néhány egyszerűségében is erőteljes megoldás: magányos, krómozott rugó a mélyfekete felületen, szabálytalan kéregdarab a mértanilag fegyelmezett környezetben. Szobrai nem akarnak szimbolizálni, sejtetni, de valahol mégis felidézik a lét legalapvetőbb mozzanatait, a születés és a halál csodáját és kérelhetetlenségét.

Szellemi, gondolkodásbeli analógiaként – talán nem véletlenül – a zen kertek kínálnak. Kevés, gon-dosan és hosszasan kiválasztott, majd látszólag

nemtörődöm hatásossággal a térbe helyezett elem, egy-egy szikladarab, növénycsoport, a gondosan hullámosra gereblyézett kavics egyszerre kiszakítha-tatlan része a természetnek s tudatosan megtervezett, a világ kiszámíthatatlanságával szemben enyhét nyújtó azilum. Kissé ahhoz hasonlóan, ahogyan a természetes és mesterséges közötti, nehezen elhatárolható vonalat lépik át oda és vissza Nagámi szobrai. A dilemma feloldhatatlanságának érzékel-tetésére következnek egy – immár valódi – koan. „Szusun felemelte a botját, s így szólt a tanítvá-nyokhoz: – Ha ezt botnak nevezitek, szembeszegültök az igazsággal. Ha nem nevezitek botnak, szembe-szegültök a valósággal. Nos, minek nevezitek?”

(Új Művészet 2020(10)42–43.)

Nagámi (Nagy Gábor Mihály): Megszegve, 2021

Kopócs Tibor

EXKLUZÍV INTERJÚ NAGY JÁNOS SZOBRÁSZMŰVÉSSZEL

– Kopócs Tibor: *Nagy János szobrászművész nyolcvanéves. Nyolcvan év egy ember életében hosszú idő. Az idővel a Teremtőnk rendelkezik. Az élet időben és Térben folyik. A szobrász pedig Térben teljeseedik ki. A Tér az ő alkotói teritóriuma, ott teljesíti ki a maga területét, népesíti be alkotásaival. János, a Te területed a Kárpát-medence területe mindenképpen. Ezzel a magadnak behatárolt TÉRREL Te hogyan gazdálkodtál? Hogyan érzed a Tér fogalmát? (Mindjárt a beszélgetésünk elején hozzátesszem, hogy a tegeződő viszonyt régi ismeretségünk – remélhetőleg – régi barátságunk indokolja.)*

• Nagy János: Különleges dolog a TÉR, sokféleképp lehet megközelíteni. A szobrász természetesen ebben a négydimenziós térben dolgozik. A szobor kiterjedései a térben nyújtózkodnak, és a szobrász feladata, hogy ebben a térben úgy komponáljon körplasztikát, hogy az minden nézetből lehetőleg a legtökéletesebb kompozíció legyen. A tér másik megközelítése pedig az, hogy benne él maga az ember is. És minden más életforma is benne létezik. Tehát egy belakott terület, s ebben kéne az embernek is megtalálnia a maga élhető területét. De, sajnos, manapság már ott tartunk, hogy az életterünket „mások” szabályozzák, határozzák meg.

– K. T.: *Kicsit eltérve ettől a bölcseledő bevezetőtől, kezdjük az elején: Te Rákosszentmihályon (1935. június 17, Magyarország) születél, viszont gyermekkorodat Komáromban töltötted. Itt jártál iskolákban, érettségiztél, a gyermekkori romantika, csínytevések emlékei ide kötnek, és végeredményben mi komárominak tartunk Téged.*

• N. J.: Rákosszentmihályról még hatéves koromban jöttünk haza Komáromba. A szüleim felvidékiek, és „akkor” mi azt hittük, hogy ez most már így is marad. (Komárom abban az időben Magyarországhoz tartozott – a szerk. megjegyzi.) De aztán jött a változás (a II. világháború befejezése után Komáromot ismét Csehszlovákiához csatolták – a szerk. megjegyzi.),

és mi itt ragadtunk nagy pechünkre. 1945 után a változás azzal kezdődött – a bőrmön tapasztaltam –, hogy amikor kijöttem az iskolából, két alak a bocsikai kabátomról letépte a zsinórokat, és kaptam két nagy pofont... Ezek olyan karszalagot viselő fasiszta gazemberek voltak, akik „akkor” így akarták kiirtani belőlünk a magyarságtudatunkat. Miután megszüntették a magyar iskolákat, szlovák gimnáziumba kellett beiratkoznom, de fél év múlva kirúgtak, mert összeverekedtünk – engem ütöttek, mégis én voltam a hibás... Közben a haverokkal bejártuk a Vág és a Duna vidékét, főleg Harcsás volt a kedvenc játszótérünk, itt mindig találtunk kézigránátot, eldobált fegyvereket, miegymást, szóval életveszélyes játékaink voltak ezeken a helyeken. De akkor nem volt bennünk félelem. Egy biztos volt: mi akkor ott – tizenéves kölkök – már tudtuk, hogy a háborút elvesztettük... A következő évben, amikor már valamit sejtettem a szlovák nyelvből, újra beiratkoztam szlovák iskolába, azonban az év végén megbuktam. Később (1947/48) megnyíltak a magyar iskolák, s én, természetesen, mindjárt át is iratkoztam a magyar gimnáziumba és itt érettségiztem. Nem volt egyszerű az életem Komáromban, mert természetemnél fogva mindig is ellenszegülő, rebellisfajta voltam, és ezért, ahol csak lehetett, ütöttek rajtam; pofoztak, buktattak, kirúgtak...

– K. T.: *A viszontagságos iskolázatásaid befejezése után mégis sikerült feljutnod Pozsonyba a Képzőművészeti Főiskolára, ahol ismét szlovák környezetben tanultál...*

• N. J.: Elsőre bizony nem vettek föl. Én gimnáziumból jöttem fölvételizni, de a többinek már iparművészeti iskolai tapasztalataik voltak, tehát nagyobb „szakmai” felkészültségük volt. Bár én egy évet Harmos Károlynál (Komáromban) töltöttem el, grafikusnak és festőnek készültem. Mivel nem vettek föl, elmentem a pedagógiai főiskolára, ahol képzőművészet-matematika szakra jelentkeztem. Egy évig itt tanultam,

néhány vizsgám azonban még hiányzott... Másodjára vettem föl a képzőművészeti főiskolára, és Rudolf Pribiš szobrászművész professzorhoz kerültem az előkészítő osztályba. A második évben viszont átkértem magam Fraňo Štefunko szobrászművész mesterhez a monumentális szakra. Csodálatos ember volt Štefunko mesterünk. Úgy viselkedett velünk, diákokkal, mint egyenrangú kollégákkal. Hetente két napon volt velünk, mert Túrócszentmártonból utazott Pozsonyba, rendszerint éjszaka, és mi már hajnalban vártuk őt az állomáson, s beültünk egy kiskocsmába, és reggelig ott beszélgettünk. Szinte atyai jó viszony volt köztünk. Nagyon jól éreztem itt magam. Ekkor robbant be a magyarországi '56-os események híre. Én már nő voltam, családos ember, így volt lakásunk. Az '56-os események híre a Pozsonyban tanuló magyar diákokat is felkavarta, és a mi lakásunkon jöttünk össze vitatkozni. Eldöntöttük, hogy szerzünk fegyvereket, és megyünk harcolni a magyar szabadságért. Mire összeszedtük a fegyvereket, a határokat teljesen lezárták, és mi itt maradtunk. Ebben a társaságban volt a mostani felvidéki magyarság színe-java: Koncsol Laci, Zs. Nagy Lajos, Tözsér Árpád és még sokan mások is. No, utána volt is bajunk ebből bőven... Később a főiskolán is meggyűlt a bajom: összevesztem a marxizmust előadóval, lemarháztam őt. Persze, hogy ki akartak rúgni. Štefunko mesterem mentette meg a bőrröm: „fogd be a pofád és dolgozz...!” – mondta. Ebben az időben nyílt meg Prágában Kisfaludi Strobl Zsigmond magyar szobrászművész nagyszabású kiállítása, és a mester hazaúton megállt nálunk a főiskolán körülnézni. Nézte a szobrász növendékek munkáit, s mikor az enyéimhez ért – sajnos, éppen nem voltam jelen –, azt mondta a tanároknak, hogy ezt a szobrász fiút elviszi magához Budapestre, és helyébe küld egy szlovák származású diákot ide. Ebből aztán megint lett nagy riadalom: összeült az iskola vezetősége, és úgy döntöttek, hogy engem ki kell rúgni, mert rontom az iskola jó hírnevét, a becsületét kockáztatom. Egy időre félre is állítottak, de az én professzorom megint csak megvédett: külön műtermet adott, modellt is, és dolgozhattam három monumentális témán is egyszerre. De megvallom, bántott

a Kisfaludi Strobl-ügy. Kicsit bevadultam akkoriban, és elkezdtem Derkovits-stílusában magyar jellegű dolgokat csinálni. Az év végéig ugyan maradhattam, de a kirúgás továbbra is érvényben volt. Lehiggadva aztán elmentem Pribiš professzor után, s mondom neki a helyzetemet, azt mondta: „tudom, hisz én is aláírtam a kirúgásod jóváhagyását...” S ahogy ott vitatkozunk, beszélgetünk, abban a teremben egyik kolléga éppen egy Szent Flórián-szobrot restaurálgatott – gyönyörű barokk szobor volt. Magabiztosan mondom a professzornak, hogy én ennél sokkal szebb szobrokat fogok csinálni, ha maradhatok. Erre Pribiš elmosolyodott, s azt mondta: „Jól van. Ezentúl befogod a pofádat, levegőt sem veszel, és nem is fogom tudni, hogy itt vagy! Dolgozz!” Adott egy szép modellt az ő műtermében, ott dolgozhattam, jó szobrokat csináltam, amelyeket végeredményben az iskola vezetősége is elfogadott. Ma is Pozsonyba áll egy köztéren. Így fejeztem be a képzőművészeti főiskolát – hozzáteszem – e két nagyszerű ember segédletével.

– K. T.: *Sejtem, hogy az úgynevezett konfliktusaid/lázongásaid ellenére is tele voltál alkotói vágygal, és amikor kiléptél a nagy Életbe, ezeket az ambícióidat tovább vitted magaddal. Hogy sikerült „beilleszkedned” az akkori társadalomba? Kaptál megrendeléseket?*

• N. J.: Miután a diplomámat megkaptam, elmentem Besztercebányára, a Pedagógiai Főiskolán tanítottam. Ekkor már három gyermekünk volt. Huszonhét éves voltam, és azt mondták nem kell berukkolnom. Tehát tanítottam. A diákjaim szerettek, ragaszkodtak hozzám, és ez valakinek vagy valakiknek nagyon szúrta a szemét, s az lett a vége, hogy rá egy évre bizony elvittek katonának. Kemény két évet szolgáltam. A diákjaim még ide a kaszányába is eljöttek utánam. Akkoriban elhatároztam, hogy összehasonlító képzőművészetet fogok csinálni, s ennek az elgondolásomnak híre ment. E szándékot felkarolva a Magyar Tudományos Akadémia három idősebb professzora eljött utánam a kaszányába. Be nem engedték őket, és engem sem engedtek ki, így az őről pár lépésre a fűben tárgyaltunk az ügyről. Persze, hogy nem engedtek el a katonaságtól ilyen „bagatell” ügy miatt. Ugyan tisztán rangban kellett volna lennem a főiskolai végzettségem után,

de én nem voltam hajlandó senkit sem „egrecé-roztatni”, ezért bakaként szereltem le.

– K. T.: *Elégge gondterhelten indult a művészi pályád. Hogy emlékszel, mikor kaptad az első köztéri szobor megrendelését? És ha kitérnél arra is, hogy ebben az időben milyen „elvárásoknak” kellett megfelelni, milyen volt a mecénatúra és a zsűrizés?*

• N. J.: Az első komoly munkámat Gútára készítettem az 1965-ös árvíz pusztító emlékére. Besztercebányáról hívtak haza erre a feladatra. A szobor elkészült és – csodák csodájára – Alexander Dubček (a Szlovák Kommunista párt első titkára akkoriban – szerk. megj.) leplezte le. A leleplezést azonban hosszú huzavona előzte meg, s végeredményben mégsem az lett belőle, amit én szerettem volna oda megálmodni. Ezek után már több megrendelést is kaptam. Közben házat vettem Komáromban, elkezdtem építeni a műtermemet, és folyamatosan dolgoztam. A ’68-as események megint csak rám zúdítottak sok kellemetlenséget. Ekkor már tagja voltam a CSEMA DOK Központi Bizottságának. Egy alkalommal eljött hozzánk a pozsonyi KB épületébe Gustáv Husák (a Csehszlovák Kommunista Párt főtitkára – szerk. megj.) megvitatni a mi magyar dolgainkat, de csak a párttagok szólalhattak meg előtte. Én egy – eléggé korlátozott idősebb – párttag fejét telebeszéltem azzal, hogy mi, magyar kommunisták mindig is hűek voltunk a rendszerünkhöz, ezért jár nekünk a magyar főiskola, adjunk ki egy fehér könyvet magyar és szlovák nyelven – hogy a szlovákok is értsék, miről van szó – a kitelepítés sérelmeiről és a Beneši-dekrétumokról. Amikor ezt az elvtárs ott előadta, Husák mérgesen felpattant és elrohant. Mivel én nem voltam párttag, pártbüntetést nem szabhattak ki rám, de nyomatékosan ajánlották, hogy tűnjek el Komáromból, mert különben nagy bajom eshet. Éppen befejeztem a műtermet, és ott kellett hagynom mindent. Egy kis faluban, Helembán húztuk meg magunkat. Itt mindent előlről kellett kezdenem. Mire kicsit összeszedtem magam és már munkám is akadt, jött a nagymarosi probléma..., így megint csak tovább kellett állnom. Mondhatom, hogy nagyjából minden tíz évben költözködtem.

A zsűrizések...? Azok bizony szörnyűségesek voltak. A zsűriben általában párttagok ültek, a tűzoltótól a magas rangú katonatisztig. A szakmabeliek is elkötelezett párttagok voltak. Egyik jellemző esetem a zsűrivel: Galántára készítettem Kodály Zoltán portróját. A portrét beadtam a zsűri szobájába, és kint az előtérben várakoztam a többi kollégával, hogy mikor szólítanak... Egyszer csak kiáltják, hogy Kordali következik. Senki sem mozdult. Én óvatosan kérdeztem, hogy nem Kodályról van szó? „Lehet az is, na jöjjön bel!” Bent a zsűri már Kodalit emlegetett, s kérdik, ki volt ez, miért kell neki portrét állítani. Próbáltam magyarázni, ki volt Bartók és Kodály a zenében. Semmi. Hogy olyan nagy zeneszerző, mint Dvořák... Semmi... Kínomban már azt mondtam, hogy olyan fontos volt, mint a szlovák hokisták. Na, ekkor már volt Kodálynak böcsülete és elfogadták a művem. A zsűri az élet-halál ura volt „akkoriban” a művészetben.

– K. T.: *Egyik monumentális alkotásod Dunaszerdahelyen a II. világháború borzalmainak idézi...*

• N. J.: Ez már 1968-ban történt, a politikai helyzet kezdett lazulni Csehszlovákiában. Dunaszerdahelyen – tudott dolog volt – sok zsidó élt, többségükben szegény emberek. Ezeket a szerencsétleneket senki sem akarta kiváltani, menniük kellett Dachaubá, Auschwitzbe, és onnan nem jöttek vissza sokan. A megrendelt emlékmű ezekért az emberekért szült volna. Az első ötletemet nem fogadták el, mert realisztikusan megkínzott emberalakokat komponáltam. A második kompozícióm már csak három torzóból állt... No, ezzel is volt huzavona, merthogy nincs elég pénz bronzöntvényre. Erre én kitaláltam egy olcsóbb megoldást: gyűrött rézlemezekből nyújtottam, kalapáltam, hegesztettem össze. Csodálatosan szép felületeket lehetett így összehozni, és az eredeti összeg egyharmadából megvolt a nagy kompozíció.

– K. T.: *Amikor a művész megbízatást kapott, egyből „szakértőket” rendelték mellé: investort, építész-mérnököt, ideológust stb. Ezek a „szakértők” pedig elvárták, hogy az alkotó a neki járó tiszteletdíjából bizonyos százalékot, a „juttat” letejelje nekik. A korrupció melegágya...*

• N. J.: Igen, a mérnökkel kötelező volt együttműködni, hatalmat képviselt. Kerek perec megmondták,

hogy ha nem tejsz, másé a megbízatás. A párttag művészeknek meg a nemzeti művészeknek, akik politikai megbízatásokat kaptak, pl. Lenin fejre, emelt szintű honorárium járt. . .

– K. T.: *A művészeti akadémiát végzetek egyenesen tagjai lettek a Csehszlovák Képzőművészeti Szövetségnek és a FOND-nak is (Képzőművészeti Alap). A FOND volt köteles a művész szociális helyzetéről (is) gondoskodni. Érezted a „gondoskodását” irányodban?*

• N. J.: Ez ugyan működött, még hozzá úgy, hogy a tiszteletdíjból levonta a neki járó százalékarányt, s ebből fizették a szociális segélynyújtást. Én azonban tőlük soha egyetlen munkát sem kaptam. A munkákat minden esetben én magam szereztem, de a FOND mindig leszedte a „sápot”.

– K. T.: *Ebből az derül ki, hogy ezekben az időkben nem voltál részükről elkényeztetve megrendelésekkel. Ismerve későbbi alkotásaidat, ezeken érezni a nagy szellemi-lelki fölkészültségedet. Mivel motiváltad magad, mivel töltöttél fel, áthidalva a sok mellőzöttséget, hogy lélekedben is kiegyensúlyozottan tudj alkotni?*

• N. J.: Mindig is kíváncsi természetű voltam. Már a főiskolán – nagyon gazdag könyvtára volt – gyakran lapozgattam a kitűnő könyvekben. Volt egy titkos vágyam: írónak, költőnek készülnöm, ám hamar, időben észhez tértem, mert azt tapasztaltam, hogy a magyar kultúra nagyon is irodalomközpontú. Pedig szerintem az irodalom csak egyik része a magyar kultúrának. Arra törekedtem, hogy bebizonyítsam, a magyar képzőművészeti kultúra is egyenrangú értéket képvisel a magyar kultúrában. Bizonyos „hangadók” azt hirdetik, hogy a képzőművészet nemzetközi jellegű művészet, ezért nem lehet csakis magyarnak tekinteni. Már pedig, szerintem igenis van magyar képzőművészet, csak meg kell határozni, hogy mi benne a magyar lélek, és helyére kerülnek a dolgok. Említettem a könyvtárat: a könyvekben lapozgatva észrevettem egy-egy műnél, hogy mintha ezt magyar alkotta volna. Például egy sumér bölény ábrázolását nézve, mintha Kerényi Jenő csinálta volna. László Gyula kiváló történészünk sugallatára utánanéztem, s kiderült, hogy ezek bizony a mezopotámiai őskultúra értékei.

Miután ezeket kicéduláztam és sorbaraktam, számomra is egyértelművé vált, hogy az itt található magyar jellegű műalkotások (is). Ezt pedig a mai napig lehet követni. Amikor megrendelést kaptam, hogy díszítsem a Hagyományok Háza egyik termét Budapesten, gondoltam, itt az alkalom és bebizonyíthatom az igazamat.

A dolgot megbeszéltem Pap Gábor kiváló művészettörténésszel, aki azt tanácsolta, Bartók és Kodály példáját követve: átvenni a dallamot, a mű eredeti értékét megtartva újrafogalmazni a témát. Ezt én összeraktam a barlangrajzoktól, a sziklarajzoktól a szkíták, a sumérok, az avar-magyar honfoglalás kori és a néprajzi anyagokból a XVIII. századig, és szépen kirajzolódott az őskultúránktól felénk közeledve, úgy tapasztaltam, hogy a magyar lélek jellege rejlik benne. Tehát van mire támaszkodni, hivatkozni. Ám a mai magyar képzőművészet nem nagyon törekszik arra, hogy ezt a magyar jelleget felmutassa. Sőt, vannak, akik Bartókot (is) elmarasztalják, a múlt század konzerválását látják benne. Tehát engem ez érdekelt és érdekel ma is. Ezért kezdtem neki a Gilgames-eposz sorozatomnak és más ilyen jellegű munkáimnak is.

– K. T.: *Időben haladva eljutottunk a rendszerváltásig. Előnye, hogy szabadabban mozoghattunk, gondolkodhattunk. Búcsú község lakossága megrendelte nálad a község (vélt) névadójának, Bulcsú vezérnek lovas szobrát. Hogy vált ez valóra a Te elképzelésedben?*

• N. J.: Ez számomra egy nagyon kedves esemény volt. A búcsiai úgy vélték, hogy Bulcsú vezérnek és nemzetségének egyik szálláshelye volt itt a Felvidéken éppen ez a település. Bulcsú horka a maga korában (930-as évek) egyike volt a legkiválóbb, Európa-szerte elismert hadvezéreknek, számos csata győztese, míg nem az osztrák-bajor Konrád herceg ármanyosan törbe csalta és kivégezték Lehellet együtt. Röviden ez a történelmi háttér. Örömmel elkészítettem a lovas szobortervet, s bemutattam jóváhagyás végett a járási kultúra vezetőinek (inspektorainak). Az inspektor nézi-nézi s mondja: jó, jó, de miért kell egy nomád vezérnek lovas szobrot állítani. Elég volna csak egy ló, mondjuk lovász fiúval. Elkészítettem ezt a tervet is. Az inspektor kérde: minek

kell emléket állítani egy csikós legénynek? Elég lenne egy szökőkút is! S ez a huzavona tárgyalgatás már nagyon fárasztott, de közben fel is jelentettek emiatt. Én ragaszkodtam az elképzelésemhez, és ezen dolgoztam tovább. Eljött az ünnepélyes leleplezés ideje. Nagy tömeg jött össze, a leleplező úriember ott állt mellettem, s azt kérdi tőlem, hogy kit ábrázol a szobor. Mondom, hogy rajta van a meghívón, olvasta? Nem olvasta. Közben szólították az ünnepi beszédre és a leleplezésre: mondja a szöveget, s azt mondja, hogy a szobor azt jelképezi, hogy lóról... a tömegben elkezdtek kuncogni, majd kabarába fulladt a beszéde... Végül is méltóságteljesen sikerült a lovas szobromat ott befejeztem és átadni a búcsiaknak, amely részükről is számomra nagy megtiszteltetés, és a mai napig örömmel tölt el. Hiszen ez volt az első felállított lovas szobor Szlovákiában és éppen a felvidéki magyarok jóvoltából és kezdeményezésére.

– K. T.: *Van nekünk, felvidékieknek egy jobb sorsra érdemes mártírnk is: Esterházy János. Sokféleképp értékeli személyiségét, cselekedeteit napjainkig. Tőled a mártír Esterházy János gróf méltó emlékművének elkészítését várták...*

• N. J.: Régóta foglalkozom Esterházy János egyéniségével. Több plakettet, emlékdíjat készítettem róla. Szinte mindent felkutattam, ami róla szólt; életéről, cselekedeteiről, tragikus sorsáról és szinte példaképpemmé vált. Életében nagyon jóképű ember, politikus volt, így szerették volna látni őt szobor formában is. Azonban Esterházy a börtönben teljesedett ki: itt vált szentté. Még a börtönőrök is tisztelték. A keresztény kultúra megmentéséért tűrt, s ezt az odaadó őszinte szeretetet kellene sugároznia az ő emlékművének. Úgy képzeltem, hogy ahol ő meghalt (Mirov) Csehországban, ott kéne zarándokhelyet kiépíteni, kálváriát felállítani az ottani temetőben. Az ő szenvedései képeznék a stációkat, Esterházy pedig krisztusi jelképben. Esterházyt már pedig szentté avatják, ebben biztos vagyok. A Budapestre készített szobromban úgy ábrázolom őt, ahogy a vagonban szállítják Szibériába, levetkőztetik, a fehérneműjén fölfedezik a grófi monogramokat, s a levetkőztetők

megdöbbennek... Közben valaki ráborít egy öreg katonaköpenyt... A kopaszra nyírt, csonttá soványodott embert ábrázolom. Ez, persze, nem egy épületes látvány, de katarikus élménnyé alakítja tragikus sorsának látványa. És ő ebben a drámai-tragikus sorsban teljesedett ki, vált szentté. Nekünk pedig szükségünk van az ilyen, tiszteletet parancsoló tiszta erkölcsű mártír-szent példájára, hogy bizakodni, hinni tudjunk a megmaradásunkban. Ezt sugallja az egész élete és az üzenete számunkra is.

– K. T.: *Visszatérve a beszélgetésünk elejére, a gyermekkorodra: az 1946/47-es esztendőben Csehszlovákia igencsak mostohán bánt velünk. A felvidéki magyarokat (is) kitelepítették, meghurcolták, földönfutóvá tettek sok családot. Több alkotásodban is foglalkoztál ezekkel a drámai állapotokkal, eseményekkel.*

• N. J.: Igen. A parasztságunk kitelepítését, a szellemi elitünk lefejezését sokáig nem tudtuk kiheverni. Több domborműven jelenítem meg ezeket az állapotokat. Készítettem egy négyalakos domborművet, amelyen a marhavagonokba betuszkolt szerencsétlen emberekre rázárja a katona a vasrácsos ajtót, amelyet a komáromi Monostori Erőd falán helyeztünk el. Először nem nagyon tetszett az előjáróknak, hogy miért ábrázolom őket marhavagonokban. De hiszen ezeket a magyarjainkat Csehországban úgy adták-vették, mint a rabszolgákat annak idején. Tehát nem lakáscsere volt, hanem bizony embertelen kitelepítése a felvidéki magyarságnak. A mai napig begyógyulatlan lelki sebek ezek...

Nagy János: Esterházy János (szoborterv)

– K. T.: *Említetted, hogy csaknem minden tíz évben költözködni kényszerültél: Besztercebányáról Komáromba, aztán Helembára, majd ismét Komáromba, Hetényre... Most, talán végleges megnyugvásként, Tata várostól megkaptad Vaszary János festőművész egykori villáját lakásnak, műteremnek. Jól érzed itt magad, otthonra találtál a Vaszary-villában?*

• N. J.: Nézd, nyolcvanéves vagyok. Tízéves koromtól küszködöm az étellel, harcolok a sorsommal a sorsomért... Az életemben mindent vállalnom kellett... Most már szeretném megcsinálni az életművet, azt, amire úgy érzem, hivatva vagyok. Amire a sorsom predesztinált. Tatán kaptam – a jó sorsom által – erre lehetőséget, és én megpróbálom ezt a maradék erőmből megvalósítani. Vannak álmaim, és ha a Teremtő ad hozzá erőt, időt, teret, meg is valósítom.

– K. T.: *Adja Isten, hogy valóra váltsd álmaidat! Köszönöm a beszélgetést.*

Révkomárom, 2015. augusztus 12.
(Atelier 2015(3)10–14.)

Nagy János: *Levétel a keresztről*, Kőbölkút

Nagy János: *Zsitvatoroki emlékműterv/Erők*, 1994

Szakoleczay Lajos

ERKÖLC, SZENVEDÉLY, INVENCIO

NAGY JÁNOS SZOBRA SZMŰVÉSZ 85 ÉVES

Istenáldotta plasztikai érzék, erő, dinamika, technikai virtuozitás, ősiség és modernség jellemzi Nagy János művészetét. Úgy merül le az anyagba, hogy látni a szellemi háttér (nem akármilyen műveltség-élmény) ihletet megmozgató jelenlétét. Azt a káprázatos hátországot, amely a tudást a hathatós cél (minél jobb szobor megalkotása) érdekében szenvedelemmel ötvözi. A művész a magyar szellem és hitvilág, valamint Izsó Miklós parasztjainak táncos mozdulata éppúgy fogva tartja, mint Brâncuși tömb-élménye vagy Picasso és Henry Moore (a két megátalkodott modern) világot lebíró bátorsága. Hogy a szkíták vagy a hunok, „szellemi előőrseink” hogy jönnek ebbe a képbe – pedig benne vannak, és Attila kardja is fegyvelmezi a kicsapongó világot –, talán csak a Mindentudó a megmondhatója.

Mindezek kivallásához erkölcsi bátorság is kell – amely elsőbben tartás és nem kevés humánus –, hiszen „letagadott” történelmünk nem egy darabja arra inti (sőt hangosan szólítja) a „világ gyémántengelyét” (I. A.) kiegyenesíteni akaró alkotót, hogy ne legyen rest anyagba (fába, kőbe, bronzba) foglalni *ítéletét*. A boldogságforrás, kozmikus létszemléletéből kitűnik, szinte mindig jelen van – figyeljük csak a *Faunok és nimfák* (bronz plakett) szabadság-táncát, pezsgő erotikáját vagy a *Három bálvány* (diófa), a *Három generáció* (hársfa), illetve az *Erdei Vénusz* testdomborulatának izzó nőiségét –, ám a teremtés öröme csak úgy teljes, ha nem ódzkodunk a golgotai sötétség kibírhatatlan fájdalmától sem. Ez utóbbi döbbnete élteti a görcsös kézzel a légbe kapaszkodó emberek, a *Kitelepítettek-émlékművét*. [...]

Nem szólva a magyar kisebbség jogaiért harcoló mártír, Gróf Esterházy János, a tragikus sors ellenére is fölemelő példájának megannyi szobor-variációiról. A művész a köztérre került, gesztenyés-kerti emlékművön kívül számtalan kisplasztikában, éremben tett hitet a gyémánttisztaságú gondolkodó-politikus erkölcsi helytállása mellett. Ugyancsak drámai mód

az is, ahogyan a XX. századi hőst kisbronzban és plakett-hátlapon krisztusi corpusként ábrázolja.

Ha József Attilának a Duna, a közép-európai testvérmépeket összekötő folyó *örömuhataga-bánatvize* hozott megváltást, Nagy Jánosnak, a szabadságimádattól részegült bölcsnek egy hazai kis rokon, az *Ipoly* erős fodra, nyugvó hulláma adott-ad lelki kapaszkodót. Ez a fekete dióból faragott mítoszi sugallatú szobor fekvő női alakot formáz – mindenik „lagunájában” ott fészkel a végtelen nyugalom (csak itt-ott háború taposta) béke –, de hullámközeli gesztusában a szülőföld-szeretet, a befogadó anya tisztelete dominál. [...]

Miből áll Nagy János plasztikai ereje? A virtuóz formáló készségből, a dinamikus – jóllehet szállongónak tetsző – egyensúly megtalálásából, az anyagot fáradhatatlanul megdolgozó türelemből. Kitűnőbbnél kitűnőbb lovas szobrai bizonyítják – előlnézetükben, hátulnézetükben és oldalnézetükben is gyönyörködtetésre kész alkotások –, hogy nincs egyetlen kitüntetett póz a hatás eléréséhez. A találékonyság, némelyikük az esztétikum jegyében ki van billentve az alapállásából, a plasztikai erőt megsokszorozza (*Harcos I.-II.*, *Lovas, Mátyás király*, *Szent Imre herceg Zsitvatoroki emlékmű-ten*). Ez a térbehajlítás, a testrészek gesztusnál több kimozdítása való helyzetükből, teszi különlegesen egyedivé a táncos hívogató huszárt (*Toborzó*), s nemkülönben a másik kis ragyogó bronzot, a *Kődobálót* is. [...] Csaknem vég nélkül sorolhatnám a másfélszáz plasztikából kiemelkedő darabokat – a diófa *Torzótól* a *Szobrász és modellje* bronzrelief se szeri, se számuk. Valósággal átszellemített művek. Ám mégsem ők köröznék a szakrális magasban, hanem a szinte egész kollekcióból gondolatgazdagságával kitűnő az *A hit ereje – Gályarabok* című kompozíció. Ha a (ma még csak) viaszból formázott, tengeren hánypódkodó bárka, megfeszített embereivel, minden nézetből dinamikát sugalló alakjaival: élet-halál kolompjával

Nagy János: Csokonai Vitéz Mihály, Izsó Miklós

Nagy János: II. János Pál pápa esztergomi látogatása

létünk törekénységére, ám a harc föl nem adására figyelmeztet, százszorososan ezt fogja tenni – reménykedjünk! – a budapesti helyszínen fölállítandó hét méter hosszú és öt méter magas szobor.

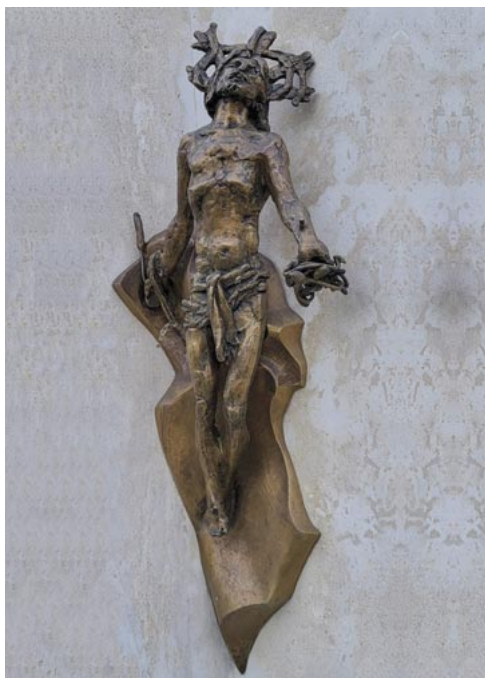
Virtuóz továbbélése a történelmet, a mítoszt és a hitvilágot egyként magában foglaló Nagy János-i kozmosznak.

Nagy János szobrászművész 1935. június 17-én született Rákosszentmihályon. A pozsonyi Képzőművészeti Főiskola elvégzése után a besztercebányai, majd a nyitrai tanárképző főiskolán tanított. Alkotásait számos egyéni kiállításon láthatta a közönség, köztéri szobrai többek között Komáromban (*Elsős, Család, Szökőkút*), Párkányban (*Anyaság*), Gútán (*Árvízi emlékmű*), Dunaszerdahelyen (*Mártíremlékmű*), a Hortobágyon (*Memento*), Galántán (*Kodály Zoltán*), Léván (*Nagymama*), Füleken (*Gitáros nő*), Budapesten (*Esterházy János*), Kisszebenben (*Csontváry-emléktábla*), Ipolybalogon (*Sírbatétel*), Köbölkúton (*Levétel a keresztéről*), Szencen (*Szenci Molnár Albert*), Hetényben (*Széchenyi István*) és Búcsón (*Bulcsú vezér*) állnak. 2000-ben Esztergomban állították fel *IV. Béla király*

domborművét, 2004-ben Révkomáromban az *Aradi vértanúk emlékművét. II. világháborús emlékművei* Ipolyszakállason, Ipolybalogon, Nagycétényben és Málason kerültek kivitelezésre. 2015-ben Martonvásáron adták át *Beethoven és a halhatatlan* kedves című szobrát.

Nagy János 1994-ben Esterházy János-díjat kapott, 2000-ben a Magyar Köztársaság elnökének aranyérmét, 2001-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét nyerte el, 2002-ben a Szlovák Köztársaság Aranyplakettjét, 2003-ban a Posonium Irodalmi és Művészeti Életműdíjat Szlovákiában, és 2009-ben a Szervátiusz Jenő-díjat. 2005 óta a Magyar Művészeti Akadémia tagja. A szobrászművész nyolcvanéves korában döntött úgy, hogy otthagyja Felvidéket, és visszatér Magyarországra, hogy Tatán teljesítse ki életművét.

(*A táj lélekarca. Képzőművészeti tanulmányok, esszék, kritikák. 2005–2020.* Budapest, Kalota Művészeti Alapítvány-Napkút Kiadó. 260–263.)

Nagy János: Nagy János síremléke, Tata

